

ແລະຮະບົບສຳພູມລະຫວ່າງປະຊາຊົນລາວ ກັບໄທ ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງປະເທດຊຸມເຫລືອ
 ອ່ອນນັ້ນ ໃນກິດຈະການກ່າວໆຢ່າງໂກສິດມາກຂຶ້ນຜົນສຳຄັນ ແລະເຊື່ອວ່າຄວາມແຂ່ງຂັນກັບໄທຈາກໃສ-
 ຄວາມບໍ່ສຸກ ຈຶ່ງໃຈກັບຫຼັກຄວາມເອກະພາບກະທຳເດີກັນເປັນອາກາດ ຈະກຳໄດ້ຄວາມສຳເລັດລະຫວ່າງ
 ຊາດລາວ ເອົາໆອາການໝັ້ນຈຶ່ງຕຳລົງຜູ້ຮັບຄວາມຮ້ອງໄຂອາໄສມາແລກປ່ຽນ... *.

ແລະສຳນັກ ໑໓໕ ສິມຄອນ ເກຍົກລັດຖະມົນຕີສູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິລາດ ປະຊາຊົນ-
 ລາວໄດ້ກ່າວເບິ່ງຄອບຄົວ : " ... ການສ້າງສັນສຳເລັດລະຫວ່າງລາວ ແລະໄທ, ຈັງສອດ,
 ລ່ອງກັບສຳຮູງສູ່ກາລະຕອນການຮ່ວມ ເພື່ອການພັດທະນາລະຫວ່າງບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ, ເພາະ
 ສະນັ້ນ ລັດຖະບານ ແລະປະຊາຊົນລາວຄວນຄຳນຳ ຈະຕ້ອງກັບມາເປັນໂຕກວ້າງດ້ວຍ "ສິວມິຕາ-
 ພາຍ" ລະຫວ່າງລາວ ແລະໄທ ທີ່ໄດ້ຮ່ວມຊຶມກັນກັບແລ້ວ ແລະຈະຮ່ວມກັນຢ່າງໃຫຍ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຮິດ
 ແຫຼ່ງນີ້ເຊິ່ງເກີດຂຶ້ນກັບຄຳວ່າ " ສິວມິຕາພາຍ " ຢ່າງເຕັມຈຶ່ງ.

ແລະຄຳນຳເຊື່ອວ່າ ສິວແຫຼ່ງນີ້ ຈະປະກອບສ່ວນຢ່າງສຳຄັນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ,
 ການໂຍກສຳຮູງລະຫວ່າງປະຊາຊົນລາວປະເທດລາວ ແລະໄທໄດ້ສະເລກ ແລະຫວາຍຕໍ່ກັບຄຳວ່າ ຄົນຈະ
 ເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນປະຊາຊົນລາວ ແລະໄທທີ່ເປັນສິ່ງຮັບຮອງກັນມາແຕ່ບຸກຄະການກຳລັງ ໄດ້ຮັບແລ້ວສິ່ງ
 ນີ້, ນັ້ນກັນນັ້ນ ກໍຈະຮ່ວມສິ່ງເສີມການພັດທະນາສູ່ກັນ ແລະກັນ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນອາ-
 ດ້ວຍ... *.

" ... ສິດແຫຼ່ງນີ້ ໃນພຽງສຳເລັດເຊື່ອມໂຍກເລີຍກັບພະຍາສິນຄວນປະເທດທີ່ສຳຄັນສູ່ສິ່ງສຳຄັນນີ້
 ຍ່ອງໄດ້ກໍ ປະເທດໄທ ສປປລາວ ແລະປະເທດຊື່ຍ່ອງໂຍກສຳຄັນກັບສຳຄັນອາດຊື່ຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໄດ້ມີຄວາມສະ-
 ລະກວ່າງໄວ້ຢູ່ຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈະນຳມາພ້ອມປະໂຫຍດຮ່ວມກັນກັບສຳຄັນເສດຖະກິດ ການສຳ, ການສົງຄົມ ແລະ
 ການທ່ອງທ່ຽວເຂົ້ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງຈະຮ່ວມສິ່ງເສີມຄວາມແຂ່ງຂັນກັບສຳຄັນສິດປະລິດຕະພາບສຳຄັນດ້ວຍ... "

4. ສິວມິຕາ :

ການພັດທະນາ-ໄທ ໃນອາດີດ ມີຫຼັກຄວາມເປັນສຳຄັນ ແລະຄວາມສຳຄັນ, ແຕ່ສ່ວນປະຊາຊົນ
 ແລ້ວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ກາງເສດຖະກິດສຳຄັນ ແລະມາກສິນຄ້າຂອງໄທໄດ້ມີ
 ຄວາມສຳຄັນແກ່ອາຍຸບັງຄັບຢ່າງແຂ້ງແກ່ພັດທະນາດັດໄດ້ຄວາມພະການ, ມີພະພະຊຸມຂອງເຂົາເຈົ້າເຊິ່ງຢູ່ໃນອາ-
 ນາຈັກຮູບກັນ ເຊິ່ງວ່າໃນຝະຊຸບັນ ຈະມີສິ່ງຮັບກັນຢູ່ກັບສະພາບສະພາບການ, ເຂົາກໍຍັງໃນອາດີດກັນ,
 ຍັງມີເປັນອາຍຸບັງຄັບໂດຍຊາຍເລືອດ ແລະຮູບດ້ວຍກັນຢູ່ຕາມຮູບເກົ່າໆ, ເຊິ່ງວ່າຈະມີຊຸມສຳຄັນອາດີດ
 ບາດານເປັນຄອງ ແລະອາດີດກັນຍັງຈະຢູ່ຮ່ວມກັນໂດຍການ ກໍຈະໃຫ້ມາດຕະການຄວາມສຳຄັນກ-
 ຄືອາດີດແລ້ວເຮືອກັນຖານອາດີດຂອງລາວ-ໄທນີ້ໄດ້.

ທາງດ້ານລັດ ເມື່ອເວົ້າເຊິ່ງສິດສຳຄັນກັນເມືອງ ການຮູ້ແລ້ວ ໄດ້ມີການພັດທະນາສຳຄັນ
 ພາຍ ແລະໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ຕັ້ງແຕ່ເວົ້າເຊິ່ງເມື່ອເຮືອກັນຢູ່ກັນເປັນປະເທດ ອ້ອມຄວາມວ່າໃຈ-

สหภาพการค้าวิชาชีพลาวศึกษา
ล้านนาคณะมนตรี

ศ. วิวัช ปุณณโกศล

คณะมนตรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การศึกษาวิจัยศึกษาลาวศึกษา ในสาขามนุษยศาสตร์

ธวัช บุญโสมก ๕

ผลจากการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์ จะเป็นอีสานศึกษาหรือลาวศึกษาใน
นักวิชาการยังไม่ได้ศึกษาวิจัยกันจริงจังในระดับภาคนี้ และก็ยังไม่มีผลงานที่เด่นชัดที่จะ
เป็นต้นแบบในลาวศึกษา งานวิจัยที่มีผู้ศึกษานั้นมักจะ เป็นผลงานวิชาการของนักศึกษาระดับ
ปริญญาโทซึ่งยังขาดคุณภาพและความสมบูรณ์เนื้อหา อีกประการหนึ่งนักวิชาการมีงานอื่น ๆ
ไปเราจะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลาวศึกษาหรือลาวศึกษาทำไม เพราะกระแสความคิดสมัยใหม่
เราสนใจเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจเท่านั้น โดยเชื่อว่าสาขา
วิทยาศาสตร์ดังกล่าวนี้จะช่วยการพัฒนาสังคม และนำประเทศไปสู่การเจริญรุ่งเรืองทาง
วิชาการได้ แต่ผลผลิตก็เป็นการพัฒนานั้นเป็นแบบอย่างตะวันตก ซึ่งมีปัญหาทั้งด้าน
อย่างอื่น เช่น เป็นผลให้คนสร้างของสังคมเสียศูนย์ เมื่อสังคมเจริญทางด้านวัตถุ แต่
เสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ มีการเอาเปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การขาดความเห็นอกเห็นใจ
กันเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จะเริ่มถึงจุดที่ถึงบรรทัดฐานไม่ได้

วิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นข้อเกิดแห่งความเจริญทาง
ด้านจิตใจ มนุษย์จะมีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีจิตสำนึกเป็นฝั่งหมิ่นกัน

ปัญหาการวิจัยด้านอีสานศึกษาและลาวศึกษา

การที่เรามิได้ศึกษาการศึกษาวิจัยเรื่องลาวศึกษาและอีสานศึกษานั้น มีปัญหา
จากข้อความรู้เรื่องลาวของท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรการศึกษาทั้งระดับประถม มัธยม และอุดม
ศึกษา ได้ทอดทิ้งอย่างสิ้นเชิงจะได้นักวิชาการที่อาจใช้เวลาอย่างมากที่จะเริ่มต้นศึกษาพื้นฐาน
ความรู้เรื่องอีสานและลาวกันเป็นพื้นฐานความรู้ที่จะศึกษาอย่างถ่องแท้ในการวิจัยต่อไป ปัญหา
ดังกล่าวจะสรุปได้ดังนี้

* ศ.ธวัช บุญโสมก และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วัดสีสะเกด เมืองเวียงจันทน์ สงคราม 2030 และศิลาจารึก วัดโพนพระโพนแพง (เมืองหลวงพระบาง) ศาสนาอิสลามเจ้าโพธิ์ส่างราช และจารึกที่วัดพระประธานภูในผืนวัด พระธาตุพนม พ.ศ. 2546 เป็นต้น

อักษรธรรมมีลักษณะกลมมน ทรงตัวกลมและตัวพวยกล้ำไว้ด้วยหวัด ด้วยอักษรตัวจริงเรียกว่า ตัวพ้อง (เช่น อักษรธนะ) ซึ่งคำพ้องชนะที่เบ็ดเตล็ด (เรียกแบบรวบรัด) และพยัญชนะตัวจริง (เขียนแต่บรรทัด) มีรูปร่างต่างกันอย่างสิ้นเชิง (มีการวางรูป) และเส้นเกณฑ์อักษรวิชัยวิทยา

อักษรไทยน้อย เป็นตัวอักษรสมัยอักษรไทย นับตั้งแต่อักษรพ่อขุนรามคำแหง และพัฒนาเป็นอักษรสมัยพระเจ้าลิไท ซึ่งอักษรสมัยพระเจ้าลิไทนี้ได้แพร่กระจายไปยังทั่วทั้งอาณาจักรล้านนา เชียงรายกับตำบารวราชวรวิหารมณฑลพิษณุโลก ถึงการประดิษฐ์อักษรเมืองหัด นับคือ สำนักพระครูหลวง พระเถระที่มีชื่อเสียงได้แก่พระสมณเถระชินโชติแบบแพร่พระธรรมาจารย์เจ้าเมือง เชียงใหม่ และสร้างศิลาจารึก อักษรสุโขทัยไว้ที่วัดพระทัน จังหวัดลำพูน เมื่อพ.ศ. 1913 และอักษรดังกล่าวก็ใช้ในอาณาจักรล้านนา เชียงใหม่ และใช้เป็นแบบอักษรวิชัยอักษรทวน หรืออักษรตัวเมืองที่เรียกว่า "อักษรเมือง"

อักษรไทยน้อยก็รับจากอักษรสมัยพระเจ้าลิไท ซึ่งน่าจะแพร่กระจายมา โดยตรงกับพระเถระ ดังพบจารึกลายเขียนสีที่ถ้ำนางฮัน ผังแก้วผด (บางน้ำยู เหนือ เมืองหลวงพระบาง) อักษรดังกล่าวได้เป็นแบบอักษรตัวธรรม โดยใช้อักษรวิชัยของอักษรตัวธรรมเจ้าเมืองเป็น เราจึงเรียกว่า "อักษรไทยน้อย" ดังศิลาจารึกที่วัดเด่นเมือง ส. โพนผัด จังหวัดหนองคาย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2073 และ พ.ศ. 2078 เป็นต้น

อักษรไทยน้อยนี้มีรูปพยัญชนะ 41 ตัว เป็นอย่างน้อย นั่นคือสันนิษฐานจาก อีสานมีน วิทย "๓ ๖ ๘" (ซึ่งอาจลงจำนวนได้ว่าเคยมีไว้) ส่วนอักษรไทยน้อยกับเลขสาร โยธยานปัจจุบันนี้มีอักษรลดลงจำนวนมาก นั่นคือเท่ากับอักษรลาวในปัจจุบัน

3. ความสัมพันธ์กันท้องถิ่น

การศึกษาวิจัยสาขานุษยศาสตร์ มีความสำคัญอย่างมากในเรื่องความสัมพันธ์กันท้องถิ่นของตัวผู้วิจัย เพราะเหตุว่าความสัมพันธ์ของตัวผู้วิจัยมีอยู่คนละตัวกับข้อมูล แล้ว การตีความข้อมูลได้เรื่อง ตามความเห็นของตน นั่นคือถ้าผู้วิจัยว่าในสมัยอดีตนั้นเมืองคน มีส่วนเราได้รับพระพุทธรูปปฏิทินอย่างง่าย เราเห็นว่าจารึกเหล่านั้น เป็นสิ่งที่มีจำนวนมากหรือ

นิยมที่จะหาความจริงกับความมีจริงของคนในปัจจุบัน แต่ทว่าวิธีการที่จะหาความจริงนั้นจะใช้
 ความเท็จของคนเสียก็แล้ว) นั่นคือนำเอาในปัจจุบันมาลองมองเรื่องความเป็นจริงว่าดี ซึ่งย่อม
 เห็นเป็นผลลัพท์ด้วย

จะมองว่าวิจัยต้องศึกษาถึงประวัติ ประเพณี ธรรมเนียม เชื้อสายที่ส่งให้ในปัจจุบันนี้
 จะทำให้มีวิจัยได้เชิงถึงข้อคล้อยเท็จจริง และเมื่อมองหาไปถึงแล้วจะถึงจุดของข้อบกพร่องนั้น ๆ
 อันเป็นผลให้งานวิจัยมีคุณภาพและเชื่อถือ

เรื่องที่จะต้องวิจัย

เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาและตัวศึกษา ในปัจจุบันนี้อยู่ในลักษณะต่างคน
 ต่างทำไม่ได้จะอีกอย่างเป็นระบบ ฉะนั้นเมื่อหาสาเหตุจึงกระทั่งก่อนการบันทึก ในโรงเรียน
 เดียวกัน ฉะนั้นการที่จะนำเอาอย่างอื่นเพื่อใช้ในการแนวทางการศึกษาวิจัยจึงลำบากมากและมี
 ความยุ่งยากมากกว่า ฉะนั้นงานวิจัยของจำแนกแล้วจะมี เพราะงานวิจัยที่มีอยู่จะขัดแย้งกัน
 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาและความคิดเหตุผลมาก

นอกจากนี้เรื่องราวสถานศึกษาและตัวศึกษายังมีจำนวนน้อย ทั้งสายประวัติ
 ศาสตร์ ภาษา วรรณกรรม สื่อจารึก คือการนำเสนอ ฯลฯ ฉะนั้นเรื่องที่ต้องวิจัยกัน
 จริง ๆ มีดังนี้

1. ประวัติศาสตร์

1.1 ประวัติศาสตร์อีสานยุคต้นสมัยวัฒนธรรมบ้านเชียง จนถึงสมัยก่อน
 แห่งเมือง คือการอพยพของกลุ่มไท-ลาว เข้าตั้งบ้านเรือนในภาคอีสาน

1.2 ประวัติศาสตร์ลาว ประวัติศาสตร์ยังไม่ชัดเจนโดยเฉพาะพงศาวดาร
 ล้านช้าง พงศาวดารหลวงพระบาง และประวัติศาสตร์ลาว จะบันทึกช่วงสมัยสุโขทัย พ.ศ.
 2505 เมื่อพวกมลายูอพยพถึงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะพงศาวดารของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 กับพงศาวดารลาว เช่น พระสุริยวงศ์ ในศิลาจารึกว่า "พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว" หรือ
 เจ้าหน่อเมืองในศิลาจารึกใช้คำว่า "พระวรวรรณธรรมประสิทธิ์" เป็นต้น

หากมีการศึกษาประวัติศาสตร์อีสานและประวัติศาสตร์ล้านช้าง (ลาว)
 โดยหลักฐานจากศิลาจารึกและพงศาวดาร รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีอื่น ๆ เราจะ
 ได้คำตอบว่า "คนไทยอยู่ที่ไหน ?"

2. วรรณกรรม

วรรณกรรมมีลักษณะเฉพาะได้ใช้วรรณกรรมร่วมกัน นั่นคือคิดค้นยกย่องมาจก
สันนิษฐานเพียงกัน และแพร่กระจายอย่างกว้างขวางในภาคอีสาน ซึ่งวรรณกรรมเหล่านั้นได้
เป็นทั้งวรรณกรรมที่ลึกลับหรือลึกลับที่ผู้รู้ยาก (เช่น ได้ประมวลไว้ในเนื้อหาเรื่องวรรณกรรม
เหล่านี้วรรณกรรมที่ลึกลับและลึกลับจะต้องวิจัยในตัวเอง) ซึ่งต่อไปนี้

1. นวนิยาย คือ ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่ปรากฏในวรรณกรรมนั้น มีรูปแบบ
ที่ชัดเจน และแต่ละเรื่องมี ตัว ตัว ตัว (เช่น ตัวตัวตัวตัว) ตัวตัว (เพื่อให้เห็นตัวตัว
การประพันธ์เฉพาะภาคอีสานและลาวได้

2. ตัวละคร โดยเฉพาะบุคคลตัวละครสำคัญ ๆ ซึ่งจะเข้าใจเห็นว่าเป็น
บุคคลที่ลึกลับในวรรณคดี หรือคนโบราณที่ประพันธ์ เช่น เจ้าชายตัว (พระเอก) และ
นางเอก ส่วนบุคคลของบุคคลที่อยู่ในเรื่องประพันธ์ เช่น ตัวตัว ตัวตัว เป็นต้น

3. จริยธรรมในวรรณกรรม

4. วรรณกรรมคำสอน จัดหมวดหมู่คำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรม และ
คัดเลือกคำสอนที่มีประโยชน์ต่อคนในสังคมปัจจุบัน

5. วรรณกรรมลึกลับ คำสอน ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการประพันธ์ วรรณกรรม
ประพันธ์ลึกลับ วรรณกรรมลึกลับ และวรรณกรรมลึกลับ ฯลฯ

การศึกษาวรรณกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเลือกจริงมาจัดเป็นแบบกันทั้งใน โยชน
ระบิตการชน นิยาย และระบิตการวิพากษ์ด้วย

3. ศิลปการวิ

ศิลปการวิเทศาที่ยังมีอีกจำนวนมาก ยังไม่ได้คำนึงอย่างจริงจัง หาก
ได้อ่านและเรียบเรียงไว้เป็นหลักฐาน เราจะพบเรื่องราวสมัยโบราณอีกมาก โดยเฉพาะ
อย่างงานเมืองหลวงพระบาง เมืองเชียงขวาง และจำปาศักดิ์ ฯลฯ

4. สถาปัตยกรรมท้องถิ่น

สถาปัตยกรรมท้องถิ่นเป็นแหล่งรวมงานฝีมือ และความเชื่อเข้าด้วยกัน
การสร้างบ้าน หรือการสร้างวัดวาอารามนั้น ต่างท้องถิ่นได้ทดลองปรับเปลี่ยนรูปแบบให้
เหมาะสมกับดินฟ้าอากาศของภูมิภาค รวมทั้งงานศิลปกรรมเพื่อความสวยงามที่เรียบง่าย
และเข้าอย่างเข้ารอยกับสถาปัตยกรรม เป็นต้น ฯลฯ

5. จิตรกรรม

ภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ตามผนังถ้ำต่าง ๆ มีจำนวนศิลปะภาพรวม 171 และภาพจิตรกรรมตามผนังถ้ำสมัยใหม่ ๆ ของวัดต่าง ๆ ซึ่งภาพคือภาพและภาพ ภาพจิตรกรรมเหล่านี้จะเห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านและความเชื่อท้องถิ่น ฯลฯ

6. ศิลปกรรมพื้นบ้าน

ภาพพื้นบ้านเป็นศิลปกรรมและวัฒนธรรมรวมกัน ซึ่งภาคอีสานและภาคเหนือมีงานศิลปกรรมพื้นบ้านมากมาย และมีฝีมือเรานี้ที่ทุ่งนาและสวนผลไม้

7. ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นอีสาน คำมกค และคำที่ติดต่อกันจากภาษามาตรฐาน (เพื่อจะพูด) "คำตั้งเดิม" ของภาษาถิ่นที่ร่วมกันอยู่ระหว่างคนในชนกลุ่มต่าง ๆ เช่น ไทยถิ่น ไทยพวน ไทยลาว ไทยขาว ฯลฯ

สหภาพการวิจัยสาขามนุษยศาสตร์
ในภาคอีสาน

ศ.วิชัย ปุณณเทก

คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สภาการวิจัยสาขามนุษยศาสตร์ ในภาคอีสาน *

ธวัช บุณยพัก

สวัสดีครับ... ท่านผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน รวมทั้งเพื่อนร่วมสมาชิกนิคมฯครับ
ที่จริงแล้วคราวนี้ น่าจะให้สภาฯ สรรพสิทธิ์ในการก่อน แต่ในหัวให้ผมพูดก่อนก็ไม่ใช่ไรคือหัวข้อ
ที่ให้ผมพูดถึงว่าสภาการวิจัยสาขา มนุษยศาสตร์ที่ภาคอีสาน ที่จริง ๆ แล้ว ผมไม่ได้
รวบรวมอย่างจริงจังมากมาย แต่ว่าผมงานทางด้านวิจัยทางด้านสาขามนุษยศาสตร์ในภาค
อีสานเราทำกันอยู่หรือมากกว่าเป็นงานของนักศึกษาปริญญาโทส่วนหนึ่ง และเป็นส่วนหนึ่งที่บางที
มันมีก็ดูการเก็บการเก็บ การสังเกต อาจทำเพื่อจนเป็นฐานให้มัน จะมันจึงเข้านี้กลางเป็นเพียง
แนวหนึ่งเท่านั้น เพราะฉะนั้นผมก็เลยนำให้รายละเอียดว่ามันมากมายก็ เพราะถึงเหล่านี้มี
รูปแผนที่คนงานในสาขาวิชาเลือกค้นคว้าค้นคว้า วิจัย มหากาฬคน แต่ที่มันอยากจะทำถึงว่า
อนาคตจะทำงานในภาคที่ประชุมกัน ผมขอความว่าเราน่าจะทำความเข้าใจกับเราว่า
ศึกษาอะไรกัน เพื่ออะไร สาขามนุษยศาสตร์เพื่ออะไร ศึกษาเพื่อตนเองอะไร หรือศึกษา
เพื่อความรู้ทางวิชาชีพการของครูบาอาจารย์ เป็นรองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ ใน
กลุ่มนี้แล้วหรือเปล่า หรือจะเพื่อสังคมหรือจะเพื่อเด็กนักศึกษา จะมันเป็นการจริง ๆ น่าจะ
เพื่อความรู้อย่างความรู้ที่เรามองข้ามไปนะครับ เพราะฉะนั้น... และเพื่อที่จะนำมันไปใช้
เพราะเราหาจริง ๆ เราหาแล้วก็หาแล้ว เพราะเราพัฒนาแบบก้าวกระโดดมาตั้งแต่
สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา เพราะว่าเราพบคั้งอีสาน ก็มันอย่งนั้นพูดถึงมันหาแล้ว
เพราะฉะนั้นการศึกษาอีสานมันต้องศึกษาด้วยกัน จะศึกษาเฉพาะอีสานหรือเฉพาะลาว
นั้นเราจะหาผลสรุปไม่ได้ ที่คิดเงินไม่ได้ เพราะว่าวรรณกรรมทั้งของจีนและฝรั่งมันอยู่
ด้วยกัน ก็แสดงสรุปว่าจะมีเฉพาะในลาว จะมีเฉพาะในภาคอีสานความจริงมันไม่ใช่ มันลาวอีก
มากมาย และมันมีความสัมพันธ์เป็นวัฒนธรรมเดียวกันและครับ เป็นคนลาวเดียวกัน แต่ว่าเมื่อ
เราก้าวกระโดดกันมันมีอะไรเกิดขึ้น เราพัฒนาแบบมันอยู่ เราเมื่อมันเร่งเตลเข้ามาหรือ
คะวินตกรเข้ามา เราส่วนที่กำลังถูกชาตินิยมอำนาจมาและรัชกาลที่ 5 ท่านก็รับกันที่หัวคน
หัวเมืองอีสานอย่างจริงจัง คิดก็จะบนเทศาภิบาล ส่งข้าหลวงต่างพระเนตรพระกรรณมา

ถอดพิมพ์คำบรรยายโดย ทรงคุณ จันทะจร สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พี่เห่ นะคะ อีตัวที่ใจงาม ไอ้ตัวดีแล้วจะยัง! พออ่านเราบอกอีตัวดีจะวัดนม เพราะฉะนั้น
คำตบถกลางก็กลายเป็นส่วนใดก็ช่างล่ะ คีร์ก็ต้องแปลว่าดีสิครับ เเมื่อกี้ว่าบางทีเราน่าจะ
คือหาเรื่องมาชกกันแหละด้านคำภักษา ตัวอักษรอีสานใช้อักษรโบราณที่เรียกว่าอักษรพืชรวม
และตัวไทยน้อย แต่ก่อนเขียนมากางไว้มันไม่รู้เพราะจากโบราณเขียนว่าอย่างนั้น ก็ต้อง
ไทยน้อยไป ตัวไทยน้อยก็แปลว่า... ตัวธรรมนี่อักษรกลมๆนี่ครับ เเมื่อกี้ก็บอกว่าจำว่า
ภาคอีสานเรามีจารึกสมัยขอมโบราณเต็มเลยละครับ เดินไปซัดครับ คีร์จารึกสมัยขอม
โบราณพื้นเมืองเลย แต่พวกกลุ่มนี้ในวัดก็หมดหมด ภาคกลางไม่ได้มีศิลาจารึกสมัยที่อักษร
เขมรใช้อักษรไทยเป็นอักษรคือคี่มีอี แต่คนอีสานเหล่านี้ใช้อักษรขอมครับ ตัวธรรมนี่ผมเขียน
ได้ อ่านได้ พออ่านว่าอ่านได้ ตอนที่ย่านได้ เพราะผมมีเมียเขมร เขมรจริง ๆ ครับ เรื่อง
เหล่านี้ผมพบว่าประเทศ กลุ่มที่ใช้อักษรตัวธรรมเขียนหนังสือต่างพื้นที่ทั้งหมด ไทยใหญ่ที่เขมร
รวมทั้งจันทบุรีด้วย ลาวด้วย มีส่วนด้วย มีมากกว่ากลุ่มที่ใช้อักษรของพ่อขุนรามคำแหง กลุ่มนี้
กลุ่มที่กินข้าวเหนียวและกลุ่มอีสานตามคำแหงก็กินข้าวเหนียวละครับ เพิ่งมากินข้าวเจ้าไม่นาน
หรอกครับ การให้อาหารบรรพบุรุษต้องเอาข้าวเหนียวละครับ ขางาคีร์ก็ให้ด้วยข้าวเหนียว และ
บรรพบุรุษเขากินข้าวเหนียว จนต่อมารวมถึงใช้ข้าวเหนียวอยู่ แต่ยกเลิกข้าวเจ้าทีหลัง เพราะ
ข้าวเจ้าพวกเจ้าเขากิน เพราะชอบสีกาพิกิน เขมรเลี้ยงเจ้าเลยเรียกข้าวเจ้า อันนี้จริง
หรือเปล่าไม่รู้ เเมื่อกี้ผมเขียนละครับ ยังสรุปไม่ได้ละครับ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ยังสรุป
ไม่ได้ละครับ แต่เป็นความเห็นเฉย ๆ นะครับ นี่แหละอักษรกลุ่มที่เป็นอักษรทั่วไป ใช้เขียน
คำจารึกธรรมะสำคัญ ๆ อยู่เวลานี้ อยู่ในศิลาจารึก อย่างในวัดสิงห์เลย เทวาลัย เพ็ญนี้
หายไปแล้วไม่รู้หายไยไหน ที่เมืองหลวงพระบาง เพราะว่าตอนนั้นพระเจ้าไชยเชษฐาต้องการ
ที่จะเรียก รื้อโบสถ์ เพราะว่าคนไปเชื่ออย่างมากมาก ก็เลยรื้อวัดสังคายน เทวาลัย และสร้าง
เจดีย์ไว้ และนิมนต์พระสังฆราชมาอยู่ที่นั่น วัดนี้อยู่นอกเมืองเป็นวัดป่าสมัยก่อน เดียวนี้
เป็นวัดในเมืองวัดธรรมศาลาไปแล้ว หวังต่อรอข้ามไปเลยเพราะผมมีเวลานิด

การศึกษาอักษรวิจิตรศึกษากันได้ไม่ลึกถึงเพราะเหตุใด เพราะ

1. ไม่รู้ภาษาถิ่น ไม่ยอมและภาษาถิ่น

2. เราไม่อ่านอักษรโบราณ ไม่อ่านตัวธรรม ไม่อ่านตัวไทยน้อยหรือโบราณ

ซึ่งเป็นแหล่งมหาศาลอยู่ที่นี้ ถ้าอ่านแล้วท่านจะใช้รู้อะไร ท่านแหล่งสมบัติท่านอ่านไม่อ่าน
ถ้าท่านอ่านอักษรท้องถิ่นได้ท่านได้กุญแจไขกุหลาบดี เราเขียนไว้เยอะนะ เรื่องปู่สังกะสี
หย่าสังกะสี เขาก็เขียนไว้แปดรูปมูล บรมกัลป์ บรมกัมม มีทั้งนั้น เรื่องขุนบรมก็มีเยอะนะเรา

ก็จะได้รับของไว้ ๗ เพราะจากพระปิ่นจำได้ จี๋มด้นม จี๋มด้นม ตามคนที่มีจี๋มด้น คนนี้
 จี๋มด้นได้ เราเก็บมาอีกสองคน เจ๊พระนี่เราก็เอาจากชั้นล่าง สมบัติว่ามีจี๋มด้นที่ผู้สภานัม
 วิจัยต้องมีที่นาคอย่างพยานการที่เก็บรวบรวมเด็กชาวฉวน และย่านนาที่ได้อีก และพวกสมชาย
 (เจ้าฉวน) มีที่ตองย่านนาที่ได้อีก สมบัติได้อีก ๗ ให้เอาสุด สมบัติศรีบุญญา มาช่วยสมชายที่ได้อีก
 เก็บทุกคน และนักศึกษามิใช่พวกที่ความเร่ร่อนเสรี ๖ ครั้นจากมาเรียนมีสอนไว้ เก็บค่าเล่า
 เรียนแพง ๆ หน่อย ถึงจะมีคนมาเรียน เก็บทุก ๆ จะไม่มีคนเรียนเพราะคนยากเข็ญอย่างนั้น
 ต้องเก็บแพง ๆ สอนฟรี ๆ หน่อยมาเรียน ถ้าไม่สอนฟรี จะไม่มีคนเรียนต้องย่านนาที่ได้อีก ต้องมี
 ภาษาจีน มันจะสื่อสารกันไม่ได้หมด เพราะที่เขาสึกษาได้ เขามาจากการค้าขายเข้าจะมาก
 และมีฝีมืออะไร มีคนเรียนมาได้ดีกว่า เพราะเราทำหน้าที่สื่อสารเรื่องการเมือง เรื่องปัจจุบัน
 เมื่อรัฐบาลไทยเราก้าวกระโดดขึ้นนี้ เราจะเห็นหลักฐานว่าวิชาที่ 5 พยายามสร้าง
 โรงเรียนเต็มที เพื่อทำให้ภาคอีสานพูดภาษาไทยเขียนภาษาไทยได้ ชะนะเดียวกับทางเหนือ
 ก็เหมือนกัน ทำมาให้นักเรียนอักษรที่มันตัวเมืองจำไว้ที่เรียน ทำกับยี่สิบว่าจ้างโรงเรียน
 เขารู้จักว่าโรงเรียนสอนสอน ของเขาเรียกว่าโรงเรียนอุปถัมภ์กิจ เริ่มตั้งโรงเรียนสอนเพื่อ
 ให้นักเรียนมาเรียน ลูกหลานของโรงเรียนภาษาไทยได้เรียน มันได้เป็นบางหมู่ เมื่อก่อนเราปกครอง
 แยกแยะภาคอีสานภาคเหนือหัวเมืองขึ้นในนครวัด หัวเมืองขึ้นแยกเมืองจัตวา ทางเหนือเมือง
 พิษณุโลก ทางใต้ก็เมืองนครศรีธรรมราช แล้วเมืองอื่น ๆ คือเมืองขึ้นนครวัด จำไว้ด้วย...
 เราปกครองแยกเมืองขึ้นมาขึ้นพระเทพมณฑลเวลาเพราะฉะนั้นหัวเมืองยุคนั้น เมืองกาฬสินธุ์
 พวกนี้ส่งส่วยขึ้นนครวัดหัวเมืองขึ้นนครวัด ส่งส่วยเอาพวกต่าง ๆ แล้ว เพื่อเอาไปขายเมืองจีน ส่งส่วยทอง
 ๑๖ เมลละนะ พึงสังเกตสังเกตจากรายว่าทั้งจากจากอีสานได้ส่งขึ้นมาขาย ตามรายการเป็น
 หิน ๆ ต่อปี ขึ้นมาส่งส่วยขึ้นนครวัด และส่งว่าเมื่อก่อนคงสูงมาก วิชาที่ 5 เห็นว่า
 ถ้าอย่างนี้ต่อไปไม่ได้ ก็เลยพยายามส่งข้าหลวงต่างพระเนตรพระกรรณเข้ามาปกครอง และ
 เอาข้าหลวงเทศาภิบาลมาขึ้นมาจ้ะเจ้าเมืองขึ้นนครวัด แล้วเป็นประเทศเดียวกับพวกทุกคน
 เรียนหนังสืออ่านหนังสือ อ่านหนังสือไทยและก็ได้ตัวอักษรที่ขึ้นกัน จะให้ตัวอักษรที่ขึ้นกันก็เคยอยู่
 ที่วัด พระท่านก็ต้องอ่านไทย และพระท่านก็ต้องขยันตัว ถ้าท่านขยันขึ้นเรียนตัวอักษรหนึ่งเทศาภิบาล
 ท่านก็มีตัวเป็นพระแม่ ๆ เป็นพระหลวงตามัน ๆ ท่านเอาภาษาไทยมาเบรียช ท่านก็เคยอ่าน
 หนังสือไทย เพื่อไปเรียนกรุงเทพฯ ถัดมาเป็นเทศาภิบาล เป็นเจ้าคุณ เช่น ท่านเจ้าคุณ
 จันทน์ ท่านอุปการิมศิริจันทน์ ขึ้นมาส่งส่วยนครวัด ขึ้นมาส่งส่วยนครวัดแล้วขึ้นเลือกธรรมเนียมน่า ๆ
 เก็บส่วยนครวัด ธรรมเนียนเรื่อง "ฮอสอง" ธรรมเนียนเรื่องยกส่วยส่วยขึ้นนครวัด มันก็เลือกกันไป

มากมาย นี่คือการเรียกเสียงของชาวอีสานซึ่งผมเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เริ่มมองได้ชัดเจนแล้วเราพยายามศึกษาเข้ามา อยากรู้อยากเห็น ทำมาต้องศึกษา ก็เพราะขณะนี้เรากำลังกระโดดไปทางเทคโนโลยีเสียงจนทำทางวัฒนธรรมก็ไม่มีเจริญไป เรื่องอะไรเมื่อจิตใจเรามานะ สิ่งคนก็สนใจหลาย ต้องอย่างนี้เองหรือว่าเรามีกำลังบ้างพออย่างเพื่อเป็นทางเทคโนโลยี เพื่อเอาเงินมาสร้าง คิดว่าชีวิตที่ขึ้นจนลูกหลานเราไม่ได้เรียนหนังสือหรืออะไรอะไรบ้างก็ไม่รู้ ผมคิดว่าถ้าเราปล่อยตัวแบบนี้ไปแล้วไม่ใช้วัฒนธรรมเข้ามาช่วย มาช่วยกันการจรรโลงสังคมนี้ครับ เราจะทำอะไร ผมคิดว่าวัฒนธรรมช่วยได้ เด็กมันดีกัน ไม่ติดสินกันด้วยวิธีเจตนาถึงกัน เบี่ยง ๆ ถ้าวัฒนธรรมยิ่งสูง ถ้าวัฒนธรรมคำสอนยิ่งสอนกันจริง ๆ ไม่รัก ไม่รู้จักขาย รู้จักกลัว รู้จักกลัวกลัว เรื่องที่พูดนี้มา เกี่ยวที่เราอีกไหม เราเองทุกอย่างแบบวิทยาศาสตร์หมด ระบบโรงเรียนเข้ามาใช้วิทยาศาสตร์หมด ตามหลังฝรั่งกันมา แล้วมันแล้วสาวมันจะจิตใจที่เราสอนมันก็เลยไม่สอนมัน คิดสินกันด้วยการอิงกัน ชำกันเรื่อย ผิดกันมันช่วยกัน เมื่อก่อนเราไม่ทำอย่างนั้นเพราะมันยากมาก เพราะพูดศาสนาแบบอื่นเขาอยู่ แล้วก็ว่าวัดทางฝั่งลงสังคมอีสานอยู่ได้เคย ไม่ถูกกฎหมาย ได้เคย "ยึดบ้านคลองเมือง" เขาก็อยู่ได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสังคมที่มีกฎหมายมากกายนี่คือสังคมที่แย่แล้ว ยิ่งแย่กว่ายังมีกฎหมายมาก ถ้าไม่มีกฎหมายเลยสังคมเจริญแล้วอยู่ได้ เมื่อก่อนเราอยู่อย่างนั้นอยู่กันให้สบายอยู่กันมานานโดยทุกคนเกรงใจกันมีเจ้าโศดบเป็นหัวหน้า มีพ่อของกันกับบ้านโน้น เจ้าโศดบไปคุยกัน ไม่พูดทวงถามอะไรขนาดนั้นถึง "อันธพาล" กัน มันก็ไม่ค่อยรบหรือถูกบ้านไหนก็หนีออกตามธรรมเนียน ผมคิดว่ามันดีขึ้นแหละ นี่แหละผมก็เลยคิดว่าเราจะศึกษาอะไรกันบ้าง ผมเขียน paper ผมคิดว่าสิ่งที่เราจะศึกษา ผมว่าประวัติศาสตร์ควรต้องทำ ประวัติศาสตร์ลาว ประวัติศาสตร์อีสาน ประวัติศาสตร์ลาวก็รวมทั้งพงศาวดารลาว พงศาวดารเวียงจันทน์พวกนี้ เราน่าจะมาคุยว่าคัมภีร์มันมันกันอยู่ มันยากเพราะอะไรจารึกก็ไม่มีมากมาย ชื่อพระมหากษัตริย์มันจารึกอาจไม่พบบนพงศาวดารมากนักก็ว่าได้ อย่าง "สุริยวงศา" หรืออย่าง "พระเจ้าหน่อเมือง" บนศิลาจารึกเขาเรียกว่า "พระวรมงคลไชย" และต่ออีกยาวเหยียดเกือบสองบรรทัด องค์นี้สร้างศิลาจารึกเขาคือสำคัญส่วนเข้ามาก คิดเล่นตั้งแต่พงศาวดารเป็นต้นมา จารึกกษัตริย์ลาวก็สร้างไว้มากมายจนครบ ผมเองสักจนครบตั้งแต่ภาษาอีสาน ไชยเชษฐา เพราะฉะนั้นเราไม่ได้พูดถึงว่าแผ่นดินแผ่นดินลาว มันจะยังตลอดเวลา มันผูกพันของทนาย อย่างกันไว้ยังกันมา และเราเจอจารึกของกษัตริย์ของลาวว่าในฝั่งนี้มากมายที่มันตรงกันและอักษรตรงกัน อันนี้ผมก็ว่าเสร็จแล้วและเคยบอกกับบ้านวิจัยของลาวไว้หลายเล่ม อันนี้ผมว่าทางด้านประวัติศาสตร์

ก็การรวมใจของคนเรา รวมมาแต่เกิดก็มีอยู่แล้ว ก็ไม่ได้มีอะไรที่จะขาดกัน เพราะรู้ไว้
 เป็นดีอยู่แล้ว พอรู้ปุ๊บตรงใจหรือเปล่านั้น มันก็เป็นการเชื่อมโยงถึงคนที่เราคบหาใช้ไป
 จะถามอะไรไปก่อนหน้าจะเลิกล้ม อันนี้ผมว่ากล่าวเป็นนักวิจัยมนุษยศาสตร์เลย ก็อย่างวันวานที่
 ผมเกิดเกิดมาก็อยู่กับพ่อแม่ (มารีดา) มาถึงโตแล้ว ไม่ได้คุยกัน พอถึงวันโตมีคู่ตามไป
 ...แล้ว... ก็กับคนอื่น... (เฮ้อ... เขียวก่อนนะ ๆ) ไร้อย่างนี้ไม่มีก็ได้นะ... ก็ยังกินเลี้ยง
 ด้วยกันมาเรื่อยๆ... เพราะจะถือว่าการรวมใจของคนเรานั้นว่างความเข้าใจกัน บางคน
 เห็นว่าการเก็บเก็บใจของผู้อื่นแล้วเก็บ... ใจของคนเกิดถึงคนคนหนึ่ง และถึงกิจกรรมร่วม
 ของสังคมเรา อันนี้ก็คือมนุษยศาสตร์จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจกับภาระงานเรื่อง
 เหล่านี้ ผมก็อยากขอฝากไว้มาก ๆ ในการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์ทั้งนี้รวมและต่าง นี่
 (เลยเวลาผมมาจนถึงผลของการบรรยายไว้เพียงแค่นี้วัน....)

การค้นคว้าเกี่ยวกับหนังสือโบราณ
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ดารา กลยา

รองอธิบดีกรมวรรณคดีและวัฒนธรรมมหาชน
กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຫນັງສືໃບລາຍ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ໂດຍ ດາດາ ກິລາ

ແຈກຄະລິດິໂຟນິນນະຄະນິ

ແລະ ດິເຫລກະສານກະສານິນ

I. ຄວາມເຫມາະ

ໂຄງການປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລາຍລາວ ເປັນໂຄງການຮ່ວມມື ໂລກະຍາວ 8 ປີ ຕ 1992-2000 . ລະຫວ່າງ ວັດທະນະທຳ ແລະ ສ.ສ. ເຢຍລະມັນ ເພື່ອທຳການສຳຫລວດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລາຍ ໃນທົ່ວປະເທດລາວ ສະເພາະໃນສົມປີ 1992-93 ແມ່ນໄດ້ເກີດໂຄງຢູ່ 2 ແຄວງ ຄື : ກຳແພງກະຄອນ ວຽງຈັນ ແລະ ແຄວງວຽງຈັນ.

ໂດຍໄດ້ສົມການອະນຸຍາດແຕ່ງຕັ້ງ ຈາກກະຊວງທຸກະແຫລ່ງຄ້າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ, ຄະນະຮັບຜິດຊອບ ໂຄງການ ປະກອບດ້ວຍ ບຸກຄະລາກອນ ຈາກໂຄງການກະຄະນິ, ວາລະສານດິນແດນ, ສະໜອງແຫ່ງຊາດ, ກົມແຜນການຮຽນ ຈຳນວນ 9 ຄົນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ປະກອບມີ ກອງແລກຊ່ວຍວຽກຢູ່ດ້ວຍ, ມີຊ່ວຍຊານ ຈາກ ສ.ສ. ເຢຍລະມັນ ເປັນສີ່ປີເສາກິດນະສັກ ຄ້າມວິຊາການ 1 ຄົນ. ໂຄງການໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນເປັນງານ ມາດັ່ງແຕ່ ເດືອນ 10/92. ເມື່ອຕົ້ນ ຄະນະຮັບຜິດຊອບໂຄງການ ແລະ ສີປັກສາ ໄດ້ລົງເກີດກຳນົດ, ດັດເລືອກວັດ ທີ່ຈະທຳການສຳຫລວດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລາຍ ຈຳນວນຫນຶ່ງ ວັດທະນິ ມ.ສ.ລ. ກຳແພງ, ທະແກກ ວັດທະນະທຳເມືອງ ແລະ ມ.ສ.ວ. ເມືອງ.

II. ຈອບການການສຳຫລວດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລາຍ

1. ການຈັດຕັ້ງ ແບ່ງງານ ຂອງໜ່ວຍສຳຫລວດ

ໜ່ວຍສຳຫລວດ ປະກອບດ້ວຍ ນັກວິຊາການຂອງໂຄງການ ຈຳນວນ 4 ຄົນ ຄື :

1. ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຜູ້ຊຳບານງານ ເປັນຫົວໜ້າໜ່ວຍ
2. ນັກສຳຫລວດ ຜູ້ຊ່ວຍຊານຄ້າມການອຳນາດຫນັງສືໃບລາຍ
3. ຜູ້ປະມານງານ - ຊ່າງເຕັກນິກ
4. ຜູ້ຊ່ວຍນັກສຳຫລວດ

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວ ຍັງໄດ້ລິ້ນໃຫ້ເຮົາເປັນເປັນງານຢູ່ທ້ອງຖິ່ນໃນເດືອນ 1 ຄົນ ແມ່ນຜູ້ຊ່ວຍ ຊ່າງເຕັກນິກ. ປ້ອນລະດັບນີ້ ໃນເວລາປະຕິບັດງານ ໜ່ວຍສຳຫລວດ ກໍຍັງໄດ້ລິ້ນທີ່ເປັນການຮ່ວມມື ກັບຊາວບ້ານ, ສຳນັກງານປົກຄອງ, ສົງຄາມຈັດຕັ້ງມະຫາສິນ, ເຖົ້າແກ່ອາດູໄສ ແລະ ເຂົ້າສາມເກມ ມາຍໃນວັດ.

2. ຂອບເຂດການເຄື່ອນໄຫວ ປະຕິບັດງານ

ໜ່ວຍສຳຫລວດຂອງໂຄງການ ໄດ້ລິ້ນທາງໄປຍັງວັດຢູ່ທ້ອງຖິ່ນທັງ 5 ທ້ອງຄະນະໂຄງການ ໄດ້ເລືອກ ເລີ່ມໄວ້ແລ້ວ ໃນເມື່ອຕົ້ນ ຕາມແຜນການຄື : ຢູ່ໃນເຂດກຳແພງກະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ແຄວງວຽງຈັນ ໜ່ວຍສຳຫລວດໄດ້ໃຊ້ເວລາເດືອນວຽກ ຢູ່ໃນເດືອນຫນຶ່ງ ສະເພາະເກ່ຍສຸດ 3 ວັນ ແລະ ສູງສຸດ 10 ວັນ . ສົງຄາມ

ສະພາ) ແລະ ຈຳນວນຂອງເອກະສານໃບລາຍ ທີ່ມີຢູ່ໃນເດີເນັ້ນໆ ມີ. ການລົງປະຕິບັດງານຂອງສະໜ່ວຍ ຢູ່ໃນການ
ແມ່ນໂຕຕຳເປັນເປັນແຕ່ລະ ງວດໆ ລະ 5-10 ວັນ ພ້ອມກັບມີ ກິດການສະໜ່ວຍ ແລະ ຖອດແອດພິດຂອງ
ດ້ານວິຊາການ ເປັນແຕ່ລະໂລຍະ ກິດໜ້າ ແລະ ຄະແນວຮັບຮັດຊອບໂຄງການ ພ້ອມດ້ວຍທີ່ປຶກສາ ກິດລົງ
ຕິດຕາມການປະຕິບັດງານ ຂອງສະໜ່ວຍສຳຫລວດ ຢ່າງເປັນປະຈຳ.

ສຳລັບປີ 1992-93 ນີ້, ໂຄງການໄດ້ປະຕິບັດຕາມແຜນການ ທີ່ວາງໄດ້ ຄື: ເຂດກຳແພງແລະຄອບ
ຄວງຈັນ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ. ການປະຕິບັດແຜນການນີ້ໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ແຖມກຳແພງແລະຄອບ
ຄວງຈັນ ແລະ ສາມາດ
ເຮັດສຳເລັດແລ້ວ ຈຳນວນ 49 ວັດ, ໃນນັ້ນ ກຳແພງແລະຄອບຄວງຈັນ 19 ວັດ, ແຂວງວຽງຈັນ 30 ວັດ.
ຄອບຄວງສີໂປລາຍທີ່ໄດ້ຮັບການ ສຳຫລວດ ແລະ ປຶກສາລັກສາດັງກ່າວ 2 ແຂວງ ຈຳນວນ 28.898 ຫຸກ.

ດ. ຕິດຕາມປະຕິບັດ

ຜູ້ປະສານງານຂອງໂຄງການ ແລະ ສະໜ່ວຍ ວັດສະນະຄຳເມືອງ ໄດ້ເຮັດໜ້າທີ່ ຕິດຕາມປະຕິບັດ
ແລະ ບ້ານ ກ່ອນທີ່ສະໜ່ວຍສຳຫລວດ ຂອງໂຄງການ ຈະເປັນສາຍໄປປະຕິບັດງານ ເປັນທີ່ຮຽນຮ້ອຍ ກ່ອນທີ່
ສະໜ່ວຍຈະເປັນສາຍໄປຖືກ ໂດຍໄດ້ລຸ່ມໆ ກັບອຳນາດການປົກຄອງ ແລະ ດັ່ງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມທັງ
ໄດ້ແນະນຳ ຕິດຕາມປະຕິບັດ ແລະ ຮ່ວມໃນ ຄ່ອນປີ ກັບສະໜ່ວຍສຳຫລວດ.

ຫຼັງຈາກສະໜ່ວຍສຳຫລວດ ເປັນສາຍມາເຖິງວັດ ກໍໄດ້ຈັດໄຕ້ປຶກສາເຕົ້າໂຮມ ພະສົງສາມະເນນ, ຊາວ
ບ້ານ, ເຖົ້າແກ່ ພ້ອມປະຊາຊົນ ເພື່ອມັງການໂອ້ລົມ ແຈ້ງຮູ້ປະລິມັງ ແລະ ເນື້ອໃນຈັດໃຈ ຂອງວຽກງານ.
ການເຕົ້າໂຮມລັກສະນະນີ້ ບາງຄັ້ງ ກໍຈັດຂຶ້ນໃນຕອນກາງຄືນ (ຕື່ມສຳຢັດ ທີ່ສະໜ່ວຍເປັນສາຍໄປຖືກ) ທັງນີ້
ແມ່ນຍິ່ງຕາມສະພາບວຽກງານ ແລະ ການຕຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ. ການໂອ້ລົມກັບຊາວບ້ານ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງ
ສະໜ່ວຍ ພ້ອມດ້ວຍທີ່ປຶກສາສະໜ່ວຍ ເປັນຜູ້ເຮັດໜ້າທີ່ ບາງຄັ້ງ ກໍໄດ້ມີ ສົມເຫດຊົມໂຄງການ, ທີ່ປຶກສາ ແລະ
ການນຳໃນກະຊວງ ເຂົ້າຮ່ວມ ການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລກປ່ຽນຄວາມຄິດ ຄວາມເຫັນກັນ.

ພາຍຫຼັງການໂອ້ລົມສົນທະນາ ເປັນທີ່ເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈ ຮຽນຮ້ອຍແລ້ວ. ສາຍສະໜ່ວຍກໍໄດ້ຈັດຕັ້ງການ
ເຮັດວຽກ ລະຄຸກແຕ່ລະຄັ້ງຕອນຕົ້ນປີ:

1. ນຳເອົາຫນັງສືອອກມາຈາກຫຼັງ ບ່ອນທີ່ເຄີຍບໍ່ຍັງມີຮູບເປັນກ່ອນການສຳຫລວດ. ການນຳເອົາຫນັງສື
ລົງມາຫາຄວາມສະອາດ ແລະ ບິດລະບັດຈັດສີ່ ບວກເອົາໄດ້ຈັດຕັ້ງເປັນປະຕິບັດລົງມາ ຄັ້ງແກ່
ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພະສົງ ແລະ ຊາວບ້ານ.
2. ໂຂງຫນັງສືອອກຈາກຫນ້າເຖົ້າ, ນຳເອົາສຳລັບເຖົ້າ ໄປຊັກ ແລະ ຕາກແດດ
3. ໂຊກອົບໝູ ແລະ ແປງ ເປັນຫນ້າສີ (ປັດຂີ່ຝຸ່ນອອກຈາກຫນັງສືໃບລາຍ ເຮັດເພື່ອລະ 1-2 ຫນ້າລາຍ)
4. ໂຊກສຳລັບ ຈຸບນ້ຳເຫລົ້າເຖົ້າສືບ ເຮັດແຕ່ລະຫນ້າ
5. ປ່ຽນສາຍສະໝອງໄຫຼ່ ຈັດວ່າດ້ວຍຫນ້າໄຫຼ່ໄກຕ້ອງ ສຳລັບຫຼັກທີ່ແຕກຊະຍອກຈາກໃນ
6. ຈັດລາງ ແລະ ໃຈແຍກໝູ່ແຕ່ລະໆ, ເລື່ອງ, ສຸດ, ລຳດັບຫຼັກ

7. ບັນທຶກອັນນະໃສ່ໃນໃບສຳຫລວດ
8. ສຽງປັດສອຍ
9. ໃສ່ໂມ້ປະກົມ ແລະ ປັດເກັບສຳໂຫຍ, ເລື່ອງໃຫຍ່/ເລື່ອງນ້ອຍ, ເລື່ອງນ້ອຍ ໂລກກັບສືບກວ່າສູງ ເປັນມັດຫຍິບ
10. ໃສ່ຖົງຜ້າໂຫມ ທີ່ສະອາດ
11. ເກັບມ້ຽນໃນສີສັນປະກົມ ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ການແອກຫາຍ ໂດຍຈັດມ້ຽນຕາມສະເລ່ຍໝູ່ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ແກ່ ການຄົ້ນຫາ ແລະ ນຳໃຊ້ໃນຕໍ່ໜ້າ.

ການປະຕິບັດແຕ່ລະຂັ້ນຕອນ ຂອງວຽກງານຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນໄປດ້ວຍບັນຍາກາດ ທີ່ມີເປັນ ມ່ອນຊົມ ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຂະບວນມະຫາຊົນ ດັ່ງແຕ່ລະແຂກລະຄ່າຍ ດັ່ງນັ້ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນ ໄດ້ເຂົ້າໃຈ ຄວາມໝາຍ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງວຽກງານ ປົກປັກຮັກສາ ຫນັງສືໃບລານ ທຸກຄົນໄດ້ສຳຜັດ ກັບເລກະສານ ໃບລານ ດ້ວຍຄວາມຄູ້ເຂົ້າໃຈໃນຄຳສະໝັກໃຈຂອງໃບເອງ ແລະ ບໍລິຫານໃຈ ເປັນຢ່າງຍິ່ງ ເພື່ອຮ່ວມອາສາຫລວດ ຂອງໂຄງການໄດ້ມາປຸກລະດົມ ສູງກູ້ ໄ້ມຢູ່ ວັດຈະສານສາ, ອິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມ ຊຶ່ງແມ່ນການຄອງຄອບ ແລະ ຖືກຕ້ອງ ຂອດຄ່ອງກັບແນວຄິດ ຈິດໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ ດັ່ງແຕ່ໂຄງມາແລ້ວ.

ພະສິງ ແລະ ເຖົ້າແກ່ ຄາດຸໂສ ຜູ້ເປັນຫວັກບ້ານ ຫວັກເປືອງ ໄດ້ຮຽນຮູ້ໂຕຈິງ ນຳພະເອກສຳຫລວດ ກ່ຽວກັບ ສິລາການ ໃນການປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານ ນັບແຕ່ການບິວລະບັດ ເຊີດກູ້ ຈົນເຖິງການເກັບມ້ຽນ ແລະ ການ ນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ສິນຄ້າກ່າວ ຫາງໂຄງການຖືກ ເປັນຄົນສຳເລັດສິນສຳຄັນຍິ່ງ ເພາະການ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສືບຕໍ່ ປົກປັກຮັກສາ ມ່ອນທຳການນຳໃຊ້ ຫນັງສືໃບລານໃນສະໜາຄິດ ແມ່ນເປັນພາລະຂອງພະສິງ ແລະ ຊາວບ້ານ ເອງ.

ທຸກວັດ, ພາຍສວັງຈາກເຜົ່າໄມ້ ວຽກງານການສຳຫລວດແລ້ວ ກໍໄດ້ຈັດໃຫ້ມີສີ ຂວັນທຳ ແລະ ຄາລະວະທຳ ດັ່ງນີ້ ໄດ້ຕາຍເປັນປະເພນີ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານ ມີຄວາມເສຍຊີວິດໃສ ແລະ ສັງເກດເປັນຢ່າງຍິ່ງ. ໃນໂອກາດດຽວກັນນີ້ ຫາງໝ່ວຍກໍໄດ້ໂອ້ມ ສິນທະນາ, ແນະນຳການຮັກສາ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຫນັງສືໃບລານ ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານອີກຄັ້ງຍິ່ງ ກໍຄືພະເຄືອນຄ້າຍອອກຈາກວັດ.

III. ວຽກງານໂຄສະນາເພີ່ມແຮ່

ໄປຄຽງຄູ່ກັບວຽກງານການສຳຫລວດຫນັງສືໃບລານ, ຫາງໂຄງການ ກໍໄດ້ເຂົ້າໃຈໃສ່ ການໂຄສະນາ ເພີ່ມແຮ່ ທີ່ເຫາງໝ່ວຍສຳຫລວດຂອງໂຄງການ ແລະ ຖືເປັນວຽກງານສຳຄັນດ້ານຫນຶ່ງ ເພື່ອເປັນການປຸກລະດົມ ສະຕິຕົນຕົວ ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ຮູ້ໃຈຊາວບ້ານ ໃຫ້ສັບພາສິນໃຈ ວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ ຢ່າງເປັນຂະບວນ ກວ້າງຂວາງ. ມອດເຂົ້າໄດ້ມີການນຳໃຊ້ ທຸກພາສະນະສົມບູນຊົນ ເພື່ອປຸກລະດົມ ແລະ ໂຄສະນາ ສິນສຳເລັດ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງໂຄງການ ເປັນຕົ້ນ. ການອອກແຈ້ງຫາງໝ່ວຍສິນລາຍບັນ, ວາລະສານ, ວິທະຍຸ ແລະ ໂທລະພາບ. ຈາກການອອກແຈ້ງຫາງໂທລະພາບ, ວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ແລະ ຫນັງສືສົມ ເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ຂອງການດຳເນີນງານ, ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໃນທົ່ວສັງຄົມ ນັບທັງບ່ອນທີ່ມີການສຳຫລວດ ແລະ ເອກ ແຂວງອື່ນໆ ໄດ້ຮັບຮູ້ຊາດການເຄື່ອນໄຫວຂອງໂຄງການ ມີຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຄອງຄອຍການໄປຮອດໄປເຖິງ ຂອງໝ່ວຍປະຕິບັດງານ ດ້ວຍຈິດໃຈທີ່ຈິດ. ຫາງໂຄງການຍັງໄດ້ ຈັດມືມໃບວ່າວຂອງໂຄງການ ເພື່ອຮາກຢາຍ

ແລະ ໂຄສະນາ ອົດທາງແຜນການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ພ້ອມແລະ ອາລະຄະດີ, ສິ່ງທີ່ກຳນົດ ແລະ ເສຍແຕ່ຂອງເຟີມີ ໃນໄປລາຍ ຊຶ່ງພວກເຂົາ ໄດ້ຄົ້ນພົບ

ພ້ອມແລະກັບການເດີນທາງໄປສູ່ຈັດຕັ້ງ, ຫນ່ວຍສຳຫລວດ ໄດ້ກຳເນີດ ກະຕານວິໄນ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ອຸບພາບການເຄື່ອນໄຫວ ປະຕິບັດງານ ຂອງໂຄງການ ໄປສະແດງ ໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ເບິ່ງ ໄດ້ຊຶມ ໃນຂະນະປະຕິ ບັດງານ ມີການຖ່າຍຟິມ ແລະ ສາຍໄຟຊາວບ້ານໄດ້ເບິ່ງກິເສດ ລົບຟີ ນັບວ່າເປັນວິທີການໂຄສະນາ ປຸກລະເບີ ແລະ ເຕົ້າໂຮມຊາວບ້ານ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນສູງ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມສຳເລັດກ່າວຫນ້າເບິ່ງມີໃຈ ເປັນກ່າວສິ່ງ.

ອອກກວ່າໄປລາຍຂອງໂຄງການ 1 ຄັ້ງ 10 ຫນ້າ, ດ້ວຍຈຳນວນຟິມ 800 ລະບົບ

IV. ລວມການສຶກສາ, ການຄົ້ນຄວ້າ, ສຶກສາ ແລະ ປິມເສຍແຕ່

- ທາງໂຄງການໄດ້ມອບຟິມສຸດທ້າຍໃຫ້ແກ່ ມ.ສ.ລ. ສູນກາງ ຈຳນວນ 4,250,000 ຟິມ ສຳລັບ ການສ້າງຫລັກສູດໃໝ່ ຂອງໂຄງລ່າງມີເຫດຜົນລື່ງ
- ໄດ້ມີການເຕົ້າໂຮມ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ສົງຄາດຸໂສ ແລະ ຫນ່ວຍເຄື່ອນ ປົວແລກປ່ຽນ ສຳຄິດສຳຄັນ ໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ສຶກສາ, ລວບລວມ ເອກະສານບູຮານ ແລະ ປິມອອກເສຍແຕ່ຜູ້ສົ່ງຟິມ ຊຶ່ງທາງ ໂຄງການເລກກິເສດທາງ ແລະ ແຜນການທີ່ຈະສະໜັບສະໜູນ ລວມການດຳເນີນ ເຕົ້າໂຮມ.
- ຮ່ວມກັບສະແນກ ມາສາດັບນະຄະດີ ຂອງນະໂຫວິທະຍາໄລ ສ້າງຄູ່ເບິ່ງໂດຍ ຈັດຕັ້ງການປະຕູກະຫຼາ ໂດຍ ຊ່ວຍຊາຍ ເຢຍລະມັນ ປະຈຳໂຄງການ ແລະ ອາຈານ ຈາກນະໂຫວິທະຍາໄລຊ່ວຍໃໝ່ ປະເທດ ໄທ ໃຫ້ແກ່ ອາຈານ ແລະ ນັກສຶກສາ ມາຍໃນສະແນກ, ພ້ອມທັງ ກິດໄດ້ມີການກະກຽມ ແຜນການ ເບິ່ງຟິມ ກ່ຽວກັບໂຄງການສິດສອນ ວິນຍະກຳບູຮານ ຂອງ ສາສະດາຈາກ ຕຣ. ລະເບີ ສຸມດິອຸຂ ຢູ່ສະແນກດັ່ງກ່າວ

V. ການປະເມີນຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ

ກ. ຕົ້ນໄປລາຍ

1. ການເຊື່ອມຮູບໂມ ໂດຍໃຊ້ຜ້າຂົນຫຸ ຫລື ແປງ ໄດ້ຢູ່ກ່ອນ ຫລັງຈາກນັ້ນ ຈິ່ງໃຊ້ ນ້ຳເຫລົ້າເກົ້າລິບ ເຊິ່ງອີກເສື້ອຫນຶ່ງ ເກັບວ່າເຮັດໃຫ້ຫນັງສືໃນລາຍ ມີຄວາມສະອາດ ກ້ຽວດີ, ຈະສືບຄ່າຍຸຂອງໄປລາຍ ໄປສຶກຫລາຍສິນ.

2. ການເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານຂອງຂະແໜງມະຫາຊົນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ປະຊາຊົນທຸກພູມ
ທຸກໂລກນັ້ນ ບອກຈາກຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນຍາກາດໃນການເຮັດວຽກ ໃດໜຶ່ງ ມ່ວນຂຶ້ນແລ້ວ
ຍັງເປັນການຊ່ວຍໃຫ້ຊາວບ້ານມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ຮູ້ຈັກວິທີວິທີຫຼາຍ ໃນການເປີດລະບົດ
ແລະ ປຶກຍົກລັກສະນະ ສ້າງສິນໃນລາມໃນອີກ.
3. ຊາວບ້ານໄດ້ພົບກັບບັນຍາກາດສົນໃສ່ (ປາກົດຕາບໃຫມ່) ໃນການຝຶກຢູ່ ວັດວາສາສາ
ແລະ ສິດທິຂອງປະເພນີດ້ານຕ່າງ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຊື່ອໝັ້ນ ແນວທາງ
ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ໃນການປຶກຍົກລັກສະນະ ແລະ ເສີມລະຫຍາຍ ວຽກງານ
ວັດທະນະທຳ ຂອງຊາດ.
4. ຊ່ວຍໃຫ້ແຕກເອົາຊອກອຸ້ ຄວາມສາມາດໃນຊັ້ນ ຂອງຊາວບ້ານ ແຕ່ລະຄັ້ງຄືນ,
ທາງດ້ານສິດທິຂອງປະເພນີ, ການດຳລົງຊີວິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ສະຖານທີ່ ສຳນຽງ
ສຽງເວົ້າ, ທຳມະຊາດ ແລະ ຄືນ ງ.
5. ເວົ້າສະເພາະດ້ານວິຊາການ ໃນການເກັບມ້ຽນສຳນຽງສິນໃນລາມ ຕາມສະໄໝ ເປັນລະບົບ
ໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ ພະນັກ ແລະ ຊາວບ້ານ ສາມາດກວດກາ ເກັບກຳ ແລະ ປຸກໂຊ້ ເອກະສານສະເພາະ
ອັນດັບປະກັນການເກັບ ແລະ ສາຍສຶກຕໍ່ມາ.
6. ການນຳໃຊ້ ພາສາແລະສົມຈອນຊົນ ເປັນຕົ້ນ ສ້າງສິນ, ປະໂຫຍ, ໂຫລະພາບ, ວິໄສ ແລະ
ກະຕາມລຳດ ແມ່ນເປັນກະບອກສຽງອັນສຳຄັນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ຕໍ່ວຽກງານ ການ
ສຳຫລວດ ຢ່າງຫລວງຫລາຍ ມີບັງຄັບການກະບອກສົມຈອນຊົນ ຢູ່ໃນຖານນຳອີກ.

แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย
ด้านเศรษฐกิจ

รศ.ดร.ธีรพงศ์ อุดมไพจิตรกุล

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย ด้านเศรษฐกิจ

การจตุ์ อุดมไพจิตรกุล *

สภาวะเศรษฐกิจที่นำเสนอ

1. ท่านผู้มี วงศ์วิจิตร กล่าวเปรียบเทียบว่า "ลาวคือตัววีรข่อยทอง" ในสิ่งทอง
โลก ลาวอยู่จึงมีดีคือการพัฒนาไปในกลุ่มประเทศที่พัฒนาน้อย แต่โดยเนื้อแท้แล้วก็เป็นประเทศ
ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ จะขาดเพียงแต่ประชากรที่มีคุณภาพ

2. ลาวมีพื้นที่ทั้งหมด 236,800 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขา
กรรมชาติ การขยายการรวมตัวกันของลาว มีดังนี้

ก. ทิวเขากรรมชาติ ได้แก่

ทิวเขากรรมชาติงานเขื่อนเขื่อน เขื่อนกั้นลำน้ำ ยานหิน (เขื่อนกั้นน้ำ)
เขื่อนหิน (เขื่อนกั้นน้ำ) อยู่บริเวณเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ
เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ และเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ และเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ
เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ

ข. ทิวเขากรรมชาติอื่น ๆ เช่น

เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ
เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ

ค. ป่าไม้ ครอบคลุมไปด้วย

ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ยาง
ของป่าไม้เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ

ง. สัตว์ธรรมชาติ

เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ
เขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำเขื่อนกั้นน้ำ

*รศ.ดร. อารงต์ อุดมไพจิตรกุล

กิตติคุณศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจักษ์ศิลปาคม

3. ประชากร ในปี พ.ศ. 2536 สามีมีประชากรทั้งหมด 4.6 ล้านคน อัตราการเกิด 2.9% ประชากรร้อยละ 19 อาศัยอยู่ในเขตเมือง อายุขัยเฉลี่ย 50 ปี (ชาย 49 ปี หญิง 52 ปี) รวมได้เฉลี่ยต่อคน 230 เหรียญสหรัฐอเมริกัน/ปี

4. อัตราการเริ่มห่มผ้าสีของประชากร 45%

5. ชาวอุยกูร์มีความรักทางวัฒนธรรม เพราะมีหลายเผ่าพันธุ์ มีภาษาพูดและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ชาวอุยกูร์ ชาวเติร์ก และชาวฮั่น ประชากรในท้องถิ่นเก่า 68 กลุ่ม

6. ศาสนีของประชากรส่วนมากซึ่งเป็นชาวเติร์ก มีศาสนิกคือ การเกษตร ประกอบด้วยการเลี้ยงวัว แพะ และ เลี้ยงสัตว์ งานหลักกรรมที่สัมพันธ์กับการเกษตร เช่น เลี้ยงวัว และจิกสาน ส่วนงานอุตสาหกรรมยังอยู่ในวงจำกัด

7. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร ชาวเติร์กเติร์ก มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการติดต่อทางการขนส่งทั้งการขนส่งทางบกและทางน้ำ ส่วนทางด้านพลังงานและพลังงานไฟฟ้า ยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทางอากาศ สำหรับระบบการสื่อสารโดยเฉพาะทางวิทยุก็ยังไม่สะดวก

8. การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยม เมื่อ 2 ธันวาคม 2518 และได้ยกเลิกการหางานเสรีธุรกิจนี้เข้ากับกระแสนิยมคือ ระบอบเศรษฐกิจแบบตลาดในเวลาต่อมา โดยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

9. ชาวเติร์กเริ่มพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2524 จนถึงปัจจุบันในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2534 - 2538)

10. โครงสร้างเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2530)

สาขาเศรษฐกิจ	% GNP
เกษตรกรรมและปศุสัตว์	73.8
อุตสาหกรรม	9.8
การก่อสร้าง	4.6
การขนส่งและสื่อสาร	1.7
การค้า	9.1
อื่น ๆ	1.0

11. สินค้าส่งออกและสินค้านำเข้า

	<u>สินค้า</u>	<u>ประเทศอาเซียน</u>	<u>ประเทศถึงถิ่นนิยม</u>
<u>ส่งออก</u>	กาแฟ	/	/
	พลังงานไฟฟ้า	/	-
	ยาง	/	/
	ดีบุกและอินซัน	-	/
<u>นำเข้า</u>	เครื่องจักร	/	/
	เครื่องยนต์	/	/
	อุปกรณ์ต่าง ๆ	/	/
	อาหาร	/	/
	น้ำมัน	/	-

ผลกระทบเศรษฐกิจที่นำเสนอ

1. ลาวเป็นประเทศที่มีอัตราการขยายตัวของประชากรต่ำ (lower population) ซึ่งจะเป็นลักษณะเด่นที่ประจักษ์กับลาวมาก
2. ความยากจนของประชาชนภายในประเทศ (เพราะความไม่เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือ)
3. ความยากจนของลาว (เพราะเกิดความไม่สมดุลระหว่างการผลิตและความต้องการ)
4. สาเหตุของการดำเนินการค้าเพิ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระบอบเศรษฐกิจแบบตลาด ทำให้ต้องระงับและนำไว้ใจต่อระบอบเศรษฐกิจแบบตลาด
5. เงินอุดหนุนภายในประเทศทำให้ต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ เพื่อการลงทุนและพัฒนาประเทศ
6. แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ซึ่งยังไม่สามารถจะตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นกระแสในปัจจุบัน
7. ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานเพื่อการพัฒนา

8. ความล้มเหลวทางเทคโนโลยี เพราะระบบการศึกษาของโรงเรียนไม่เหมาะสม จะผลิตคนที่จะมาพัฒนาเทคโนโลยีได้

9. ทุนเอกชนทุนน้อย (Limited Capital)

10. ระบบการเงินยังล้มเหลวเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินประเภท

11. ขาดระบบเสริมพลังในการดำเนินงาน เช่น การเมืองการ ระเบียบข้อบังคับด้าน สุนทรภาพ กฎหมายการเข้าเมือง เป็นต้น

12. ปัญหาด้านข้อมูล ข้อมูลทางเศรษฐกิจซึ่งจำเป็นมากตามระบบเศรษฐกิจ ปัจจุบันยังไม่ทันสมัย และไม่เป็นที่รวม

13. ความล้มเหลวด้านแผนของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะผู้บริหารประเทศมาจาก สายทหาร แม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโดยการนำเอาผู้สุจริตเข้ามาทั้งจากการ ศึกษาจากต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส และอเมริกา เป็นต้น เข้ามาร่วมวางแผนยังต้องล่าช้า เวลา

14. การค้าชายแดนที่กำกวมประเทศขาดรายได้

งานศึกษาวิจัยที่ทำในต่างประเทศ

การทำวิจัยในต่างประเทศทางเศรษฐกิจ มีจำนวนมากที่ทำโดยองค์กรทั้งของรัฐบาล และเอกชน เช่น สถาบันเอเชียศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มศว ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารพาณิชย์ไทย จำกัด เป็นต้น

งานวิจัยทางเรื่องที่ได้ดำเนินการในแล้ว

ชาชูวิทย์ เกษตรศิริ, เวนิดิ เศรษฐบุตา และสุจิตต์ วงศ์เทศ, ลาว : 10 ปี หลังปฏิวัติ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2530.

อึ้งจัน อุนนาพิตรกุล และคณะ, ลาว : สังคมเศรษฐกิจ, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

มยุรี เสจจำสีรัตน์, "ไทย - ลาว : ความสัมพันธ์ที่ถดถอย," เอเชียปริทัศน์.

(มกราคม - เมษายน 2534)

มังกร กองสุวรรณ, การค้าระหว่างไทยกับ ลาว, นครพนม : สำนักงานเกษตร 4 จังหวัด, 2532.

และ ภาสกร (พชร), "ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจไทย - ลาว : การค้าและการลงทุน," เอเชียปริทัศน์, (มกราคม - สิงหาคม 2532)

คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการประชุมผู้ติดตาม ๕ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532.

_____, ความสัมพันธ์ไทย - ลาว, เอกสารประกอบการประชุมตามโครงการความร่วมมือไทย - ลาว ๕ โรงเรียนกรุงเทพ สุธงาธานี, 2532.

_____, ความร่วมมือการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว, (มกราคม - มีนาคม) ๕ ศาลาประชาคม นครพนม, 2533.

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, ข้อมูลทางการค้าและการลงทุนในประเทศไทย - จีน และลาว, (เอกสารอสังหาริมทรัพย์),

สำนักงานที่ปรึกษาการพาณิชย์ ๕ กรุงเทพฯจันทน์ (ฉบับเอกสารเกี่ยวกับการค้าไทย - ลาว).

_____, แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับที่ 2 (1986 - 1990) ของสาธารณรัฐประชาชนลาว, 1 ตุลาคม 2521.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานการศึกษาสภาพการณ์เศรษฐกิจและการค้าของประเทศไทยกับสาธารณรัฐลาว, กรุงเทพฯ, 2532.

ศิริพรหม พิฒะโรติ, "สถานการณ์ความสัมพันธ์ไทย - ลาว : เศรษฐกิจและการปฏิวัติ," เอเชียปริทัศน์, (มกราคม - เมษายน, 2534)

สมาน ภาสกรวิสารต์, "การปฏิรูปเศรษฐกิจลาว : จินตนาการใหม่," (มกราคม - เมษายน, 2534)

แนวทางการศึกษาวิจัยในสาขา

1. ศึกษาวิจัยจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม: (Social - economic data base study)

2. การศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำแผนแม่บทเมือง

- การกำหนดเขตใช้ที่ดินทางเศรษฐกิจ และแผนการใช้ที่ดิน

(Economic Zoning and Land - use planning)

- ระบุการคมนาคมเมืองสำคัญ และวางผังแนว

- การวางผังเขตอุตสาหกรรมและสิ่งปลูกสร้างเมืองใหญ่

3. การศึกษาวิจัยผลกระทบต่อการดำรงชีพในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ

4. การศึกษาวิจัยสิ่งแวดล้อมเมือง

5. การศึกษาวิจัยการศึกษาเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
จากต่างประเทศ

6. การศึกษาวิจัยเพื่อลงทุนในกิจการเหมืองแร่ และปิโตรเลียม

7. การศึกษาวิจัยการลงทุนด้านเกษตรกรรม

8. การศึกษาวิจัยโครงการที่จะได้ประโยชน์จากประชาคมชนบท

9. การศึกษาวิจัยเพื่อขยายตลาดพลังงานไฟฟ้า

10. การศึกษาวิจัยการท่องเที่ยวที่เมือง

11. การศึกษาวิจัยการลงทุนในธุรกิจบริการ

12. การศึกษาวิจัยศักยภาพของแร่และสาขาเศรษฐกิจ

13. การศึกษาวิจัยความสามารภในการรองรับการขยายตัวของภาวะแออัด

(เพื่อประโยชน์ของค่า)

14. การศึกษาวิจัยเส้นทางตลาดสินค้าเพื่อการบริโภค

15. การศึกษาวิจัยเส้นทางตลาดปัจจัยการผลิต

16. การศึกษาวิจัยการกระจายรายได้

17. การศึกษาวิจัยการพัฒนาองค์การของรัฐเพื่อประสิทธิภาพในระบบเศรษฐกิจ

แบบจำลอง

ขอบเขตการศึกษาวิจัยร่วมกัน

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง - ศึกษาวิจัยความร่วมมือนในการพัฒนาระบบการ

ท่องเที่ยวของ 2 ประเทศ

2. สาขาการศึกษาระดับปริญญาตรี - การศึกษานานาชาติ

1. ศึกษาวิจัยกิจกรรมทางสังคมของชุมชนเมือง
2. ศึกษาวิจัยโครงการพัฒนาระบบสุขภาพและความร่วมมือ
3. ศึกษาวิจัยวิธีการผลิตชีวภัณฑ์ และมีฐานข้อมูลสารสนเทศสำหรับวิจัย
4. ศึกษาวิจัยวิธีการผลิตชีวภัณฑ์ด้านการผลิตชีวภัณฑ์

3. สาขาการศึกษาระดับปริญญาโทและการศึกษาระดับปริญญาเอก

- ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาสุขภาพและวิถีชีวิตของชุมชน
- ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาระบบสุขภาพและความร่วมมือ
- ศึกษาวิจัยแนวทางการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์

4. สาขาเกษตร ประมง

- ศึกษาวิจัยความร่วมมือพัฒนาระบบผลิตด้านเกษตร
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์

5. การพัฒนาระบบเกษตร

- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์

6. สาขาประมง

- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์

7. สาขาเกษตรประมง

- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์
- ศึกษาวิจัยการผลิตชีวภัณฑ์และการผลิตชีวภัณฑ์

8. การจัดการสิ่งแวดล้อม

- ศึกษาวิจัยผลกระทบสิ่งแวดล้อมบริเวณที่ตั้งโรงงาน
- ศึกษาวิจัยผลกระทบการขนส่งทางบก น้ำ อากาศ
- ศึกษาวิจัยผลกระทบการขนส่งถึงสถานที่

9. การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร

- ศึกษาวิจัยผลกระทบจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ
- ศึกษาวิจัยผลกระทบจากกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม
- ศึกษาวิจัยผลกระทบจากกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนระหว่างประเทศ
- ศึกษาวิจัยผลกระทบจากกฎหมายเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ

10. ศึกษาวิจัยด้านที่คณะกรรมการร่วมมีอำนาจพิจารณา

บทสรุป

การวิเคราะห์เศรษฐกิจสาขาจะทำให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันปัญหาและความพร้อมของตัวเมืองการพัฒนาระยะแรก ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อได้มโนะมโนที่นำเสนอสมาคมที่ทำได้ด้วย และต้องหาข้อสรุป การศึกษาวิจัยเป็นวิธีการที่ช่วยในการศึกษาข้อสงสัยปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการได้มาซึ่งวิธีการในการพัฒนาระยะแรก บทความที่นำเสนอได้จัดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางของความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหา โดยเริ่มจากสภาพเศรษฐกิจ และปัญหาเศรษฐกิจ รวมทั้งงานวิจัยทางเศรษฐกิจที่ดำเนินการ เพื่อจะได้มีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาเมืองการศึกษาวิจัยในอนาคต เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงของเมืองในระยะแรก

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคมลาว

คำพิณ สีบุญเรือง

ที่ปรึกษาด้านการค้ากระทรวงพาณิชย์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการ
บริษัทที่ปรึกษาด้านกฎหมายการค้า
ระหว่างประเทศของลาว

BASIC DATE

Land Area in Square Kilometres	236,800
Total Cultivated Area in Square Kilometres (1992)	7,094
Irrigated Cultivation in Square Kilometres (1992)	1,054
Total Population (1992)	4,360,000
Growth Rate (Percent Per Annum)	2.6
Population Density : Lao PDR (Persons per km ²)	18.4
Population Density : Vientiane Municipality (Persons per km ²)	128
Employment (1988-89)	
Labour Force as Percent of Total Population	71 percent
Women as Percent of Total Labour Force	45 percent
Percent of Labour Force in Agriculture	42 percent

A labour force survey performed in July 1992 by the Department of Labour and assisted by the ADB, indicates a labour force of 1.9 million as of 1992. Labour force participation was estimated at 47 percent and annual growth at 3 percent or 54,000 people added annually. Two population factors will add to labour force growth pressures: increase of women into the labour market; and the young age structure of the labour force (1.3 million or 32 percent of the population is between the age of 15-34; 1.6 million or 44 percent of the population is between the age of 0-14).

While the labour force increased 23 percent from 1985 to 1992, agriculture's share only slightly declined as a percentage of the total labour force to 37 percent in 1992 from 39.2 percent in 1985. During the same time period, manufacturing increased to 2.5 percent from 1.8 percent, construction 1.1 percent from .7 percent, transport and communication to 1.2 percent from .9 percent, commerce 2.1 percent from 1.7 percent, and service/administration 6.1 from 5.7 percent.

Workforce education is weak: 60 percent of the workforce in the four urban areas (Vientiane, Savanakheth, Champassack and Luang Prabang) have no schooling or only primary education. About 8 percent have attended a technical institution but the education quality is low.

Market forces have had an impact in the private manufacturing and services sectors in regards to wage determination and labour allocation. The latter seen with the attraction of investment in private commercial and industrial enterprises in urban areas, especially Vientiane prefecture. As a result, it is estimated that about 20,000 jobs have been added annually with over 80 percent of the jobs in non-agricultural sectors. However, this job creation is inadequate to the fact that there are about 54,000 new labour force entrants annually.

A 3 percent unemployment rate is comparable to other newly-industrialized Asian countries. However, unemployment is probably higher because the survey concentrated on agricultural households which have an unemployment rate of 1 percent. Unemployment is mainly an urban problem affecting young people with little education.

Public sector employment is estimated to have declined by about 20 percent from 1989-92. Personnel reductions have not added to unemployment mainly because former employees have found private sector work or have made the second job they held while in the government into full-time employment. It is estimated that 1 in 10 public employees hold a second job.

ECONOMIC INDICATORS

	1990	1991	1992	1993 est.
Real GNP in 1990 Prices (Kip)	612.7	637.7	681.9	721.8
GNP Annual Growth (%)	6.7	4	7	5.9
Rice output (million tons)	1.5	1.2	1.3	1.2
Rice output, annual growth (%)	7	20	+25	-20
Electricity output (Mill. kWh)	844	827	751	919
Electricity annual growth (%)	19	-2	-5	+22
Inflation, CPI in Vientiane (%)	17.7	10.4	6	6.3
Official Exchange Rate (kip)	495	702	715	756
Parallel Exchange Rate (kip)	698	713	730	724
Money Supply, annual growth (%)	0	12.2	-1.4	na
Liquidity, annual growth (%)	7.8	10.7	5.9	na
Gov. Revenue: Non-Grant (Bn kip)	60.9	76.9	90.5	136.51 ¹
Tax Revenue	37.6	56.6	63.5	110.2
Non-Tax Revenue	23.3	22.4	26.9	26.3
Total Gov. Expenditure (Bn kip)	143.4	151.1	174.6	240.6
Current Expenditure	69.9	81.9	92.4	123.6
Capital Expenditure incl. On-lending	71.6	69.1	82.2	121.9
Budget Deficit Excl. Grants (Bn kip)	82.4	72.2	84.1	109.1
Deficit-to-GNP Ratio (%)	13.4	9.8	14	15.2
Gross Internat. Reserves (Mil. US\$)	64.8	57.2	81.2	103.8
In weeks imports from Concert. Area	16.7	-13.1	15.9	21.5
Debt Service Payments-GDP: (Mil. US\$)	10.52	14.9	11.8	na
Debt Service Paid/GDP/Export	13.4	15.4	8.9	5.6
Exports (Mil. US\$)	78.7	96.6	132.7	108.2
Imports (Mil. US\$)	201.6	227.9	265.6	249.9
Services/Transfers, Net (Mil. US\$)	21.4	15.2	29.1	-141.7
Trade Balance (Mil. US\$)	-122.9	-131.3	-132.9	na
Current Account Balance (Mil. US\$)	-101.5	-116.1	-103.8	

Economic and Social Sector Progress

In 1986, the Lao PDR adopted the New Economic Mechanism—an economic reform package transforming economic activity from a central command system to a market based approach, decentralizing economic decision making, and allowing the private sector to take an active role. Some of the key market liberalization efforts since 1986 are: decriminal of prices and distribution of goods and services, elimination of subsidies, establishment of market determined exchange rate, reform of the tax and tariff system, enactment of a new Central Bank Law and accompanying financial sector framework development, refinements in money and credit management, and Foreign Investment Law passage. The administrative authority for economic, financial and development management was restructured, creating the Ministry of Finance and the Committee for Planning and Cooperation. Efforts have also been made in privatization, civil service reform, infrastructure development, and legal and regulatory environment preparation.

The major macroeconomic components of the government's strategy are to strive toward a stable macroeconomic environment consisting of: stabilizing domestic prices and the exchange rate; reduce the fiscal deficit; increase and mobilize savings; strengthen financial markets; strengthen mother and child healthcare thus reducing population pressures; reduce government involvement in the private sector; undertake further civil service reform; and further implement privatization. It is evident that the change now needed to further progress is more difficult as issues surface that confront human resource, institutional and policy/legal framework constraints. Funding from multilateral and bilateral donors has been catalytic to overall macroeconomic and sectoral development. While funding is present, the government is now addressing the targeting and planning of assistance and the provision of local funding and implementation capabilities to improve the sustainability of development efforts. The key to further NEM progress is to overcome these constraints through results-oriented sustainable efforts by applying in-country and international community finance and technical assistance.

Since 1988 growth has averaged 7.3 percent annually, and most recently posting a 5.9 percent rate for 1993. Per capita income is estimated at \$295 for 1993. Economic growth is mainly due to continued increases in the industrial followed by the service sector. The agricultural sector had limited growth and its contribution to overall growth is declining. Industrial and service sector growth are changing the orientation of the economy.

Economic factors contributing to growth are moderate inflation in single digits, a major improvement from the 1989-91 period, stabilization of the exchange rate, increase and diversification of government revenues and more targeted expenditure, reduced government deficits as a percentage of GDP, and substantial increases in exports and foreign investment in key areas resulting in an improved current account position. As a result, private sector employment is growing steadily but not at a rate to meet population growth pressures, civil service reform progress, and advancing farmers from subsistence level activity.

While the economy and reforms are progressing, social sector activities are trying to keep pace. The scattered population living in mainly remote areas is growing at a 2.6 percent rate. Current health and education efforts are attempting to focus attention to improve infant and maternal mortality rates, increase life expectancy, reduce widespread communicable diseases, and improve literacy. The education and health statistics reflect some gains but additional attention is needed when compared to other developing countries. The government is now aiming to create a healthy and educated population that can enjoy improved living standards, contribute to economic activity, and maintain cultural and social values. While part of this effort is aimed at social sector improvement, a key component is building the infrastructure along with creating private sector opportunities.

Development Objectives to the Year 2000

Along with economic progress and new development challenges, the government's development objectives have progressed in response to social and economic needs. The current emphasis is to maintain macroeconomic stability while emphasizing integrated rural development. The policy emphasis is reflected in projects and programmes that consist of integrated efforts include infrastructure, productivity enhancement (i.e. agriculture, mining, wood product production, light manufacturing) and social sector development. The main objectives to the year 2000 are:

- Improve living standards, especially in remote mountainous regions;
- Raise public service salaries corresponding to national revenue increases; and
- Ensure socio-political stability linked directly with socio-economic development.

The main development targets are :

Achieve annual GDP growth averaging 8 percent;

Ensure price and exchange rate and keep inflation below 10 percent; and

Promote investment in all sectors, to reach at least 15 percent of GDP.

The strategies to achieve the goals are :

1. Establish a commercially productive agri-forestry industry and services. This would be achieved by increasing productivity, developing processing capabilities, and developing internal and export markets. Develop hydropower for energy provision and improve communication and transport. Preserve the environment, particularly forests and wildlife.
2. Continue to promote the market economy under the legal framework. Encourage joint efforts between the government and private sector to expand and maximize the national potential in production.
3. Provide for country-wide development with emphasis on the central region.
4. Pursue integrated rural development by improving farming techniques to improve family farms and establish industrial processing bases. Develop infrastructure for town centres for small communities to aggregate.
5. Clearly define the government's role in macro economic management in order to eliminate the remainder of the command economy and promote private enterprise.
6. Expand economic cooperation with foreign countries including integrating the economic onto the global economy. Continue to attract foreign investment.
7. Undertake human resource development to create a workforce with the capabilities to meet national development demands. This includes upgrading the education system, improving health care and maintaining cultural development.

Sectoral development policies and activities are supported by cross-cutting components including furthering progress towards: a transparent and efficient trade and investment regime; a responsive banking system; a facilitative tax system; and a transparent, enforceable and stable legal and regulatory environment for business establishment and operation. The sectoral priorities are:

1. Further develop the infrastructure in regards to transportation, communication, energy, water and sanitation;
2. Prepare the environment for productivity development in agro-forestry, minerals, hydropower, and light manufacturing for domestic consumption and export;
3. Develop tourism services and inflows, and the overall service sector to support domestic infrastructure and productive capacity development and regional integration; and
4. Further upgrade the education and health systems to supply a skilled and healthy workforce, improve living standards, and maintain cultural values and traditions.

Foreign Investment

The 1986 Law on Foreign Investment created the foreign investment Management Committee (FIMC) to oversee investment licensing and promotion, and established investment regulations. In March 1994 a revised foreign investment law was passed and is awaiting implementation. Investments trends show increasing inflows with substantial gains in late 1992 and in 1993. From 1968 to 1993, 421 projects were licensed with a total value of \$586 million. The foreign investment contribution amounts to \$493 million with an accompanying \$92 million from local sources. The largest share of overall investment is in manufacturing, namely garments, wood-based industries, and other manufacturing. Manufacturing investment is export-oriented in the garment sector and motorcycle assembly sector. The main overall investment sectors are: 1) hotels and tourism (19 percent of total investment); 2) manufacturing other than garments and textiles (15 percent); and 3) mining and petroleum (15 percent).

A majority of investment projects are small, with 321 projects under \$1 million. The 29 projects of over \$5 million are mostly joint ventures. Thailand is the largest investor with 40 percent of total license value, and the United States is second investing 17 percent, mainly in the petroleum and mining sectors. Other Asian countries contribute 26 percent, amounting to a total Asian investment of 66 percent with Taiwan contributing 8.3 percent and Japan .5 percent.

สภาพการค้นคว้าวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์
สองฝั่งโขง

วศ.ดร. ไพฑูรย์ มิกุล

สาขาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา

สภาทนายความฯ วิจารณ์ความล่าช้าของ กกต. เติบโตห้องผิดใจ

* **உணவுப் பிழைப்பு**

Abstract

การค้นคว้าวิจัยด้านจิตวิทยาของกองทัพอากาศมีอยู่สองฝั่งโขง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการทำงานของนักวิจัยแต่ละผลงานวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อให้เกิดถึงวิวัฒนาการการวิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตลอดจนแนวโน้มการวิจัยในอนาคต

การศึกษาวิจัยวัฒนธรรมของชนกลุ่มชาติพันธุ์ลองเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เขียนได้พิจารณาว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกล่าวถึงพัฒนาการของการศึกษาด้าน วัฒนธรรมของชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยอาศัยหลักฐานการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแขนงต่าง ๆ นักเกษตรกรรม ทนอดยาศาสนา นักสำรวจ ตลอดจน นักท่องเที่ยว ซึ่งได้จดบันทึก เรียบเรียงและพิมพ์เผยแพร่ เพื่อชี้ให้เห็นสภาพโดยรวมของ การศึกษาวิจัยด้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มชาติพันธุ์ลองเมืองในชนบทต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทาง ในการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมของชนกลุ่มชาติพันธุ์เมืองลองเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในบทความนี้จะเน้นกลุ่ม ชาติพันธุ์ (เผ่า) ลาวมาจรวม ๆ ทางด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต การตั้งถิ่นฐานของชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว) มีความยาวประมาณ 1,500 กิโลเมตร และมีอาณาเขตตะวันตกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ของไทยยาวประมาณ 850 กิโลเมตร (และบางส่วนของจังหวัดเชียงรายภาคเหนือของประเทศไทย) ดินแดนสองฟากฝั่งโขง เป็นแหล่งชุมชุกข้าว และแหล่งอุปถัมภ์อาหารที่อุดม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของชุมชนลาว ทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงเป็นส่วนใหญ่ เช่น ไทยลาว ** ลาว (ลาวพวน) ผู้ไทย ยี่เก นัก ไทยดำ กะเม็ง และกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมร เช่น เขมร กวย (ลัวะ)

* รศ.ดร.ไพฑูริย์ มีมงคล, ภาควิชาศิลปการละคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

“วิบูลลาว” (โพ มี ข.ละกค) หมายถึง ชาวไทยอีสานในภาคอีสานของไทย
ส่วนในลาวนั้นหมายถึง กลุ่มเผ่าพันธุ์ (เผ่า) 3 เผ่าใหญ่ ๆ (หรือ 3 เผ่า) ใน
ส.บ.บ.ลาว คือ เผ่าอินทนิลเขียว เผ่าไทลาว และเผ่าจีน (ดู วัจวิจิต 1968:13-23)

ใต้ (กะโหลก) ขุน และชาวบน เป็นต้น ส่วนทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงนั้น มีกลุ่มไทลาวหรือลาวกลุ่มอาศัยอยู่ได้แก่ ลาว พวน ลื้อ ลัวะ อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ราบลุ่มฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ด้านเหนือของ ส.ป.ป.ลาว มีกลุ่มชนที่ลาวเรียกว่า ช่า (หรือชา) หรือลาวเทิงซึ่งอาศัยอยู่คือเผ่าพันธุ์จีน (เผ่าจีน) หรือลาวสูงประกอบด้วย เผ่าม้ง (ม้ง) เป๋อ อีเกอ มูเซอ และสามแสน เป็นต้น (สุวิ วงวิจิตร 1968: 13-23) ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเป็นชนชาติต่าง ๆ กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจระหว่างสองฝั่งโขงตั้งแต่ยุคแรก ๆ ของการตั้งถิ่นฐานคือ ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงยุคประวัติศาสตร์ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวและลาว (เป็นสายเลือดเดียวกัน) ทั้งฝั่งขวาและฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง จึงมีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านเชื้อชาติและด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ร่วมกันมาเป็นเวลานาน

บทความนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. การศึกษาค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์สองฝั่งโขง : พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
2. ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนักวิจัยไทยและเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์สองฝั่งโขง

1. การศึกษาค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์สองฝั่งโขง

การศึกษาค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์สองฝั่งโขง มีขอบเขตครอบคลุมในทุกสาขาวิชา เพราะเมื่อพูดถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ย่อมหมายถึง การดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ และคนในสังคมมีสภาพการเข้าจากพฤติกรรมและสัญลักษณ์ร่วมกันได้ วัฒนธรรมสองฝั่งโขงจึงครอบคลุมถึงวิถีชีวิต (way of life) ของผู้คนซึ่งอาศัยอยู่ในดินแดนสองฝั่งโขงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบรรพบุรุษได้สั่งสม ถ่ายทอดและปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเป็นบรรพบุรุษของสังคมของตน ได้ยึดถือปฏิบัติ ปิอดรพสืบต่อ ๆ กันมา จึงหาบทิชาจากหลักฐานของอดีตกันยาวนาน (เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการของวัฒนธรรมสองฝั่งโขงโดยองค์รวม (holistic view))

การศึกษาวัฒนธรรมสองฝั่งโขงในยุคแรกเริ่มแรก คือยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยเริ่มต้นยุคประวัติศาสตร์ ยุคนี้เป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน คือตั้งแต่ประมาณ 12,000 ปี ลงมาจนถึงประมาณ 1,500 ปีมาแล้ว และสืบต่อมาเลยยุคประวัติศาสตร์ ซึ่งเริ่มเมื่อประมาณ พ.ศ. 1,000 ลงมาจนถึงปัจจุบัน การค้นคว้าวิจัยผ่านหลักฐานชิ้นผลงานของนักโบราณคดี

นักมานุษยวิทยาโบราณคดี และนิเวศวิทยาวัฒนธรรม เช่น ชิน ฮยุนี (2517) ศรีศักร วัลลิโภดม (2519, 2523, 2533) พิสิฐ เจริญวงศ์ (2519, 2522) ไพฑูรย์ ภัณฑุส (2517, 2518, 2527, 2528, 2531) อัมพันธ์ กิจงาม (2522, 2527) ธยาพร ชาติชื่น (2527) และคนอื่น ๆ ส่วนนักวิชาการต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาไทยอิสระและศึกษาร่วมกับนักวิชาการไทย เช่น Bayard (1975, 1980) Gorman (1971) Gorman and Pisit (1976) Solheim (1972, 1980) Higham (1975, 1976, 1979, 1980) White (1982) และคนอื่น ๆ

วิธีการศึกษาใช้วิธีการสำรวจและขุดค้นชุมชนโบราณและเมืองโบราณ การสำรวจโบราณสถานโบราณวัตถุ การสำรวจภาพเขียนและโดยภาพถ่ายทางอากาศ เป็นต้น

แนวการวิเคราะห์ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยการตรวจสอบลายนิ้วมือที่พบ ซึ่งอาศัยการตรวจสอบ โดยคาร์บอน-14 (Carbon 14-test) และกระบวนการเทอร์โมลูมิเนสเซนส์ (Thermoluminescence) และการศึกษาเปรียบเทียบจากวัตถุที่คล้ายคลึงกันที่ผ่านการบูรณปฏิสังขรณ์แล้ว รวมทั้งการศึกษาริเวศน์ทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม ซึ่งสรุปผลการทางสังคมวัฒนธรรมได้ ดังนี้

1. สังคมบรรพกาลหรือสังคมล่าสัตว์ (Primitive or Hunting Society) เป็นสังคมยุคแรกเริ่มซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 12,000-3000 ปีมาแล้ว การดำเนินชีวิตของคนยุคนี้ภาคี่ยวด้วยการรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มเล็กหรือเป็นพวกที่พหุเขาอาศัยอยู่ เช่น การเก็บของป่า การล่าสัตว์และการจับสัตว์น้ำ เป็นต้น
2. สังคมการเกษตร (Agricultural Society) เป็นสังคมที่พัฒนาต่อจากสังคมบรรพกาล มีอายุระหว่าง 5,000-1,200 ปี การดำเนินชีวิตของคนยุคนี้รู้จักเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ชุมชนอาศัยอยู่อย่างถาวรเป็นส่วนใหญ่ มีตลาดนัด (เทศนาภิบาล) การเพาะปลูกและสร้างที่อยู่อาศัย เช่น การใช้ควายไถนาพื้นที่ราบลุ่มบริเวณน้ำท่วมฉับพลัน จึงหาคู่ครองกันเมื่อประมาณ 3,600 ปีมาแล้ว (พิสิฐ เจริญวงศ์ 2522) เป็นต้น

3. สังคมเมือง (Urban Society) เป็นสังคมที่พัฒนาจากระดับหมู่บ้านเป็นเมือง มีอายุประมาณ 1500 ปีมาแล้ว นับเป็นยุคประวัติศาสตร์ของดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขง

การสำรวจทางโบราณคดีและจากภาพถ่ายทางอากาศได้พบร่องรอยของชุมชนและเมืองโบราณขนาดใหญ่และวันออกเฉียงเหนือมากกว่า 700 แห่ง กระจายอยู่ตามบริเวณลุ่มน้ำต่าง ๆ ในแอ่งสกลนคร และแอ่งโคราช (วิทยาสถิตบุรีรัมย์ 2529 : 105) หลักฐานที่เป็นประจักษ์ชัดว่าวิถีทางเทศนาภิบาลในการเพาะปลูกและการทำเครื่องมือเครื่องใช้ใช้ยานยนต์ขึ้นพวกกระจายไปยังดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและดินแดนฝั่งน้ำเจ้าพระยา เครื่องสำริดที่บ้านเชียง เช่น หัวหมอก กำไลเท้า กำไลข้อมือ และเครื่องปั้นดินเผาสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยม

ตลอดจนการขอยืมเงินและการตั้งหนี้ก็ แสดงถึงการมีรายธรรมทางเทคโนโลยีและสังคม ที่เจริญก้าวหน้าทำให้เครื่องจักรกลกลไกจะมีการติดต่อกับกันเต็มและเงิน รวมทั้ง ชาวตะวันตกยกมาว่า 2,000 ปีมาแล้ว (Solheim 1968 : 56; Pajitono 1983 : 20-24) ในด้านวัฒนธรรมการทอผ้าด้วยกี่ทอผ้า และกี่ที่มีผ้าอาภรณ์ด้วยเส้นไหมภาค มีสาม และแพร่กระจายไปยังดินแดนใกล้เคียง เช่น ในลาวและกัมพูชาหรือ ๆ กับการ เคลื่อนย้ายจนถึงถิ่นฐานระหว่างสองฝั่งแม่น้ำโขงมีไม่น้อยกว่า 1000 ปีก่อนคริสต์ศักราชหรือ ประมาณ 3000 ปีมาแล้ว (Bronson and Han 1972 ; Bayard 1979)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาจากการวรรณกรรมที่อิงกับเส้นปณิกสาขานี้ด้วย และอีกทวารามีนามทศวิสาขและวรรณกรรมที่กล่าวถึงวีรกรรมและศึกษาว่าทำไมจึงมีภาพสิ่งคน ความเชื่อและการนับถือศาสนา อาทิ สังฆมณฑลงาน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่ปรากฏในวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก การศึกษาค้นคว้า วรรณกรรมต้องอิงกับอดีตและปัจจุบันโดยผู้สนใจกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ไทยและลาว เช่น จารุวรรณ อารมย์ลา (2521) จำลอง โพธิ์กิ่ง และธนะ ภักดิ์ (2523) พงศ วัฒนวิทย์ (2524) ชวโร บุญผดุง (2522, 2526, ม.ป.ป.) นนทิธร ชุมทวี (2530) นวรงค์ เจริญจิตรกรรม (2519) พระเมธวาทย์ (2511) พระอริยาบดินทร์ (ชมจาวี (2513, 2515, 2519) ฯลฯ

ส่วนการศึกษาศึกษาและจัดพิมพ์วรรณกรรมเมืองขึ้นแถบนี้ได้เอง ซึ่งจัดพิมพ์โดยสถาบันการศึกษาและวรรณคดีและภาษาสามคำ (คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีวิไลธรรม และสิ่งของสามคำ พระพรหมของฮ้างและวิไลธรรม ส.ป.ป.ลาว) ในปี 1993) จนถึงปี 1994 (พ.ศ. 2537) มีมากกว่า 20 เรื่อง เช่น เรื่องของสมณสถาน เรื่องจำปาพัตน์ เรื่องขุนทิพย์เมือง เรื่องแก้วรุ่งฟ้าเรือง ฯลฯ

การศึกษาวัฒนธรรมชุมชนชนเผ่าเผ่าล้านนาได้รับอิทธิพลจากทิศทางวัฒนธรรมต่อ ๆ กับภาพตามช่วงเวลา คือ

1. อิทธิพลวัฒนธรรมและการเมืองของเจงม่ง (พุทธศตวรรษที่ 11-13) แบบแนวคิดของการศึกษาของชาวตะวันตก เช่น ยอร์ช เซเมียร์ ระบุว่าศูนย์กลางการปกครองของเจงม่ง อยู่ที่นครบูรพาภิรมย์เวียงจันทน์ เมืองนครจำปาศักดิ์ (ส.ป.ป.ลาว ปัจจุบัน) กติกรียักษ์ลาคู คีฬ พระเจ้ามเหศวรธรรมัน ได้ขยายอำนาจถึงเส้นแม่น้ำมูลและลุ่มน้ำป่าสัก ต่อมาอีตา สวรรยา (2533) ว่าพื้นที่แบบแนวคิดสาธิตว่าศูนย์กลางของเจงม่งอยู่ที่เวียงจันทน์ ไท่เฮงและฮุยฮวงฮันนี้ ในขณะแรกก็กษัตริย์ว่าฮวงตี้เฮง ซึ่งมีกษัตริย์องค์ที่ 4 คือ พระเจ้ามเหศวรธรรมันหรือพระเจ้าจันทรเสน ซึ่งเป็นการสร้างภาพพจน์ (alter-otype) ประวัติศาสตร์ขึ้นมา จึงเป็นการครอบงำกับประวัติศาสตร์และนักข่าวการว่าพื้นที่จะศึกษาเพื่อสนับสนุนอุดมคติที่ที่ถือสืบทอดกันมา

2. อิทธิพลวัฒนธรรมและการเมืองของศรีจันทะ (พุทธศตวรรษที่ 13-15) แคว้นศรีจันทะมีศูนย์กลางอยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา จารึกขอมอการที่เมืองเสนาเป็นอักษรปัลลวะ ซึ่งมีรูปแบบเดียวกับอักษรที่พบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคเดียวกัน (ชวโร บุญผดุง ม.ป.ป. : 25) คือจารึกวัดพระนามกษัตริย์ของแคว้นนี้ ชื่อความจากจารึกทำให้เราทราบว่ากษัตริย์และประชาชนนับถือพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังมีศิลปกรรม

คือเป็นผลงานจากกลุ่มศิลปินที่ศึกษารวม คืองานแสดงถึงการผสมผสานกันอยู่ ระหว่างความเรียบง่าย
ของสถาปัตยกรรมแบบจีนที่เข้าเป็นจำนวนมาก เช่น เมืองหลวงของทาง อำเภอผดุง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่บ้านท่าเสาเอง มีบ้านเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และที่บ้านท่าเสาเอง อำเภอเมือง
จังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น

สืบค้นเอกสารก่อนพุทธศตวรรษที่ 16 จึงได้รับบันทึกหลักฐานวรรณกรรมอื่นเนื่องจากพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ร่วมสมัยกับศิลปะทวารวดี (๑) เจ้าพระยาที่เรียกว่าภานุจักรทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 11-16) (ม.ล.๕๔)

3. การพัฒนาระบบการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (พจนานุกรมฉบับที่ 16-18)

มีทั้งศิลปกรรมการเมืองและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของเขมรสมัยอาณาจักร
เขมรโบราณซึ่งมาจากภาคอีสานหรือต้นอักษรมานานแล้ว ครั้นสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและประสพพัน
จึงได้คิดค้นการออกแบบของวัตถุเพื่อกระจำนวยยังเขตอำนาจพื้นที่ เช่น พระธาตุพนม
เขมรแดง จังหวัดสกลนคร (ปรากฏที่ จังหวัดสกลนคร) และทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง เช่น ที่เมือง
ทวายหงส์ และที่อื่น ๆ อีกหลายแห่ง กลับร่องรอยของวัฒนธรรมเขมร เช่น เพาะรูป
และลวดลาย (กล่าวถึงกันที่จังหวัดสกลนคร) รวมทั้งลวดลายต่าง ๆ ที่ใช้เป็นลวดลายที่ตกแต่งและ
รักษาความงาม (จังหวัดสกลนครและจังหวัดสกลนคร) (ดูที่ วารสาร 1965 : 18)
วัฒนธรรมเขมรโบราณในประเทศไทยตอนใต้ 16-18 เราเห็นว่าศิลปกรรมแบบ
ลพบุรี วัฒนธรรมพื้นเมืองของเขมรโบราณตอนใต้ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังที่กล่าวถึง
กันคือมีเป็นลวดลายของพระศิวะ กษัตริย์จึงมีฐานะเป็น เทวราช หรือลวดลายของที่ประทับ
ทางการเมืองการปกครองในพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ รวมทั้งลวดลายของเครื่องใช้
ต่าง ๆ อีกด้วย

4. วิถีปฏิบัติธรรมร่วมกัน (พบผลรวมที่ 19-24) วิถีธรรม

ทางด้านการประเพณีแบบล้านช้าง เช่น พระธาตุพลมและที่อื่น ๆ กระจุยหักยู่ทั่วบ้านในเขต
อีสานเหนือ นอกจากนี้จะเป็นหลักฐานที่สำคัญคือศิลาจารึกด้วยตัวอักษรไทยน้อย เช่น
จารึกวัดแสนเมือง (พ.ศ. 2073) จังหวัดหนองคาย บนฉัตรแก้ว เมืองการบาศของ
เจ้าเซษฐางค์อ้ายของพระเจ้าโสมสวลี ซึ่งมีพระราชมารดาเป็นเจ้าหญิงเชียงจันทน์
วัดครองเชียงจันทน์ ระหว่าง พ.ศ. 2091-2093 แล้วจึงได้เสด็จขึ้นปกครองเมืองล้านช้าง
หลวงพระบาง (แทนพระวราสีดลที่สวรรคต) ทรงพระนามว่าพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช
พระองค์นี้เคยกลับไปครองหลวงพระบางพร้อมกับอัครมเหสีและแก้วมุกดจากเชียงใหม่
ไปยังท้าวพระบางและเมื่อพระองค์ทรงย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่โขงจันทน์ก็ได้จัดอัครมเหสี

พระแก้วมรกต (ประติมากรรมที่วัดพระแก้ว (วัดพระแก้ว) ตั้งแต่สมัย (พุทธศ. 2528 : 58, ประชุมพงศาวดารภาค 4 หน้า 260) พระองค์ได้บรรดาศักดิ์ว่า พระเจ้าสุริยวงศา รัชกาลที่ 1 และสมเด็จพระเจ้าสุริยวงศา รัชกาลที่ 2 ในเขตเมืองหนองคาย รวมทั้งพระอนุชา พระธิดาและพระโอรส พระองค์จึงได้รับสมณนามอีกอย่างหนึ่งว่า พระยาธรรมิกราช (พุทธศ. 2531 : 31, 44) โฉมงามที่เข้าสู่อิทธิพลของดินแดนอีสานเหนือ ในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2310-2320) ก่อนที่วัฒนธรรมไทยสยามจะเข้ามา มีอิทธิพลจากการเมืองการปกครองแบบราชสำนักกรุงเทพฯ (พ.ศ. 2310-2325)

5. อิทธิพลวัฒนธรรมไทย (สยาม) ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เป็นต้นมา รัฐบาลไทย (สยาม) ได้ขยายอิทธิพลทางการเมืองการปกครองแบบลัทธิสมบูรณาญาสิทธิราชย์ รวมทั้งฝังรากฝังโคนในสังคมไทย ในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ 24 ปีแห่งสงครามกลางเมืองได้ทำให้เกิดการจัดตั้งชุมชนและเมืองขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง (ซึ่งจะได้อธิบายถึงต่อไป) ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453) พระองค์ได้ทรงปฏิรูปการปกครองราชการแผ่นดิน และสร้างรัฐชาติขึ้น (Nation-state) ทำให้ชนบทจากส่วนกลางแพร่กระจายไปยังภูมิภาค เกิดการรวมกลุ่มกันและสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมไทย (สยาม) มาจนถึงปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในระดับดินแดนของแม่น้ำโขง สกอตแลนด์ปัจจุบันคือ ส.ป.บ.ลาว และภาคอีสานตอนล่างนี้ แม้ว่าจะเกิดสงครามกลางเมือง แต่วัฒนธรรมดังกล่าวยังคงอยู่และเติบโตได้จนกลายเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคม และกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

2. ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนิสิตวิชาการไทยและเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

กลุ่มวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงนั้น จำนวน 7 ชาติพันธุ์ ได้แยกออกเป็น 3 เผ่าพันธุ์ (เผ่า) ดังกล่าวมาแล้วในตอนต้น คือ เผ่าพันธุ์อินโดจีน (เป็นเผ่าพันธุ์ที่ชาวลาวเรียกกันว่า (หรือว่า) หรือลาวเทิง เผ่าพันธุ์จีน (หรือว่าจีน) และเผ่าพันธุ์ไทลาว เผ่าพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้ยังแบ่งได้เป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้อีกมากกว่า 20 ชนเผ่า ซึ่งรายละเอียดจะมีกล่าวถึงในบทความหรือการบรรยายของนิสิตวิชาการจาก ส.ป.บ.ลาว (ทำเนียบวัฒนธรรม) ในรายการเดียวกัน

กลุ่มวัฒนธรรมแม่กลองต่าง ๆ ทางฝั่งตะวันออกน้ำโพธิ์หรือภาคอีสานของไทย
ปัจจุบัน อาณานิคมกลุ่มวัฒนธรรมแม่กลองเหล่านี้ได้ 3 ชาติ คือ

ก. ภาษาตระกูลมอญ-เขมร (Mon-Khmer Language)

1. กลุ่มชาติพันธุ์กุ่ม (Khm-ethnic Groups) กลุ่มนี้ตั้งอยู่ที่
อาศัยอยู่แถบพรมแดนเขตอีสานใต้เดิม บริเวณจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และ
บางส่วนของจังหวัดอุบลราชธานี นครราชสีมาและนครราชสีมา กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ได้แก่
กวย (เขมร) เขมร ชาวเขมร ชาวเขมร ลัว และชาวเขมร (ลัว) ในเขตอำเภอรัตนวาปี จังหวัด
ขอนแก่น และในเขตอำเภอรัตนวาปี จังหวัดขอนแก่น กลุ่มชนดั้งเดิมกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่
ชนเผ่ากวย (เขมร) ซึ่งอาศัยอยู่ตามภาคอีสานของประเทศไทยมาช้านาน (เขมรจำปาตักที่
อิตตะปอนและแสนปาง) และกุ่มชาวขอนแก่น (จังหวัดสระบุรีและจังหวัดศรีสะเกษ)
ชนเผ่านี้มาพักอาศัยในประเทศไทยและเขมรว่าตั้งหลักแหล่งมาแล้วตั้งแต่ 1,200 ปีที่พระเจ้าศรีธรรม
พรหมมหาราช 3,000 ปีมาแล้ว (พระบาทสมเด็จพระจักรจักร 1904:177; Seidenfaden
1952 : 176-177; Patton Mikusol 1983 : 43-44; บวร ปุณณพ 2527;
โพธิ์ วัชร 2531 : 11-12)

วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กุ่มจากการศึกษาสรุปได้ว่า ชาวกุ่มมีวัฒนธรรมเจริญ
และอยู่อย่างอิสระมาก่อนที่จะถูกอำนาจทางการเมือง (เมืองขอมและไทย) เข้ามามี
ปกครองตามลำดับ วัฒนธรรมราชวงศ์จักรีผู้เริ่มเริ่มของสงครามที่เมืองมณฑลอีสาน และ
เคยเป็นพันธมิตรของกุ่มราชธานี ระหว่าง พ.ศ. 2430-2451 เริ่มชนที่อาศัยอยู่ในเขต
อีสานใต้ว่า เขมรแล้วมาพักอาศัยที่จังหวัดบุรีรัมย์เมืองเขมรมาตั้งถิ่นฐาน ชาวกุ่มโดยทั่วไป
ไม่มีรูปร่างสูงปานกลาง (ประมาณ 160 เซนติเมตร) ขนและผมสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลเล็กน้อย
พวกที่ผสมกับชนกุ่มจะจะมีผิวสีน้ำตาล (เช่น กุ่มเขมร) ส่วนพวกที่ผสมกับชนไทยลาว
จะมีผิวขาวเหลือง (เช่น กุ่มลาว) ชาวกุ่มมีหลายกลุ่มเรียกตามถิ่นเมือง
ภาษาพูดและตามสภาพภูมิประเทศ เช่น พวกที่พูดภาษาเขมรเรียกว่า กุ่มเขมรหรือ
กุ่มอั้ง (หรือกุ่มดำหรือภาษาเขมร) พวกที่พูดภาษาเขมรเรียกว่า กุ่มอั้งหรือกุ่มอั้ง
กลุ่มกุ่มลาว, กุ่มลาว, กุ่มลาว ส่วนพวกที่อยู่ใกล้เขมรหรือสูง เรียกว่า กุ่มลาว (เขมร)
ซึ่งแปลว่า คนลาวหรือชาวเขมร กลุ่มชนเผ่าดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สูงในเขต
จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีเขตแดนติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์ (เป็นชื่อที่เรียกคล้ายกับที่ลาวเรียก
ลาวเขมร ในเขตภาคเหนือของลาว) ชาวเขมรได้รับวัฒนธรรมการทำนาจากกลุ่มไทยลาว
มาเมื่อประมาณ 30 ปีเศษมาแล้ว จึงเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเช่นเดียวกับชาวเขมร

และชาวฮาล์บที่อยู่น (เทือกเขาภูพานที่ทางไกลจากนครพนม) เมื่อเปรียบเทียบกับชนเผ่าอื่น ๆ ในภาคอีสาน

2. กลุ่มชาวลัวะหรือเขมร อีกชื่อของชาวเมือง ถึงคนและวัฒนธรรมเขมร (ขอม) ได้ขยายอิทธิพลทางศาสนาเข้ามาในราวพุทธศตวรรษที่ 14 จนถึงพุทธศตวรรษที่ 18 ที่เรียกว่า เขมรหรือขอมสมัยพระนคร ชาวเขมรได้เคลื่อนย้ายมาด้วยเหตุผลทางการเมือง และอิทธิพลความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) ราชกาพย์พระเจ้ายุริยวงมฤตที่ 1 (พ.ศ.-1543-1545) สมัยพระเจ้ายุริยวงมฤตที่ 2 (พ.ศ.1656-1693) และพระเจ้ายุริยวงมฤตที่ 3 (พ.ศ.1724-1761) กษัตริย์เขมรที่เข้มแข็งและศรีทราบนลัทธิพราหมณ์ได้เกณฑ์ชาวเขมรจากดินแดนเขมรต่ำ (กัมพูชาปัจจุบัน) มาสร้างปราสาท หอพระเจ้าและสร้างถนนร่วมกับชาวกวยในเขตอีสานใต้ ในยุคที่กษัตริย์เขมรเข้มแข็ง ชาวเขมรจึงได้ตั้งบ้านเรือนถาวรในเขตอีสานใต้ในเขตเขมรกับพื้นที่อยู่ทางภาคอีสานอยู่ ในเขตป่าดงทิวเขาพนมดงรัก จึงเรียกกันว่า ทิวเมืองเขมรสมัยเก่า

บางครั้งเมื่อเขมรเกิดจลาจลหรือสงครามกลางเมือง ก็เคยให้มีการอพยพหนีภัยของเจ้านายเขมรและบริวาร เช่น ออกญาเสนา เจ้านายฝ่ายขวา ทนุรักษ์เมืองเข้ามาเมื่อ พ.ศ.2353 แล้วไปตั้งงานกับชาวกวยชนพื้นเมืองเดิม ชาวกวยได้ยอมรับวัฒนธรรมเขมรในด้านภาษาพูดและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ เพราะชาวกวยมีความรู้สึกว่าขนบธรรมเนียมเขมรสูงกว่า จึงกลายเป็นพวกที่ถูกเรียกว่า เขมรสมัยเก่าเช่นเดียวกับชาวกวยที่อยู่ใกล้กับชาวลัวะสมัยก่อนจนภาษาและขนบธรรมเนียมภาษาและถูกเรียกว่า ชาวสมัยเก่าเช่นเดียวกัน

ชาวเขมรมีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับชาวกวย แต่โดยทั่วไปจะมีตัวดำ ผิวหยาบคมสูงกว่ากวยและลาว ศาสนาเดิมคือศาสนาพุทธ นิกายมหายาน ผู้ชายมีรูปร่างสูงเฉลี่ยเท่ากับชาวกวย คือประมาณ 160 เซนติเมตร ส่วนหญิงเฉลี่ยต่ำกว่าชายคือสูงประมาณ 155 เซนติเมตร และมีรูปร่างบอบบาง มีสีขาวกว่าชาย คอยาว และมีลักษณะเป็นมัดๆ เห็นได้ชัดเจนกว่าชาว ประชากรที่พูดภาษาเขมรในเขตอีสานใต้ในปัจจุบันมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคน โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์ ชาวไทยที่พูดภาษาเขมรมีจำนวนกว่า 500,000 คน (สถิติเมื่อ พ.ศ.2529 มี 550,000 คน และมีหมู่บ้านที่พูดภาษาเขมรในจังหวัดมีถึง 800 หมู่บ้าน) โดยทั่วไปแล้วชาวไทยเขมรอพยพยังคงรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่ม เช่น ภาษาพูด ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เคร่งครัดดนตรีและการละเล่นที่เป็นของตนเอง เช่น เจรียง รำฮะโยและรำสาก (เรียมฮินเร) เป็นต้น

๕. กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว

พัฒนาการของชุมชนคนไทยลาวนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ซึ่งเรียกว่า วัฒนธรรมแบบล้านช้าง มีความสัมพันธ์กับศูนย์กลางของอำนาจที่มีศูนย์กลาง การเมืองการปกครองอยู่ที่หลวงพระบาง เวียงจันทน์ นครจำปาศักดิ์ และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ เมื่อเกิดภาวะเสียผลประโยชน์ทางการเมืองกับอำนาจดังกล่าวก็ได้นำ ผลกระทบต่อวัฒนธรรมภาคอีสานหรือดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขง โดยการอพยพเคลื่อนย้าย กำลังคนจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงของชนกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มที่สามคือ คือ

1. กลุ่มพระครูโฆณะเมือ (หรือเจ้าพิบูลย์ธอน)

พระครูโฆณะเมือ (ผะเม็ก) ได้อพยพผู้คนจากเวียงจันทน์ เมื่อสิ้นรัชกาล พระเจ้าสุริยวงษานำเมืองเกิดจางล พระครูโฆณะเมือจึงพาผู้คนอพยพลงใต้ตามลุ่มแม่น้ำโขง จนถึงลุ่มน้ำโขงตอนบนที่เมืองนครจำปาศักดิ์ซึ่งในสมัยนั้น (ก่อนนางเงา) ท่านได้ ภัย เมื่อเจ้าหม่อมอภัยวิภาสันติครองนครเจ้าสุริยวงษานำเมืองจางล ทรงพระนามว่า เจ้าศรีอภัยศรีมณฑุทุกทางกู ครองเมืองนครจำปาศักดิ์มีบุตรสี่ (สมัยนางเงาเรียกนครจำปาศักดิ์ว่า นครบุรีศรี) เจ้าศรีอภัยศรีมณฑุทุกทางกูว่าได้ส่งบวชเรียนในวัดต่างและตั้งเมืองต่าง ๆ ข้างฝั่งขวาและฝั่งซ้าย เมืองลำคันทองฝั่งขวา คือ เมืองคอง (เมืองทุ่ง) มีजारบแก้ว หรือเจ้าแก้วมงคลเป็นเจ้าเมือง ต่อมาคือเมืองสุวรรณภูมิ ลูกหลานของเจ้าแก้วมงคล ได้เป็นเจ้าเมืองต่าง ๆ บริเวณลุ่มแม่น้ำชีและน้ำมูลตอนกลาง เช่น เมืองร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ แสงดาวสาม รอยแก่น ธาตุ พุทไธสง เกษราโมลี และพนมไพรตามลำดับ เป็นต้น

2. กลุ่มพระวอยพระตา เป็นแกนนำตั้งเวียงจันทน์สมัยพระเจ้าสิริบุญสาร

ต่อมาเกิดศึกจันทน์ พระเจ้าสิริบุญสาร จึงอพยพผู้คนมาตั้งอยู่ที่เมืองหนองบัวลุ่มภู (จังหวัดหนองบัวลำพู ปัจจุบัน) ต่อมาทำให้เกิดสงครามกับเวียงจันทน์ พระตาคำขานีเรียบ (ซึ่งกินเวลานานถึง 3 ปี) พระวอได้พาสมัครหาศพพระเคลื่อนลงมาในเขตเมืองนครจำปาศักดิ์ ภายหลังพระเวียงจันทน์ได้สามัคคีชนะระวอตามคำรบ ที่บ้านผู้ถ้ำนก เขตนครจำปาศักดิ์ ทำการ ทำนบแม่น้ำ ทำนบฝั่งและทำนบพิพพณ ได้ขอกำลังจากกรุงธนบุรี สงครามระหว่าง ไทยกับลาวได้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2331 อันทำให้ไทยมีอิทธิพลเหนือดินแดนฝั่งซ้ายและฝั่งขวา แม่น้ำโขงตั้งแต่บัดนั้นมา ภายหลังสงครามเก้ากุ่มของพระวอพระตา ได้ตั้งเมืองจันทน์เขตลุ่มน้ำชี แม่น้ำมูลตอนล่างและแม่น้ำโขง เช่น เมืองอุบลราชธานี เมืองยโสธร เมืองเขมราฐและ เมืองนครจำปาศักดิ์ (ทำนบฝ่ายหน้าได้เป็นเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ ภายหลังบรรดาชนเผ่าฝ่ายเขมรแก้ว สำเร็จในปี พ.ศ. 2334)

3. กลุ่มเจ้าเมืองและเจ้าโอรสเมือง

เจ้าโอรสเมืองมี 2 เมืองที่เฉพาะวงศ์เมืองจันทน์เกิดมาอย่างกับกษัตริย์แห่งเมืองจันทน์ (พระเจ้าอริยธรรมา) จึงอพยพลงมาตั้งบ้านถ้ำช้างที่บ้านขมิ้นมา บ้านน้ำขาว บ้านเขาสงครามตลอดมาตั้งมาจนถึงบ้านแก่งค้ำน้ำขาว เจ้าโอรสเมือง เมื่อเจ้าโอรสเมืองลงมาแล้วพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ก็ทรงเสนา จิงโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านแก่งลำน้ำมาตั้งเป็นเมืองใหม่ขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2336 โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าโอรสเมืองเป็นพระยาไชยสุนทร เจ้าเมืองกาฬสินธุ์ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ

4. กลุ่มชาวลาว

ชาวแดนและบริวารได้อพยพหนีจากเมืองจันทน์เช่นเดียวกับกระษัตริย์ คือหนีภัยจากเมือง และหนีความขัดแย้งที่เกิดจากชนเผ่ากับราชสำนักเมืองจันทน์ ชาวลาวได้อพยพเข้าไปตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณเมืองจันทน์สามารถขยายรกรากได้ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาได้ย้ายไปตั้งหมู่บ้านนอกเขตเมืองจนถึง พ.ศ. 2362 ได้ตั้งอยู่ถาวรที่บ้านถ้ำช้างอีก จึงได้ชื่อว่าเมืองชัยภูมิ (เดิมเขียนชัยภูมิ) ขึ้นกับเมืองจันทน์ ชาวลาวได้วันแห่งที่มาจากเจ้าอนุวงศ์เป็น ชุมภักดีชุมพล ต่อมาอีก 3 ปีจึงได้ย้ายไปตั้งที่บ้านถ้ำช้าง จนถึงปี พ.ศ. 2366 ชุมภักดีชุมพลได้นำทองคำที่ขุดได้ที่ถ้ำทองของแก้วแดงถวายเจ้าอนุวงศ์ จึงได้รับบำเหน็จความดีความชอบเป็น พระยาภักดีชุมพล ต่อมาเมืองชัยภูมิได้มาขึ้นกับกรุงเทพฯ และมีเจ้าเมืองปกครอง ต่อมาในราชพิธีสมโภชเมืองชัยภูมิ พระยาภักดีชุมพล (สี) ได้ย้ายเมืองมาอยู่ที่บ้านขมิ้นตั้งจนถึงปัจจุบัน

กล่าวโดยรวมแล้ว กลุ่มชาวลาว ที่อพยพมาตั้งเมืองต่าง ๆ (ดังกล่าว) อยู่กระจ่ายทั่วภาคอีสานนับเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด เป็นกลุ่มที่มีภาษาเดียวกันใช้ตัวอักษรภาษาไทยและอักษรตัวธรรมและยังนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท เนื่องจากกลุ่มชาวลาวเป็นกลุ่มทางเศรษฐกิจพึ่งพาทางวัฒนธรรมต่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในภาคอีสาน แม้กลุ่มภาษาตระกูลมอญ-เขมรที่อาศัยอยู่ใกล้กับกลุ่มชาวลาวก็จะค่อย ๆ หย่อนวัฒนธรรมไปหลายในล้านนา ภาษา ดนตรี และการละเล่น (เพลงลำพวน เพลงลำยองและคนเป็นเอกลักษณ์) เช่น รุ่งชาติพันธุ์ กวย, กะเลิงและแขก เป็นต้น ด้านอาหารการกินที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ข้าวเหนียว ลาบ ก้อย (ดิบ) และส้มตำ (มะละกอ) เป็นอาหารหลัก ในอีสานเป็นอาหารหลักเฉพาะกลุ่มชาวลาว นิยมตั้งอยู่เป็นกลุ่ม ตามริมลำน้ำ ขนของหรือวันแม่น้ำ คนชาวลาวเพิ่มนิยมทำประเพณีอาหารประเภทผักหรือใช้น้ำผึ้ง (มะพร้าว) เพื่อเชื่อมกลุ่มทางศาสนา สดุดีทางด้านการเชื่อและการนับถือพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังมีลักษณะคล้ายกับอื่น ๆ แล้ว ชาวลาวยังมีศาลปู่ตาเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญประจำหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านล้วน แวดล้อมด้วยการเคารพในบรรพบุรุษที่มาตั้งหมู่บ้านรอง

และบางส่วนของอำเภอ (ชาว) จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ชาวไทยมีกะละมังรูปร่างที่คล้ายกับหม้อต้มไทย
ยี่สิบและไทยขาว เมื่อครั้งสมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงสถาปนา (เมื่อ) จันทบุรีเมืองกุสุมาลย์มณฑล
(คือ พ.ศ. 2387) ในปี พ.ศ. 2449 ท่านเจ้าพระยาทิพากรว่า "ที่เมืองกุสุมาลย์มณฑล ขึ้นสองนคร
(เจ้าเมืองมณฑลและเจ้าผู้ครองหัวเมือง) กะใช้ทั้งนี้ยกกว่าเมืองเดิมอยู่ ๓ เมืองแห่งชื่อกองแก้ว
ทางฝั่งซ้าย.....ภาษาของพวกชว (ชว) เป็นภาษาคนล้านนาคนเจ๊กคนมอ... สมบูรณ์นิยม
เช่น การแต่งตัว...ใช้คำอย่างชาวไทยขาว (ไทยขาว) เมื่อโดยมาก ถึงกระนั้นก็ยังรักษาประเพณี
ของชาวไร่ชาวนา... เรียกว่า คนลาว คนลาวเป็นชาวเขมรเดิมเดิม... ฟังคำพูดที่
มีชาวเมืองชวกับชาวเมือง... มีคนพูดกันคนละคนเป็นวงจรรอบๆ มีคนพูดกัน
คนหนึ่ง และพากันว่าไม่คนหนึ่ง มีคน (เรียกว่า คนลาว) คนหนึ่งมีน้ำใจ 3 คนจึงได้พบ
การที่จะเป็นจริงว่า 2 คน คนว่า 3 คน คือสามคนเป็น 2 มีคนหนึ่ง คือคนลาวคนหนึ่ง
ก็มีคนลาว (ลาว) เป็นจริงว่าคนหนึ่ง รวม 8 คนด้วยกัน (คนลาวมีกันอยู่อย่างหนึ่งของชาวเมือง
กุสุมาลย์มณฑล คือคนลาวบ้านเดิมเดิม ภาษาใช้เรียก เดิมจะ (คนลาว) "

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงสถาปนา (เมื่อ) จันทบุรีเมืองกุสุมาลย์มณฑล เห็นเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์
ภาคอีสานที่มีอยู่ที่นี่ว่า "รวมความว่าคนลาวจำพวกที่เป็นชาวคนลาวและอีสานไทย
(ไทยขาว) มากกว่าจำพวกอื่นทั้งหมด รองลงมาคือชาวมอ... " (ตำนานโบราณคดี 2514:363)
กลุ่มชาติพันธุ์ที่กล่าวถึงนี้จึงดำรงเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มไว้ได้ แม้ผ่านกาลเวลาได้รับวัฒนธรรม
ของชาวสยาม (วัฒนธรรมลาว) คือวัฒนธรรมไทย เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมซึ่งเรา
เรียกมันว่า ชาวไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือชาวลาวอีสาน

บรรณานุกรม

- จรรยาพร อรรถนวิตร. ถิ่นและวรรณกรรมอีสาน มหาวชิราลงคม : ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยราม 2521.
- จำลอง โพธิ์กั้ง และภู่ระ ภักดี. วิจารณ์วรรณคดีไทยอีสานตั้งแต่ ม.ป.ท. 2523.
- ชิน อยู่ดี และสุด นงวิเชียร. อุดม. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการนักศึกษา คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร 2517.
- คุณผล วัฒนสินธุ์. วรรณกรรมถิ่นอีสานอีสานโบราณ : โลกชาติ ม.ป.ท. (ฉบับพิมพ์) 28 หน้า.
2524.
- คำรณจรรยาพร, สมเด็จพระ อรรถนวิตร. นิทานโบราณคดี พระนคร : แพรวิทย, 2514.
- ทวี บุณยชน. พันเวียง : การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมอีสาน สถาบันเทคโนโลยีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (เอกสารวิจัยฉบับเลข 19) 191 หน้า. 2526.
- นงลักษณ์ ชุมทวิ. การศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมอีสาน เรื่อง เลี้ยวขวาคดี ขวัญนาถณ์ ศศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2530.
- ประทอง (เจริญธรรม). วรรณกรรมอีสาน : นิพนธ์นิยม วิทยานิพนธ์ อ.บ.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 197 หน้า. 2519.
- พระสมณวงศ์. วรรณกรรมอีสานเรื่องขุนทึง ครองช้างระโศก นิทาน เล่มที่ ๑ คณะกรรมการ
ฟื้นฟูวรรณคดีไทยอีสาน 256 หน้า.
- พระอริยเมธีธรรม เสงี่ยม. จำบากัด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สวนวรรณคดี 593 หน้า. 2515.
- _____. ช้างคำอวย. มหาสารคาม : ศูนย์อนุรักษ์วรรณคดีและวัฒนธรรมเมืองเทนม
โพนพิสัย. 2513.
- _____. วรรณคดีอีสานเรื่องกาฬเกษ. อุบลราชธานี : สำนักพิมพ์บ้านหนังสือรวบรวม
วรรณคดีอีสาน วัดทุ่งศรีเมือง อุบลราชธานี 480 หน้า. 2519.
- พูน วิจิตร. ประเทศลาวและการท่องเที่ยวของประชาชนลาว ด้านลัทธิคำเมืองอีสานแบบใหม่
ของอเมริกา. เมืองจันทร์ : วิสาหกิจการพิมพ์จำหน่ายสินค้า. 1968.
- ไพฑูริย์ มีคุณ. การเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสาน พ.ศ. 2436-2453. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า (เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 149) 2517.
- _____. ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา. ขอนแก่น : อุทยานการพิมพ์. 2518.
- _____. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม หน้า 203-206.
2528.

- โพธิ์ชัย มิกุล. "ประเพณีอีสาน" ใน รวมบทความทางวิชาการ (เกี่ยวกับอีสานศึกษา)
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 2528.
- _____. "อีสานสมัยอิทธิพลล้านช้าง" ใน บทความทางวิชาการอีสานศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม หน้า 27-35. 2531.
- _____. "เรื่องเล่าสมัยอยุธยา" ใน บทความทางวิชาการอีสานศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม หน้า 36-47. 2531.
- ศรีศักร วัลดีภรณ์. "อีสานระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-16" เมืองโบราณ. 3(1) ตุลาคม-
ธันวาคม 2519. หน้า 34-47. 2519.
- _____. "ลาวในเมืองไทย" เมืองโบราณ. 6(2) ธันวาคม 2522-กุมภาพันธ์ 2523.
หน้า 55-66. 2522-2523.
- _____. แหล่งอารยธรรมอีสาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัสสัมชัญ. 2533.
- อัมพัน กิจงาม. "ผลการขุดค้นแหล่งโบราณคดี อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี" สืบสาวกร.
มกราคม 2527. หน้า 83-104. 2527.
- Amphan kijnang. "Ban Chiang and Northeastern Thailand, the
Palaeoenvironment and Economy, W Journal of Archaeological
Science. 6 : 211-237. 1979.
- Paitoon Mikusol. Social and Cultural History of Northeastern Thailand
from 1868-1910 : A Case study of the Huamuang Khamen Padong.
(Surin, Sangkha and Khukhan) University of Washington (Ph.D.
Dissertation) Seattle U.S.A. 1983.
- White, Joyce C. Discovery of a Lost Bronze Age Ban Chiang. Philadelphia :
University of Pennsylvania Press.

สภาทนายวิทยาศาสตร์สังคม
และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทอมสัน วัตินะวง

ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้า
วัฒนธรรมและสังคม
กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ການສົມມາດສັງຄົມ
ກໍ່ສ້າງ
ສະພາບການວິທະຍາສາດສັງຄົມ ແລະ
ການພັດທະນາຊຸມນະນາກອນມະນຸດ ຢູ່ລາວ
(1-4 ກໍລະກົດ 1990)

ບົດລາຍງານ: ໃຫ້ກຽມການວິທະຍາສາດສັງຄົມຢູ່ລາວ:

ສະເໜີໂດຍ: ຫຼວງພິບ ອັດຕະນະວົງ
ສົມທັກສະຖານນັ້ນຄົ້ນຄວ້າສິລະປະ, ວັນ
ນະຄະດີ ແລະວັກສອນສາດ, ຄວາມກ້າມ
ການວິທະຍາສາດສັງຄົມ.

ຈົບການວິທະຍາສາດສັງຄົມ:

ເຖິງວ່າ ວິທະຍາສາດສັງຄົມນັ້ນ ສຳລັບລາວເຮົາແລ້ວ ຍັງເປັນສັບໄຫມ້ ເຊິ່ງວັດຖຸ ບໍ່ທັນລ້ຽງ
ສຳລັບຜູ້ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະຫນ້າຕອບສະໜອງ ຈະເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ ແລະໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຫນ້າ
ການທີ່ເປັນຈຸດນັ້ນ ກໍ່ຄວາມວ່າ ສິນນີ້ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ເປັນພື້ນຖານເຮົາຈຶ່ງ ເຮົາຈຶ່ງ ແລະສຳຄັນໃນວົງ
ການວິທະຍາສາດລາວບໍ່ໄດ້ເປັນສິນນັ້ນ ເຊິ່ງກໍ່ພາຍຫລັງຈາກ ເລກເຮົາສິ່ງສຳຄັນໄດ້ເລີ່ມເບິ່ງ ແລະ
ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຫນ້າຕອບສະໜອງຢ່າງຄົບຖ້ວນ ໃນວົງເລກວິທະຍາສາດສັງຄົມ ແຮງນີ້ ມາຫນ້າເອງ.
ເປັນທີ່ຮັບຮອງໂດຍສິດໄປແລ້ວວ່າ ວິທະຍາສາດສັງຄົມນັ້ນ ລວມວິຊາຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ປັດຈຸບັນ ວັງຄົມ
ສາດ ສັງຄົມວິທະຍາ ເສດຖະສາດ ເສດຖະກິດ ປະຫວັດສາດ ບຸຸດທະສາດ ພູມສາດ ປະຊາກອນສາດ
ຜົນປະໂຫຍດ ມະນຸດວິທະຍາ ກິດສາຍ ສິດທິມະນຸດ ຈິດຕະສາດ ມະນຸດສາດ ວັກສອນສາດ
ອະນຸຍາດ ສິລະປະສາດ ວັນນະກຳ ວັດທະນະທຳ ແລະອື່ນໆອີກຫລາຍຢ່າງ.

ການທີ່ໃຊ້ສິນວ່າ ວິທະຍາສາດສັງຄົມ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ເປັນພື້ນຖານໃນວົງການວິທະຍາສາດຂອງ
ລາວນັ້ນ ບໍ່ພາຍຫລັງຈາກ ລາວເຮົາບໍ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມເລີຍ ມັນເປັນພຽງແຕ່
ໝາຍຄວາມວ່າ ວິທະຍາສາດສັງຄົມນັ້ນ ໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນ ກະຕຸ້ນກະຕຸ້ນໃນຍາງວິຊາ
ນັ້ນ. ຫາກວ່າ ການຄົ້ນຄວ້າໃນສະໄໝເກົ່າໄດ້ຍົກເຮົາອີກວ່າ ວິທະຍາສາດສັງຄົມ ມາເປັນ ບຸດທະ
ສາດກວມລວມ ຫລືພຽງແຕ່ ເລີ່ມເປັນພາຍໃນຍາງວິຊາ ທີ່ເຫັນວ່າຈຳເປັນ ແລະແຕກຕ່າງກັບການ ແຕ່
ການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມໃນລາວປັດຈຸບັນ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກວມລວມທຸກບັນຫາ ທີ່ຄວນຈະຕ້ອງໄດ້ສຶກສາ
ຄົ້ນຄວ້າເລີຍ. ມັນເປັນພຽງແຕ່ການບຸກເບີກ ເລີ່ມຕົ້ນຄວ້າວິຊາທີ່ເຫັນວ່າບໍ່ກະທຳໄດ້ ຫລືວ່າເປັນໄປໄດ້ (1)
ເຮືອຄ່ອຍໆ ອະໄພຍາມັນດັ່ງແຕ່ນ້ອຍໆໂດຍ ຫລືດັ່ງແຕ່ຄຸນນະພາບຫນ້ອຍ ຫລຸ່ມນະພາບຫລາຍ. ສິ່ງສຳ
ຄັນຂອງການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມປັດຈຸບັນນັ້ນ ແມ່ນມັນໄດ້ຮັບການກຳນົດເປັນໄປໄດ້ໂດຍຍາວນານ ແລະ
ແລະຄົບຖ້ວນ ເຊິ່ງມັນໝາຍເຖິງວິດອະໄພ ແລະຈຸດໝາຍຢ່າງຫຼາຍ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ໄປອອກໄປເຖິງ.

II. ການສຶກສາວິທະຍາສາດສັງຄົມ ໃນອາດີດຕະຫຼາຍ.

ຕອນຫຼ້າການປົກຄອງຂອງຝຣັ່ງ ໃນລາວນັ້ນ ປະເທດລາວຕົກຢູ່ໃນສະພາບເຮືອນແຫຼມແຊກຂາດ ບໍ່ສາມາດເປັນຕົ້ນເປັນໂຕໄດ້ເລີຍ. ການສຶກສາວິທະຍາສາດສັງຄົມນັ້ນ ສາມາດຖືໄດ້ວ່າເປັນ ເລື່ອງທີ່ຢູ່ພາຍໃນ. ມາເຫັນວ່າທີ່ຝຣັ່ງໄດ້ເຂົ້າມາລາວ ຕົ້ນສະຕະວັດທີ 19 ນັ້ນ ຝ່າຍຝຣັ່ງກໍໄດ້ເລີ່ມລົງ ມືສຶກສາວິທະຍາສາດຕະຫຼາຍ ທີ່ສາມາດຮັດໄດ້ ແລະເຫັນວ່າເປັນປະໂຫຍດ.

ພວກເຮົາສາມາດຖືໄດ້ວ່າ ຍາວີ ເປັນຜູ້ເລີ່ມເກີດເກົ່າ ແລະສຶກສາວິທະຍາສາດສັງຄົມ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນ ເລື່ອງທີ່ຢູ່ພາຍໃນໃນຍຸກຝຣັ່ງຕໍ່ລາວໃນເວລານັ້ນ ມາເຖິງປີ 1900 ຂ້າມ ໂປນ (Paul Doumer) ໄດ້ຈັດຕັ້ງ ສະພານັກສຶກສາລວດກ້າມທຳມະນິດສະຍາຄົມ ທີ່ ໄຊຊ້ອນ ເຊິ່ງມາເຖິງປີ 1900 ໄດ້ປ່ຽນຈື່ ມາເປັນ ສຳນັກສຶກສາວິທະຍາສາດຕະຫຼາຍລວດກ້າມ. ສຳນັກດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຍ້າຍມາຢູ່ສຳໂນນ ປີ 1906.

ໃນຕາມການສຶກສາວິທະຍາສາດສັງຄົມ ບໍ່ຫລາຍໜ້າໃຈ ຖ້າປຽບໃສ່ວິທະຍາສາດສັງຄົມ ໃນ ສະໄໝອື່ນໆ ມີບັນຫາຂອງວິທະຍາສາດ ທີ່ສຳຄັນກ່ຽວກັບລາວກໍມີ ເລີຍ:

- ອະນຸສາວະນີສະເພາະໃນລາວ ຂອງທ່ານ Pierre Lefevre Fontalis
- ວັດຖຸຂອງທ່ານ Henri Parmentier
- ວັດ ທີ່ ວຽງຈັນຂອງ ~~Henri~~ Janet de la Jonquière
- ເລື່ອງຂ້າງຊາຍຝັ່ງຂອງ Henri Maspéro 1904
- ຜົນງານການສຳຫລວດ ແລະອື່ນໆທີ່ຍັງມີໃນລາວຂອງທ່ານ Louis Finot 1914

- ຜົນງານການສຳຫລວດ ແລະອື່ນໆທີ່ຍັງມີໃນລາວ ມາຫລາຍເປັນຕົ້ນຂອງລາວ

293 Georges Coedès 1925.

- ອະນຸສາວະນີ ໃນລາວຂອງ Henri Parmentier
- ສິລະປະລາວຂອງ Léon Foucheriaux, Jean Yvon Glaesys, Henri Marchal

- ຜົນງານການຊຸດຄົ້ນຫາງບູຮານແລະດິ ທີ່ ວັດຜູ້, ວັດສີສະເກດ, ວັດພະແກ້ວຂອງ Henri Marchal

- ສິນຄ້າ ທີ່ມາຕະຫຼົກຂອງລາວ ຂອງ Madeline Colani

- ປະເພນີພູມເຊື້ອ ແລະອື່ນໆ ວັດສະນະລຸ້ນເຮົາຂອງທ່ານ Louis Finot
- ສະຖານທີ່ຂອງປະຫວັດສາດຂອງທ່ານ Louis Finot
- ປະຫວັດສາດລາວ ຂອງ ທ່ານ Leboulanger
- ພຶ້ນຖານວັດຖຸບູຮານ ແລະປະຫວັດສາດລາວ ໂດຍຜູ້ຂອງອາຈານ Lafont...

ແລະອື່ນໆ. ພວກເຮົາກໍເຫັນວ່າ ຍັງມີຜົນງານອື່ນໆ ເຊິ່ງພວກເຮົາສາມາດພົບຢູ່ໃນໃບຂ່າວ Bulletin de l'E.F.E.O. ແລະໃນປຶ້ມຕ່າງໆ ອີກດ້ວຍ. ສຳນັກນີ້ຍັງໄດ້ຮັບການສຶກສາວິທະຍາສາດຈຳນວນ ຫຼາຍໆ ປະຕິສັງຂອນວັດພະທາດຂອງ ແລະວັດພະແກ້ວໃນລາວ. ເຈົ້າໜ້າ

ມາໃນທົດສະວັດທີ 10 ວົງການອັນດັວລາວ ກໍ່ເລີ່ມເກີດຂຶ້ນ ແລະໂກດຄັນຄ້ວາລາວກໍ່ເລີ່ມໃຫ້
ຄວາມສຳຄັນແກ່ການຄົ້ນຄ້ວາທາງດ້ານນີ້.

ນັກຄົ້ນຄ້ວາອາຊີໃສ່ອາຊີ ແລະອາຈານໂຫຍ່ ຂອງລາວກໍ່ມີເຈົ້ນ: ສະເກັດ ເນີດຈະອາຊີ,
ເຈົ້າ ສຸວັນນະພູມາ, ທ່ານ ພູມີ ວົງວິຈິດ, ທ່ານ ດຳນ, ທ່ານ ສິມຈິນ ປີແອງິນ, ທ່ານ ສຸວົງ ພິມມະ
ສອນ, ອາຈານ ມະຫາ ວິລະວົງ, ເຈົ້າ ຄຳໂທມິນ ວົງທິດອິດຕະນະ, ສາສຸໂສມ ຄຳພິນ ຫລວງພະບາງ,
ທ່ານ ສຸວຸດ ພິມວົງສາ, ອາຈານ ສິດທິນ ຫລວງພະບາງ, ທ່ານ ພົງ ສຸວັນນະວົງ, ຫຼຸດ ສິດທິພິສະດາ,
ມະຫາ ແກ້ວ, ສິດ ພູ, ທ່ານ ຫຼຸດ ອາໄນ, ສາສຸໂສມ ຄຳຈິນ ວິລະວິດ ແລະອື່ນໆ. ໄດ້ມີການຈັດ
ຕັ້ງກົມວິໄນເອກະກິດ ແລະ ສະມາຄາອະນັນດິດຂຶ້ນ ເຊິ່ງມີການທົດແທນ ຂອງອົງການເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ຄືຂອງ
ພັນທະອາຈານ ສຸວາຊີ ກໍ່ມີເຈົ້ນ: ແຕ່ງຕັ້ງໂດຍກອງທຶນລາວ ຫລາຍສະບັບ, ປົກປັກສາດະດານ ແລະ
ປະຫວັດສາດລາວ, ໝາຍຄຸນສຳຄັນມີກຸຣຸນລາວ ຕັ້ງໂດຍ ສະພິມ ດັນນະກຳລາວ ການຄົ້ນຄ້ວາ
ດັນນະກຳລາວ ສຳລະດັນນະກຳລາວ ຂຶ້ນທະບຽນວັດທະນະທຳລາວຈຳນວນໜຶ່ງ ອອກໃນອ່າວ
Bulletin des amis du Laos, ອອກອອກສະໄໝນີ້ເຂດອາຊີອາວຸກະສານ *France-Asie*
ແລະ ອື່ນໆ.

ມາອອກທົດສະວັດທີ 2 ແລະ 3 ກໍ່ມີນັກຄົ້ນຄ້ວາຊຸ່ມໃໝ່ມາເລີ່ມ ເຊິ່ງກໍ່ມີມີການຈາກການສຳ
ມະນາປະຫວັດສາດ ປີ 1970, ການສຳພະນາ ກໍ່ຮຸກກັຍຊຶ່ງເຜົາວິທະຍາ ທີ່ ຫລວງພະບາງ ຕະຫລອດ
ການທົດຄົ້ນ ແຕ່ງຕັ້ງອາການສອນ ການຮຽນ ເປັນຕົ້ນ. ບັນດາອາຈານເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ມີເຈົ້ນ : ທ່ານ
ຄຳພິນ ວິລະວິດ, ມະຫາ ຈຳກຳ ແກ້ວນະນີ, ຄຳຈິນ ປະກິດ, ມະຫາຈິນ ອິນທຸນິວາດ, ຄຳພິດ ປິດ
ອິສະຣະວິດ, ພູ ວ່ອນພິມ, ທ່ານ ຄຳເຢົາ ພອນແກ້ວ, ທ່ານ ພູ ອາຊະພິນ, ຄຳແພງ ແກດຕະວົງ,
ຄຳໄນ ດິວະ, ອາພິນຊາ ປະຊາໄຊ ມີຄວາມຄົ້ນຄ້ວາ ລາວຕ່າງປະເທດຫລາຍທ່ານ.

II. ການຄົ້ນຄ້ວາວິທະຍາສາດສັງຄົມ ພາຍຫລັງການສະຫຼຸດປະມາ ສາມາດສະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ.

ມາໂຄບາຍຕີລາງອອກ ໃນທ້ອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຫະໂຫມຕ່າງໆ ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ
ແລະພັກກະມາຊາດ ໄດ້ເປັນເຈົ້າການປົກປັກຮັກສາ ແລະສ້າງເພີ່ມທຸກເຈື້ອອັນດຸດົມ ສ້າງມີດ້ານຄົມ
ລະປະ ວັດທະນະທຳຂອງຊາດລາວ ເຜົາຕ່າງໆ, ໄດ້ເພີ່ມເຈົ້າການສ້າງ ແລະຄຳພະກັນເສື້ອນຍາມ
ຄວາມສະເໝີພາບທາງການການເມືອງ ແຕກຕະກິດ ແລະຈັງຄົມ ຂອງປະຊາຊົນເຜົາຕ່າງໆ, ເປັນ
ເຜົາການເລື່ອງມັດພັກກະມາຊາດກະກິດ ວັດທະນະທຳ ແລະຈັງຄົມ, ປັບຢູ່ຈິວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາ
ຊົນ ເຜົາຕ່າງໆ ໃຫ້ມີພື້ນທີ່ຄືເດີມ. ມີຄວາມຄົ້ນ ຍັງໄດ້ອາໄສໂຄບາຍຕີລາງອອກ ຂອງຊາຍ
ອອກພູດອຍ ຈາກການຊາງປ່າ ເຮັດໄຮ່ ຄົ້ນມາເຮັດນາ ສິນຄ້າພັດຢືນຕົ້ນເປັນອາຊີບແທນ, ຍັກລະດັບ
ຈິວິດຄວາມເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໄດ້ດີຂຶ້ນ ໂມຍາກໂຕຈິງ ເຊິ່ງກໍ່ເປັນການປົກປັກຮັກສາພະນາຍກະກິດ
ໄດ້ໄປໃນຕົວຕົນ. ຈາກມະໂຫຍາຍຕຸດທະສາດສັກດັງກ່າວ ພັກ ແລະພັກກະມາຊາດ ຂອງເພີ່ມ

ຄວາມຈຳເປັນສຳຄັນໃຫ້ມີວົງການຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມ ອະນາໄມກ່າວໆ ເພື່ອເປັນ
ເຈດີລາວຊ່ວຍການສາກົນຕອນ ສະຖານີປະຕິບັດໃຫມ່ປະຕິບັດ.

ໄຈ. ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອກຳລັງສ້າງສະຖານີ ໃນການໃຫ້ການຄົ້ນຄວ້າດ້ານວິທະ
ຍາສາດສັງຄົມ.

ກຳມີ ຈອດຊຸກ ທາງກະຊວງວັດທະນະທຳ ໄດ້ອີງສຳນຸກ ໃຫ້ກຸ່ມຈັດຕັ້ງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ
ສິລະປະ-ວັດທະນະທຳນັ້ນ. ແຕ່ຍິນຈິດໃຈ ເຮັດແຕ່ມີວັດທະນາໂຫຍ່ ໂດຍຈິງໃສ່ຄວາມສາມາດໃຫ້ຈິງໃນ
ການຄົ້ນຄວ້າ ຈິງສະເໜີຈັດຕັ້ງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າສິລະປະ-ວັດທະນະທຳຈາກຄົນກ່ອນ ເຊິ່ງໃນໂຕ
ຈິງກວມທັງກະຊວງວັດທະນະທຳໄປນຳ. ສະຖາບັນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມີການອະນຸມັດ ໂມເດີຍ ໖/໑໑/໑໖
ຈາກພະຍາລັດຖະມົນຕີ ມີຄົນປະກອບໃນເບື້ອງຕົ້ນ ໔ ຄົນ.

ກຳມາ ຈອດຊຸກ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໃຫ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນ
ກະຊວງສຶກສາ ເຊິ່ງມີຫນ້າທີ່ປະຕິບັດ ມີ ໂຄງການໂຄງສ້າງ ຄົ້ນຄວ້າປະຫວັດສາດ ພູມສາດ ແລະອື່ນ
ນະຄະດີ.

ມາຊອກ ຈອດຊຸກ ໄດ້ມີພະຕິຈາກພັດຖະບານ ໃຫ້ໂດຍເອົາສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າສິລະປະວັດທະນະ
ທຳກ່ອນກະຊວງວັດທະນະທຳພາຍຸ້ນ ຄະນະກຳມະການຄົ້ນຄວ້າປະຫວັດສາດຈອດຊຸກ ເພື່ອຈະຈັດຕັ້ງ
ເປັນຄະນະກຳມະການຄົ້ນຄວ້າສາດສັງຄົມ. ຄະນະຄຽດກັນນັ້ນ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ
ຄວາມກະຊວງສຶກສາ ກໍ່ຖືກສົ່ງໃຫ້ມາເອົາສ່ວນກັບຄະນະກຳມະການຄົ້ນຄວ້າສາດສັງຄົມ ແລະພາກສ່ວນ
ຄົ້ນຄວ້າຈົນເຜົ່າອອກ ຄະນະກຳມະການຈົນເຜົ່າ ກໍ່ໄດ້ມາສ່ວນຄະນະກຳມະການວິທະຍາສາດສັງຄົມ.
ເປັນອັນວ່າ ເລີ່ມເຕີຍີ ຈອດຊຸກ-໑໑ ເປັນຄົນມາ ຄະນະກຳມະການວິທະຍາສາດສັງຄົມ ກໍ່ເລີ່ມເປັນ
ຮູບເປັນຮ່າງອັນມາ ແລະຄ່ອຍໆ ປະຕິບັດໂຄງການຕ່າງໆ ຈຳນວນໜຶ່ງ. ມີຄຳຍັ້ນ ຄະນະກຳມະການ
ປະກອບມີ ສະຖາບັນຕ່າງໆ ໔ ສະຖາບັນ ມີສູນຂໍ້ມູນເຈດີລາວ ພາຍ ສູງ ວິເຈດີ ແລະວົງການບໍ
ລິຫານອອກຕົ້ນ, ມີພາລະມີດຍາກສູນເຕົ້າຫັກກະຊວງໜຶ່ງ ຄ່າງແຕ່ແມ່ນວົງການວິຊາການ ມີສາຍ
ຕົງຍັ້ນກັບສະພາລັດຖະມົນຕີໂດຍກົງ. ສະຖາບັນຕ່າງໆ ມີປະກອບຄືເຊັ່ນ : ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການ
ເມືອງ ແລະເສດຖະກິດ, ສະຖາບັນປະຫວັດສາດ ແລະພູມສາດ, ສະຖາບັນວິນເຜົ່າ ແລະນະ
ນຸດວິທະຍາ, ສະຖາບັນສິລະປະວັດທະນະທຳ ແລະພາສາສາດ, ປະກອບຈຳນວນທັງໝົດ ໖໐ ຄົນ.

ນະໂຍບາຍສັກສອງ ຄະນະກຳມະການວິທະຍາສາດສັງຄົມ ໂດຍທົ່ວໄປກໍ່ເຊັ່ນ: ຊຸດຄົ້ນ
ຄົ້ນກຳ ແລະສະໜັບສະໜູນ, ວິເຈດາະ ວິໄຈ ປົກປັກຮັກສາ ເລີ່ມຂະໜາຍ ແລະ ເລີ່ມແຍ້ງອອກສູ່ນວນ
ຊົນ.

ເພື່ອປະຕິບັດນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວໃຫ້ປະສົບຄວາມສຳເລັດ ຄະນະກຳມະການໄດ້ໃຫ້ຄວາມຈຳ
ເປັນແກ່ການກໍ່ສ້າງນະໂຍບາຍ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ການສ້າງພື້ນຖານທາງດ້ານວັດຖຸ ປັດໄຈອື່ນຈຳເປັນໃຫ້ແກ່
ການຄົ້ນຄວ້າ ເຊິ່ງສັງເກດນັ້ນ ຈະປະສົບຄວາມສຳເລັດໄດ້ກໍ່ຕ້ອງມີການຮ່ວມມືຢ່າງຫວ້າງຂວາງຈາກ
ສາກົນ ເຊິ່ງຄະນະກຳມະການພວກເຮົາກໍ່ລັງປະຕິບັດຢູ່.

(໔).໔. ຕົ້ນກຸ່ມຂອງພວກເຮົາເປັນການປະກອບສ່ວນສ້າງຄຸນນະພາບດ້ານຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງສຸດ, ກ້າງສະດີຄວາມຮັກສຳຄັນ, ແລະກາຍເປັນປຶກຢຶກສາທິດທະນະສຳອອງລາດ ຮັກມ້ານເກີດເມືອງນອນ ແລະ ທຳມະຈາດສະພາບສະຫວັດດີ, ສ້າງແນວຄິດຄວາມເປັນເອກະພາບ ຄວາມສະເໝີພາບ ຄວາມສາມາດ ມັກດີເປັນກ້ອນເປັນຫມໍ້ວັກພາຍໃນຫຼາດ.

(໕).໕. ເປັນການປະກອບສ່ວນແກ້ວິທະຍາສາດຂອງໂລກ ໃນການຊຸດຄົ້ນ ປຶກຢຶກສາ ມີ ເຄາະ ວິໄສແຫລ່ງວັດທະນະທຳ ອະທິບະທຳ ປຶກຢຶກສາສະພາບສວດຄ້ອນຂອງໂລກໄວ້ດ້ວຍ.

(໕).໖. ເປັນການສ້າງຄວາມພົວພັນ ສ່ວນໄມ້ສ່ວນພື້ນ ໃນວົງການວິທະຍາສາດຂອງໂລກ.

(໖). ຈຸດຈຸດຫຼັກຄຳສ້າງ:

ອົງການວິທະຍາສາດສັງຄົມຂອງພວກເຮົາ ຍັງເປັນອົງການ ທີ່ສົ່ງສຳຄັນໃໝ່ ແລະສະ ຂະແໜງຂອງປະເທດເຮົາກໍຍັງຈຸດນີ້ອີກ ຫລັກສ້າງ ດັ່ງນີ້ ຈຶ່ງມີຈຸດຈຸດຫຼັກຄຳສ້າງດັ່ງນີ້:

(໖).໑. ມີຄວາມສາມາດການຈັດຕັ້ງນຳພາ ການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ ຍັງບໍ່ທັນ ສຸດລາຍ.

(໖).໒. ຕົ້ນແຖວນັກວິໄສຍັງຄ່ອນນ້ອຍ ຄ້ອຍຫຼົງໄຫຼ ຄ້ອຍຍົກຮູນ ແລະຄວາມສາມາດ
ຢູ່ ລະວ່າ ທາງດ້ານ ວິໄສວິທະຍາ ທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມ ຄວາມ.

(໖).໓. ພວກເຮົາຍັງບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ຂະແໜງວິຊາສຳຄັນຕ່າງໆເຊັ່ນ: ເສດຖະກິດ ສັງຄົມທະນາ ສັດສາດ ປະຊາກອນສາດ... ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

(໖).໔. ພວກເຮົາຍັງອາດສົນຄວນ ແລະເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

III. - ພຶດຕະໜອງວິທະຍາສາດສັງຄົມໃນອັນຕໍ່ໄປ.

ການອະໜາຍຕົວ ຫລືການພັດທະນາສັງຄົມລາວນີ້ ບໍ່ສາມາດຢາສະຈາກການເພີ່ມທະວີ ແລະ ການອະໜາຍຕົວຂອງວຽກງານການຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມໄປໄດ້ ເພາະມັນເປັນຂອງອຸ ຕຸສະກັມ. ການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ ຄວນຈະດຳເນີນໄປ ໂດຍສົມທົບຕົວຂອງການວິເຄາະ ວິໄ ສາທາງວິທະຍາສາດ. ດັ່ງນັ້ນ ເພື່ອການພັດທະນາພິການລັດສ້າງ ເພີ່ມທະວີຄວາມກ້ອງການພື້ນຖານ ວິໄສຄຸ້ມຄວາມກ້ອງການທີ່ຈະຕ້ອງສົມທົບຕົວຂອງການວິເຄາະ ວິໄສທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມກໍຍັງມີ ຄວາມເພີ່ມທະວີເຊັ່ນນີ້.

ໃນໄລຍະໜ້ານຳ ການວິໄສທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະໄດ້ຮັບຄວາມ ສຳເລັດຍາງຢ່າງກ້າວ ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ທັນຕອບສະໜອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ ແລະການ ພັດທະນາປະເທດຂາດເທືອ. ຂະແໜງພື້ນຖານແລ້ວກໍຍັງບໍ່ທັນສາມາດໄດ້ສະແດງພາລະບົດບາດ ແລະປະ ອິດທິພົນຂອງຕົນອອກມາຕໍ່ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຍັງບໍ່ທັນເວົ້າເຖິງຂະແໜງສຳຄັນຕ່າງໆ ພື້ນຖານພື້ນຖານ

ຄະນະກຳມະການ.

ຈາກຄູດົນຕີຜູ້ອື່ນ ທີ່ເວົ້າພາບນັ້ນ ຄະນະກຳມະການວິທະຍາສາດສັງຄົມ ໄດ້ວາງທິດທາງໃຫຍ່
ໃນການວິທະຍາສາດດັ່ງນີ້:

໑/- ສະໜອງຄວາມສາມາດໃຫ້ກວ້າງຂວາງ ຄວມຮູ້ຂອງຕົນເປັນຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນ
ແນ່ນອນແຫນ້ນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ແລະການປຶກສາກັບສະມາຊິກ
ສັງຄົມກໍ່ມີ ໄປພ້ອມໆ ກັບການປັບປຸງວິທີວິທະຍາ ໃນການສຶກສາການຄົ້ນຄ້ວາໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນດີຂຶ້ນ.

໒/- ກໍ່ຕັ້ງຖານຂອງມັດສະຕິວິທະຍາໄປພ້ອມໆກັບການສ້າງພື້ນຖານດ້ານວິທະຍາ ຕັ້ງແຕ່ໃຫ້ແກ່
ການເຮັດມັດສະຕິວິທະຍາ.

໓/- ສ້າງຕັ້ງປະຕິບັດແຜນວຽກ ການຄົ້ນຄ້ວາ ເຊັ່ນ ລູກຄົນ ປຶກສາກັບສະມາຊິກສາງ
ຄັດສະນະກໍ່ ເພື່ອແນ່ນອນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການວິໄຈໄດ້ເປັນເລື່ອງຊ່ວຍແຫນ້ນການຕ່າງໆ ໃນການພັດທະນາ
ສັງຄົມລາວ ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍ່ເປັນການສ້າງຄຸນນະພາບ ແລະມັດສະຕິວິທະຍາຂອງປະຊາກອນລາວ
ໃຫ້ຮູ້ຄົນເລື້ອຍໆ.

໔/- ເປີດກວ້າງການຄົ້ນຄ້ວາການຄົ້ນຄ້ວາກັບມັນຕາສະແຫນ້ນການຕ່າງໆ ຢູ່ພາຍໃນປະ
ເທດ ແລະກັບຕາກົນ ພ້ອມທັງປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ການຄົ້ນຄ້ວາມີຄຸນນະພາບ ແລະມີປະສິດທິຜົນ
ສູງ.

ໃນສະໜອງສະໜັບສະໜູນຕໍ່ການວິໄຈ:

໑/- ປັບປຸງການຈັດຕັ້ງ ໂດຍສະໜອງແມ່ນຖານທີ່ແກ່ການສະໜອງໃຫ້ແກ່ຄວາມ
ການຄົ້ນຄ້ວາ. ມັນສາມາດມີ ລະບົບການວິໄຈດີກວ່າ ຄວາມປະສານງານທີ່ເປັນສັກສິດໃຈກາງ ໃນ
ການປັບປຸງດັ່ງກ່າວ.

໒/- ຈະໄດ້ອອກເປີດເສດຖະກິດ ໃນການວິໄຈ ດິນທະນາສາລາວ ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ມີສະໜັບສະໜູນ
ໃຫ້ຄ່ອຍໆ ມີຄຸນນະພາບ ແລະມາດຕະການສູງກັບມາສາຕ່າງໆເປັນຕົ້ນໄດ້ ເພື່ອເປັນພາຫະນະ
ທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການວິໄຈ ການສ້າງສາມັດທະນາຢູ່ລະດັບລາດໃນໂລກະໂຫມ້. ສິນຄ້າຄົນລາວ ແລະ
ນາໂຮງຮຽນລາວ ເພື່ອກັບມາສາຂອງຜູ້ຕ່າງໆ ອັນໄປເຖິງບ່ອນສ້າງມັດສະຕິວິທະຍາສາລາວເປັນ
ອັນໃນທີ່ດຸດ.

໓/- ເລີ່ມຄົ້ນຄ້ວາມັນສາດສະດຸຂໍ້ສັດ ແລະເລກຖະໜົດຢ່າງເອິກຈິງເອິກຈິງ ຄົ້ນຄ້ວາມັນສາ
ການພັດທະນາສັງຄົມ ແລະໃນເລຂເລື່ອງໃນລາຍຢ່າງອື່ນໆ ສິ່ງນີ້ກໍ່ເລີ່ມເປັນເລື່ອງຊ່ວຍການຈ້າງສາ
ມັດສະຕິວິທະຍາ.

໔/- ເລີ່ມສ້າງມັດສະຕິວິທະຍາດ້ານບຸກຄະລະດີ ສະໜອງສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເປັນບ່ອນ
ອົງໃຫ້ການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະຂຽນຕ່າງໆສຳຄັນ.

- ສິນຄ້າຄົນໃນການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະວິໄຈເພື່ອມີມັນການປະກອບຊົມເຊີຍ ແລະແຕກເຜົາໃນລາວ.

ດ້ວຍວາລົງເລີກຄ້າພິດຕະວິທະຍາ ລືກຂອງປະເພນີ ວາດຕະລືງຊ່ວຍ ເພື່ອຈະເຫັນສຸດສະງົບເປັນພະ
ລືງ ຕະຫລອດຈຸດອ່ອນ ທີ່ຈະຕັດງຸດວິທີຊ່ວຍກັນໄວ ເພື່ອມັດພະມາສຸດພາບຊ່ວຍໃຫ້ດີອີກ ສະເພາະປົກປັກຮັກ
ສາອະນາຍາສອດຄ້າພິດ.

ຄໍາ- ຂຶ້ນຕໍ່ອຸດທິສະສິນ ປົກປັກຮັກສາ ແລະເພີ່ມເຕີມກະທຳສະໄໝ ອັດທະນະທຳຂອງ
ອາດສາດເປັນຕົ້ນໆ ໃນສະໄໝນີ້ ຈະຊຶ້ງມີອາດສາດ (ອາດ + ສາກິນ) ແລະອາດ
ກາມໂສລະພາບລາວ.

ຄຸນ- ສ້າງເງື່ອນໄຂຄົນສະໄໝ ເພື່ອໃຫ້ການຮ່ວມມືຢ່າງໄດ້ພົມ ກັບລົງການວິທະຍາສາດ ແລະ
ເພື່ອຮ່ວມງານ ສ້າງພາຍໃນ ແລະກ່າວປະເທດ ເພື່ອຍາດແຍ້ງເອົາວິທະຍາສາດ ຕະຫລອດຕົ້ນສອນ
ແລະເງື່ອນໄຂກາງຄົນລັດຖ ແລະການກໍ່ສ້າງຖິ້ນແຖວໃນຄັ້ນນີ້.

ອັດທະນະທຳທຳມະຊາດ ບົດລາຍງານສະພາບການ ແລະທິດສະດີວິທະຍາສາດສ້າງຕັ້ງ
ອອງອົງພະເຈົ້າ ມາຮອດນີ້ ອີ້ຈົນມາຮຽນ.

ຂອບໃຈ

หน้า 3

เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจสังคม

ธนาคารแห่งประเทศไทย
รายงานผลการวิเคราะห์ปัญหาการวัด
สภาวะเงินไทย-ลาว

ธนาคารแห่งประเทศไทย
สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จังหวัดขอนแก่น

ข่าวสำหรับสื่อมวลชน

NEWS RELEASE

003/57
8 สิงหาคม 2537

ธนาคารแห่งประเทศไทย
สาขาสหกรณ์ออมทรัพย์
333 ถนนวิภาวดี กรุงเทพมหานคร
โทร. (043) 238883 - 2
โทรสาร (043) 341854

ชปท. รายงานผลการศึกษาปัญหาการค้าชายแดนไทย - ลาว

นายสมร สุวรรณธาดา ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาสหกรณ์ออมทรัพย์เมืองเหนือ ประธานคณะกรรมการฝ่ายไทยในโครงการศึกษาปัญหาการค้าชายแดนไทย - ลาว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือทางวิชาการและทางเทคนิค ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งชาติลาว ภายใต้การอุปถัมภ์ของธนาคารโลก ปีงบประมาณ 2537 คณะทำงานได้สำรวจศึกษาผลกระทบเศรษฐกิจและปัญหาการค้าชายแดนในจุดการค้าชายแดน - คำม่วน และเชียงขวาง - ป๋อแก้ว (เชียงแสน - เมืองคำมั่ง และเชียงของ - เมืองหัวผาขาว) ระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน - 3 กรกฎาคม 2537

คณะทำงานร่วมธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งชาติลาว ได้สรุปปัญหาอุปสรรคที่กีดขวางการค้าชายแดนไทย - ลาว ในบริเวณจุดการค้าชายแดน - คำม่วน และเชียงขวาง - ป๋อแก้ว หรือไม่ได้มีพิธีการและขาดการประสานเพื่อให้ทางการทั้งสองฝ่ายพิจารณาแก้ไขดังนี้

ปัญหาอุปสรรค

จากการสำรวจสภาพการค้าชายแดน ณ จุดสำรวจ พบว่าทั้งจุดการค้าชายแดน - คำม่วน และเชียงขวาง - ป๋อแก้ว มีปัญหาหลัก ๆ ที่คล้ายคลึงกัน และเป็นปัญหาที่พบในการสำรวจครั้งก่อนเมื่อปี 2536 ที่หนองคาย - ท่าค้อ บุคคาร - สวันเขต และซีอีเม็ก - ปากเซ กล่าวคือ

1. การค้าชายแดนไทย - ลาว โดยเฉพาะในส่วนของการค้าชายแดนยังไม่เป็นระบบ ปัญหาการค้าชายแดนรวมทั้งการลักลอบสินค้าเข้า - ออก ตามแนวชายแดนทั้งสองฝ่าย ทั้งในส่วนที่ผ่านด่านศุลกากรและไม่ผ่านด่านศุลกากรยังคงเป็นปัญหาที่เรื้อรังต่อเนื่อง ซึ่งต้องได้รับการพิจารณาแก้ไขร่วมกันระหว่างทางการทั้งสองฝ่ายต่อไป

2. ปัญหาการดำเนินงานที่ยังคงมีอยู่ค่อนข้างมาก โดยมีสาเหตุสำคัญคือ

ก. อัตราภาษีขาเข้าของทั้งสองประเทศยังอยู่ในเกณฑ์สูง ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากศักยภาพทางเศรษฐกิจด้านการเกษตรและป่าไม้ของ สปป.ลาว และการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคของไทย รวมถึงไม่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจการค้า และที่สำคัญคือ ทำให้หน่วยงานทั้งสองฝ่ายจัดเก็บภาษีได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ข. ด้านต้นทุนการค้าสูง ทั้งในด้านค่าขนส่ง ค่าธรรมเนียม รวมทั้งค่าล่วงเวลาซึ่งผู้ประกอบการค้าจะต้องเสียให้กับเจ้าหน้าที่ทางการ

ค. เจ้าหน้าที่ทางการไม่สามารถควบคุมดูแลให้การนำเข้าสู่ระบบได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากสภาพภูมิประเทศตามแนวแม่น้ำโขงเอื้ออำนวยให้เกิดการค้าอเนกนาน

3. การชำระเงินค่าสินค้าผ่านระบบธนาคารมีน้อย ยังมีปัญหาความไม่สะดวกและมีข้อจำกัดและการใช้ L/C ยังไม่เป็นที่ยอมรับเท่าที่ควร เนื่องจากกระบวนการพาณิชย์ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีระบบหรือด้านบุคลากร

4. ระเบียบพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเดินพาหนะ - ออกประเทศ ตลอดจนค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการเดินพาหนะ - ออกประเทศทั้งสอง ยังเป็นปัญหามาตรุปรวคของนักธุรกิจ นักท่องเที่ยว แรงงาน และประชาชนทั่วไป

สำหรับปัญหาอื่น ๆ ที่พบในการสำรวจครั้งนี้ที่สำคัญคือ

1. การขาดประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากการแยกแ่กกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน โดยเฉพาะ สปป.ลาว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ ให้ครบถ้วน และอาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ้างเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ประกอบการค้า สปป.ลาว มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในระบบการค้าเงินธุรกิจระหว่างการค้าพาณิชย์และระบบการแลกเปลี่ยนเงิน

2. ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ทำให้ผู้ประกอบการค้ามีการกู้เงินนอกระบบอัตราดอกเบี้ยสูง และปัญหานี้มีสาเหตุจากการให้สินเชื่อกการค้า

3. ความไม่พร้อมของสาธารณูปโภคพื้นฐานใน สปป.ลาว รวมทั้งมีการผูกขาดธุรกิจขนานานแก่ ทำให้มีการเรียกร้อยค่าขนส่งที่สูงและไม่แน่นอน

4. สำหรับปัญหาเฉพาะจุดการค้าเชียงวาย - บ่อแก้ว ที่สำคัญได้แก่

ก. การคมนาคมในแม่น้ำโขงโดยเฉพาะการขนส่งสินค้าใช้ได้เต็มที่เพียง 6 เดือน ส่วนการคมนาคมทางบกจากเมืองหัวทรายไปยังแขวงคำมั่ง ๆ ของ สปป.ลาว ในปัจจุบันก็ไม่สามารถขนส่งได้เฉพาะฤดูฝนเท่านั้น

๒. ความไม่พร้อมของเมืองต้นผึ้งหลวงบ้านเชียงแสน ซึ่งต้องการการพัฒนาอีกมากและไม่สามารถทำพิธีการทางศุลกากรได้ ทำให้การติดต่อระหว่างเชียงแสนซึ่งเป็นด่านถาวรของไทยไม่สะดวก ส่งผลให้แผนการเชื่อมโยงเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยว - สปป.ลาว - จีน ยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

จากกรณีพิจารณาปัญหา อุปสรรค และความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้าชายแดน ณ จุดการค้านครพนม - ลำพูน และเชียงราย - บ่อแก้ว คณะทำงานมีข้อคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะบางประการเพื่อให้ทางการทั้งสองฝ่ายพิจารณาแก้ไขดังนี้

1. ด้านการค้า

1. รัฐบาลทั้งสองฝ่ายควรพิจารณาทบทวนอัตราภาษีศุลกากรสินค้าบางประเภทที่ไม่เหมาะสมและสูงเกินไป เพื่อสนับสนุนธุรกิจการค้าระหว่างกัน และเมื่ออำนาจให้ทั้งสองประเทศได้ร่วมกันใช้ประโยชน์จากศักยภาพทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้วของทั้งสองประเทศได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือ ฝ่ายไทยควรพิจารณาทบทวนอัตราอากรขาเข้าสินค้าบางประเภทซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของสปป.ลาว ในบริเวณนี้ให้สอดคล้องกับการปัจจุบัน โดยอาจใช้วิธีการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่สินค้าที่นำเข้ามาจาก สปป.ลาว เพิ่มเติมจากที่เคยให้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม 2534 รวมทั้งดูแลไม่ให้เกิดการฉวยโอกาสทางปฏิบัติมากขึ้น

สำหรับทางการ สปป.ลาว ควรมีมาตรการให้สินค้าอุปโภคบริโภคของไทยสามารถเข้าไปจำหน่ายในเมื่อชายแดนติดกับไทยในดินแดนที่ต่ำลง เพื่อให้ประชาชนลาวในบริเวณต่างถิ่นสามารถซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคคุณภาพในราคาถูกที่ไม่สูงนักได้

2. หน่วยงานภาครัฐของทั้งสองประเทศควรมีหน่วยงานด้านการค้าระหว่างประเทศ และได้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบการค้าหรือข้อตกลงระหว่างกันอย่างแพร่หลาย และต่อเนื่องเพื่อให้สามารถติดตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะฝ่ายลาวซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการวางพื้นฐานระบบกลไกตลาด จึงอาจยังคงมีการปรับปรุงกฎระเบียบอยู่บ้าง อันจะทำให้ปัญหาความไม่แน่นอนของกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งเป็นประเด็นที่รื้อรเวียนกันมากในขณะนี้ลดน้อยลง และสร้างความมั่นใจในการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนมากขึ้น

3. ทั้งสองประเทศควรมีสำนึกงานตัวแทนการค้าไทย - ลาว ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการค้า รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติงานของทั้งสองฝ่ายควรมีความสัมพันธ์และประสานงานกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาการค้าและการติดต่อระหว่างกันที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง

4. กรณีเชียงแสน - เมืองต้นผึ้ง ทางกรร สปป.ลาว ควรพิจารณาเปิดด่านสากลที่เมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว ตรงข้ามอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อตรวจปล่อยสินค้าในอำเภอเชียงแสนให้สะดวกรวดเร็วและประหยัด และในช่วงที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้นี้ อาจส่งเจ้าหน้าที่จากแขวงบ่อแก้วไปประจำที่เมืองต้นผึ้ง เพื่ออำนวยความสะดวกด้านศุลกากรและตรวจคนเข้าเมือง

รวมทั้งกรณีอำเภอธาตุพนม - ปากเซบึงไฟ สปป.ลาว ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2532 ให้เปิดจุดการค้าผ่านถนนถาวรแล้ว แต่ยังไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ เนื่องจากความไม่พร้อมของฝ่าย สปป.ลาว ทั้งสองฝ่ายควรมีการเจรจาร่วมกันเพื่อทบทวนในเรื่องนี้ เนื่องจากปัจจุบันการค้าในบริเวณจุดการค้าดังกล่าวมีปริมาณค่อนข้างสูง และยิ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งสองฝ่ายอีกด้วย

2. ด้านการเงินและการชำระเงินค่าสินค้า

ควรขยายการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ทั้งสองประเทศ กรณีฝ่ายลาวอาจจำเป็นต้องพิจารณาตั้งสาขาธนาคารการค้าต่างประเทศเพิ่มขึ้น สำหรับฝ่ายไทยควรสนับสนุนธนาคารพาณิชย์ที่พร้อมเปิดสาขาที่อำเภอเชียงของและเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และควรให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีปริมาณการค้าขายกับธนาคารสามารถพิจารณาการขอเปิด L/C ได้ นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้มีการเปิดบัญชีระหว่างธนาคารพาณิชย์ไทยกับธนาคารพาณิชย์ลาวให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการมีช่องทางในการชำระเงินผ่านระบบธนาคารได้สะดวกขึ้น

3. ด้านอื่น ๆ

1. ทางเดินทางเข้า - ออก ประเทศทั้งสอง ควรมีความคล่องตัวและเนื้อหาใช้ง่ายต่ำที่สุด เท่าที่ทางการทั้ง 2 ฝ่าย จะยอมรับได้ ทางกรรทั้งสองฝ่ายควรพิจารณาบทกฏเกณฑ์การเก็บค่าใช้จ่ยต่าง ๆ ให้ลดต่ำลงรวมทั้งเงื่อนไขการใช้บัตรผ่านแดนที่กำหนดให้เดินทางได้ในเขตที่กำหนดเท่านั้น ตลอดจนควรหารือตกลงกันให้เวลาการทำงานของด่านตรวจคนเข้าเมืองทั้ง 2 ประเทศเหมือนกันตามหลักสากลนิยม นอกจากนี้หากเป็นไปได้ควรให้ยกเลิกเรื่องการขอวีซ่าเข้าประเทศระหว่างกัน เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศอาเซียน หรือหากขณะนี้ยังไม่พร้อมก็อาจพิจารณาใช้วิธีเปิดกงสุลไทย - สปป.ลาว ในบริเวณนี้

2. ทางการค้าควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมากรวบรวมทั้งนักลงทุนจากไทยเข้ามาทำธุรกิจบนานาชาติ เพื่อรับขนส่งสินค้าที่จุดนครพนม - คำม่วน และเชียงของ - หัวพันราย ซึ่งปัจจุบันมีเพียงจุดละ 1 แห่ง เพื่อให้เกิดการแข่งขันด้านการบริการและราคา ซึ่งจะสามารถช่วยลดต้นทุนการค้าระหว่างประเทศได้

3. ทางกรรทั้งสองฝ่ายควรมีส่วนสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมให้การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของประเทศลุ่มน้ำโขงบังเกิดผลในทางปฏิบัติได้ โดยเฉพาะฝ่ายไทยควรมีส่วนในการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางบกจากเมืองหัวพันราย - หลวงน้ำทา - บ่อเต็น - เชียงรุ่ง ด้วยการผลักดันให้ธนาคารพัฒนาเอเชีย จัดลำดับ

ความสำคัญเป็นโครงการที่จะสนับสนุนในลำดับต้น หรือให้เงินช่วยเหลือปรนเปรู สปป.ลาว เพื่อปรับปรุงเส้นทางจาก
หัวทราย - ขายแคนเงิน นอกจากนี้เห็นควรมีการจัดตั้งสภาธุรกิจไทย - ลาว ซึ่งเป็นองค์การของภาคเอกชน
หากภาคเอกชนสนใจไม่พร้อม อาจมีตัวแทนจากรัฐบาล สปป.ลาว เข้าร่วมแทน เพื่อพิจารณาโครงการร่วมมือด้าน
เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้น ในลักษณะทวิภาคีซึ่งสอดคล้องกับข้อตกลงของที่ประชุม
ระดับรัฐมนตรีระหว่าง 8 ประเทศ ที่มีการขึ้นเมื่อต้นปี 2537 ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ซึ่งให้หลักการที่ว่า
ประเทศที่เกี่ยวข้องสามารถเจรจาระดับทวิภาคีได้ก็สามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องประชุมร่วมกันทั้ง 8 ประเทศ

4. รัฐบาลทั้งสองฝ่ายให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมของแม่น้ำโขงทั้งสองฝั่ง โดยให้อำนาจ
แก่จังหวัดและหน่วยงานแนวชายแดนในการควบคุมการค้าสัตว์ รวมถึงการควบคุมการขนส่งวัตถุมีพิษและการฟื้นฟู
รักษาภูมิทัศน์ลำน้ำโขง

คณะทำงานมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการค้าในระบบตามแนวชายแดนที่ศึกษาค้นคว้า

1. คณะทำงานได้ประเมินขนาดของการค้าในระบบ จากการสำรวจสอบถามและสรุปได้ว่า การค้า
นอกกรอบบริเวณชายแดนจังหวัดนครพนม - แขวงคำม่วน น่าจะมีประมาณไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของมูลค่าที่ผ่าน
ด่านศุลกากร (ไม่รวมมูลค่าสินค้าประเภทไม้) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 120 ล้านบาท หรือคิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท

2. คณะทำงานเห็นว่าการค้าในระบบที่จุดการค้าเชียงของ - หัวทราย มีมูลค่าการค้ามากกว่าสถิติ
ที่ผ่านด่านศุลกากรไทย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 65 ล้านบาท กว่าเท่าตัว หรือคิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 130 ล้านบาท
จากการสำรวจพบว่า การค้า ณ จุดนี้ นอกจากเป็นการค้าระหว่างเชียงของ - หัวทรายแล้ว สินค้าส่วนใหญ่ยัง
กระจายไปจำหน่ายในอีก 6 แขวงภาคเหนือของ สปป.ลาวด้วย

3. สาเหตุการค้าในระบบ เกิดขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการค้าไทยเกรงว่าการแจ้งสถิติส่งออกตามข้อ
เท็จจริงจะมีผลทางอื่นทำให้ต้องเสียภาษีเงินได้เพิ่มขึ้น แม้ฝ่ายไทยซึ่งปัจจุบันไม่มีการจัดเก็บอากรขาออก ส่วนผู้
ประกอบการค้าลาวแจ้งการนำเข้าต่ำกว่าความเป็นจริงเพื่อลดการเสียภาษีนำเข้าสินค้าจากไทย และหลีกเลี่ยงการ
ภาษีของไทยในกรณีส่งสินค้ามาขายให้ไทย นอกจากนี้เป็นผลจากสภาพภูมิประเทศเอื้ออำนวยให้

4. คณะทำงานมีความเห็นว่าปัญหาการค้าในระบบเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน การพิจารณาหาแนวทาง
แก้ไขปัญหาลังช้าให้เนิ่นนานจะต้องใช้เวลา และควรได้รับการพิจารณาร่วมมือแก้ไขในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ
ควรพิจารณาหารือร่วมกันอย่างจริงจังระหว่างทางการทั้งสองประเทศ

บางส่วนของงานนโยบายพัฒนา เศรษฐกิจลาว

สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ประจำประเทศไทย

ບາງສ່ວນຂອງ ນະໂຍບາຍພັດທະນາ ເສດຖະກິດ

I ພັດທະນາເສດຖະກິດ

- ປະເທດລາວແບ່ງເຂດເສດຖະກິດ ເປັນ 3 ເຂດ
 - + ພາກເຫນືອ = ເຂດກະສິກໍາ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ
 - + ພາກກາງ = ເຂດອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ
 - + ພາກໃຕ້ = ເຂດກະສິກໍາ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ
- ເປົ້າໝາຍສັ້ນສຳຄັນ ແລະ ສືບຕໍ່ວນ :
 - + ເສື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້າ
 - + ອຸດສາຫະກໍາ ປ່າໄມ້ ຈົນວົງຈອນ (ປູກປ່າ)
 - + ການຄົມມະນາຄົມ

II ການລົງທຶນ ການຄ້າ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ

A. ການລົງທຶນ

- ເປົ້າໝາຍຂອງແຜນງານຂອງການລົງທຶນມີ : ກະເສດ, ບໍ່ແຮ່, ອຸດສາຫະກໍາເປົ້າ, ການບໍລິການ ການທ່ອງທ່ຽວ

ປະຈຸບັນມີການລົງທຶນຈາກ 27 ປະເທດ ລວມ 421 ໂຄງການ, ມູນຄ່າ 700 ກວ່າ ລ້ານຫວຽນສະຫະລັດ ແລະ ຈາກປະເທດໄທມີ 167 ໂຄງການ ມູນຄ່າ 178.341.000 ໂດລາສະຫະລັດ. ອະນຸມັດໄທດຳເນີນທຸລະກິດ :

- ຂະແໜງການລົງທຶນຈາກປະເທດໄທມີ : (ເບິ່ງບັນຊີໃນພາກພະນວກ 1)
 1. ຂະແໜງການບໍລິການ ແມ່ນຫລາຍໂຄງການກວ່າຫມູ່ (ໃນນີ້ລວມທັງການຄ້າ Import-Export, ທະນາຄານ, ໂຮງແຮມຕ່າງໆ)
 2. ຂະແໜງອຸດສາຫະກໍາ ເປັນລະດັບ 2 (ຂົງທໍ ແລະ ຄື່ນໆ)
 3. ຂະແໜງກະເສດ ເປັນລະດັບທີ່ 3

- ອີ່ມວ່າໃນອານາຄົດອັນໃກ້ນີ້ ຂະແໜງອຸດສາຫະກໍາ ໂດຍສະເພາະລົງທຶນສ້າງເສື່ອນໄຟຟ້າພັກດຶກ ແລະ ໂຮງໄຟຟ້າລົກໄນ ຈະກາຍເປັນການລົງທຶນລະດັບນຶ່ງທີ່ມີມູນຄ່າສູງ ເພາະເປັນໂຄງການໃຫມ່.

- ນະໂຍບາຍ ແລະ ຫລັກການພື້ນຖານຂອງລັດຖະບານຈ ສປປລາວ ເພື່ອສູງສົ່ງເສີມໃຫ້ມັກທຸລະກິດຕ່າງປະເທດໃຫ້ມາລົງທຶນຢູ່ ສປປລາວ ກໍມີກົດໝາຍການລົງທຶນທີ່ອອກໃນ 1988 ແລະ ກໍມີການປັບປຸງກົດໝາຍການລົງທຶນໃຫ້ແທດຕົວຈິງ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສະດວກແກ່ປັກລົງທຶນທີ່ຜ່ານສະພາ ໃນວັນທີ 14 ມີນາ 1994 ໃນ

ບົດບາຍ

ສະຫຼຸບລະບຽບກົດໝາຍການລົງທຶນ ແລະຫຼັກການຕ່າງໆ ອັນເປັນພື້ນຖານ ຂອງຝ່າຍລາວໃນປະຈຸບັນມີ 11 ຂໍ້ ດັ່ງນີ້:

1. ລົງເສີມໃຫ້ມີການລົງທຶນໄດ້ຢ່າງເຂັ້ມໃນທຸກໆ ໂຄງການທີ່ເຫັນວ່າເປັນ ປະໂຫຍດໃຫ້ທັງ 2 ຝ່າຍ ໃນນັ້ນລວມທັງຕັ້ງມາເພື່ອທະຫາໄລ ແລະກ່ຽວ ກັບວັດທະນະທຳ.
2. ໃຫ້ການປົກປ້ອງແກ່ນັກລົງທຶນດ້ວຍກົດໝາຍການລົງທຶນຮັບປະກັນ ກ່ຽວ ກັບຊັບພື້ນ, ທຶນສ່ວນຂອງນັກລົງທຶນ ຈະບໍ່ຖືກຍຶດ ຫລືເກັບເກນ ຫລືຢູ່ໄປ ບ່ອນອື່ນ ທີ່ບໍ່ເປັນເກຣ້າ.
3. ໄດ້ມີຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ, ມີສັນຍາປົກປ້ອງນັກ ລົງທຶນລະຫວ່າງປະເທດ ເປັນຕົ້ນ ສປປລາວ ໄດ້ເຊັນສັນຍາຮັບປະກັນການ ລົງທຶນກັບ BCI ຂອງໄທ ເພື່ອຈຳກັດຄວາມສ່ຽງໄພ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຂອງນັກລົງທຶນໄທ. ສປປລາວ ມີສະເຖີຍລະພາບທາງການເມືອງ ທີ່ໜ້າ ຈົ່ງ ແລະເຂື່ອນຖືໄດ້, ຄວາມດຸ່ນດ່ຽງອັດຕາຄ່າຂອງເງິນຕາ ສປປລາວ ມີສະ ເຖີຍລະພາບໄວ້ໃຈໄດ້ ສປປລາວ ພະຍາຍາມສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ ເຄື່ອນໄຫວໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ ແລະກົດໝາຍການລົງທຶນທີ່ປັບປຸງໃໝ່ ໄດ້ຕິດຮູບການລົງທຶນແບບມີສັນຍາ (by Contract) ຂອກໃຫ້ຍິ່ງເຫລືອ 2 ຮູບການຄື:
 1. ລົງທຶນແບບຮ່ວມທຶນລະຫວ່າງຝ່າຍລາວແລະຕ່າງປະເທດ (Joint-Venture),
 2. ລົງທຶນແບບຕ່າງປະເທດລົງທຶນຝ່າຍດຽວ 100%.
4. ໃຫ້ສິດເຂດພາບແກ່ນັກລົງທຶນ ໃນການໂອນຊັບສິນໄປຕ່າງປະເທດ ຫລື ໂອນເງິນໄປຕ່າງປະເທດ ໄດ້ໂດຍເສລີ.
5. ລັດຖະບານ ສປປລາວ ຮັບປະກັນ ບໍ່ເຂົ້າແຊກແຊງການລົງທຶນຂອງຕ່າງ ປະເທດ ໂດຍພາລະການ, ບໍ່ກຳນົດລາຄາ, ບໍ່ກຳນົດໂກຕາ(Quota) ໃນ ການຕະລິດຕ່າງໆ.
6. ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ສາມາດນຳໃຊ້ຮຽງງານຈາກຕ່າງປະເທດໄດ້ຕາມ ຄວາມຈຳເປັນ ຕັ້ງຮຽງງານທຳມະດາ ຫລືລະດັບນັກວິຊາການຕ່າງໆ ຖ້າ ຫາກຝ່າຍລາວບໍ່ຕອບສະໜອງໄດ້.
7. ລັດຖະບານ ສປປລາວ ສ້າງເງື່ອນໄຂອ້າງອີງຄວາມສະດວກດ້ານ ວິຊາ

ເຂົ້າອອກຫລາຍເທື່ອ ໃຫ້ແກ່ນິກລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃຫ້ຫລາຍທີ່ສຸດ ແລະ
ກໍລະນີໃຫ້ ມີຊາ ຢູ່ກັບສະໜາມບິນໄດ້ອີກດ້ວຍ

8. ລັດຖະບານ ສປປລາວ ມີນະໂຍບາຍອະນຸຍາດໃຫ້ນິກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ
ສາມາດໂອນລາຍໄດ້ຈາກການລົງທຶນກັບສັນຍາປະເທດໄດ້ ໂດຍມີວິທີການ
ພຽງເລັກນ້ອຍ, ລັດໄດ້ຕັ້ງຫ້ອງການທີ່ປຶກສາໃຫ້ຄວາມສະດວກໃນເລື່ອງນີ້
9. ກຸ່ມກັບການຍົກເວັ້ນພາສີ ແລະອາກອນຕ່າງໆ ເປັນດິນພາສີຂາເຂົ້າ ສາ
ມາດຕິກລົງກັນໄດ້, ຈຸດປະສົງຂອງລັດຖະບານ ສປປລາວ ແມ່ນຢາກໃຫ້
ການລົງທຶນຢູ່ ສປປລາວ ຕົກວ່າຢູ່ບ່ອນນິກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ທີ່ເຄີຍລົງ
ທຶນມາແລ້ວ, ອຸປະກອນ ເຄື່ອງມືຂອງນິກລົງທຶນທີ່ນຳເຂົ້າມາເພື່ອການຜະ
ລິດແມ່ນບໍ່ໄດ້ເຊື່ອພາສີ
10. ກຸ່ມກັບອາກອນລາຍໄດ້ (Profit tax) ລັດຖະບານຈະຍົກເວັ້ນພາສີຂອງ
ຕົນກຳໄລ 2-4 ປີ ໃນ 2-4 ປີ ນີ້ ແມ່ນກັບແຕ່ປີມີກຳໄລເປັນຕົ້ນໄປ
11. ການອຳນວຍຄວາມສະດວກແກ່ນິກລົງທຶນ, ລັດຖະບານ ສປປລາວ ມີນະ
ໂຍບາຍໃຫ້ເຮັດແບບ ບໍລິການຢູ່ຈຸດດຽວ (One Stop Services) ເປັນ
ດິນ ການບໍລິການໃນການອະນຸຍາດລົງທຶນ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານ
ຕ່າງໆ ແກ່ນິກລົງທຶນ ໂດຍໃຊ້ຫຼັກການ ແລະຮູບການເຈລະຈາ

ໃນການປັບປຸງກົດໝາຍການລົງທຶນທີ່ຜ່ານສະພາປະຊາຊົນໃນຄັ້ງວັນທີ 14 ມີນາ
1994 ມີການປ່ຽນແປງຈາກເດີມ ຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້

1. ຮູບການ ການລົງທຶນ ປ່ຽນມາໃຫ້ຍັງເຫລືອ 2 ຮູບການ ເລີ່ມ :
 - 1.1 ແບບລິສະຫະກິດປະສົມ (Joint Venture)
 - 1.2 ແບບການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ 100%
2. ພາສີເງິນໄດ້ບຸກຄົນແມ່ນ 10%
3. ພາສີກຳໄລ ແມ່ນ 20% ຕໍ່ປີ
4. ພາສີຂາເຂົ້າ ສຳລັບອຸປະກອນ-ອາໄຫລ່ ທີ່ໃຊ້ໃນໂຄງການແມ່ນ 1%
5. ລັດບຸກຄົນນຳເຂົ້າ ເພື່ອການຜະລິດສິ່ງອອກ ແລະຜະລິດຜະພັນສິ່ງອອກ
ແມ່ນຍົກເວັ້ນພາສີ
6. ການຍື່ນອະນຸມັດ ການລົງທຶນ ແຕ່ເດີມຈະໄດ້ອະນຸມັດກ່ອນ 90 ວັນ
ສຳລັບກົດໝາຍໃໝ່ ແມ່ນຫລຸດລົງມາໃຫ້ໄດ້ກ່ອນ 60 ວັນ.

໒. ການຄ້າ

- + ການຄ້າລາວ - ໄທ ມີ 3 ຮູບການຄື :

- + + ການຄຸ້ມຄອງພືດປະເພດ
ບໍລິສັດຕ່າງຈັດກະກຽມ ແລະ ຊຳລະເງິນຜ່ານທະນາຄານ
- + ການຄຸ້ມຄອງແຜນ
ເປັນການຄຸ້ມຄອງຈຳລັກ ແລະ ກຳນົດເພຖານມູນຄ່າສິນຄ້າພາໂຂ້ງ :
ຝ່າຍລາວແມ່ນ ກີບ
- + ການແລກປ່ຽນວັດຖຸບັນ ລະຫວ່າງປະຊາຊົນ
ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນການແລກປ່ຽນຕະລືດຕະຫຼອດການກະເສດ, ເປັນຮູບການ
ສ່ວຍເຫລືອກັນຫລາຍກວ່າ ການກຸ້ມຄອງສິນຄ້າແບບ
- ການຄຸ້ມຄອງ-ໄທ ມີຜ່ານ ຈຸດຜ່ານແດນ 12 ຈຸດຖາວອນ
(ເບິ່ງພະນວກ II)
- ຕົວເລກການຄ້າ ລາວ-ໄທ :
 - + ສິນຄ້າຂາຍອອກຂອງລາວໄປໄທ = 1.018.024.965 ບາດ
 - + ສິນຄ້າຂາຍອອກຂອງໄທໄປລາວ = 2.646.172.910 ບາດ
- ບັນຊີສິນຄ້າລາວ ສົ່ງໄປໄທ : (ເບິ່ງພະນວກ III)
- ບັນຊີສິນຄ້າໄທ ສົ່ງໄປລາວ :

3. ການທ່ອງທ່ຽວ

- ເມື່ອວັນທີ 10/5/94 ມີ ຕົວຕຳນິກອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ ສປປລາວ ແລະ ຜູ້ວ່າ
ການທ່ອງທ່ຽວໄທ ກໍໄດ້ລົງນາມແຜນການຮ່ວມມືດ້ານການທ່ອງທ່ຽວລະຫວ່າງກັນ
ປະຈຳ 1994-1995 - ແຜນ 2 ປີ ທີ່ຈັດຢູ່ວັດຖຸບຸນ
- ເດືອນ 5 ຄໍ້າ ແຜນການຮ່ວມມືທີ່ໄດ້ເຊັນກັນ

III ການຮ່ວມມືໃນພູມິພາກ

1. ພະໂຍບາຍເສດຖະກິດ

- ລາວມີສຳພັນສັນຕິພາບທຸກ 5 ປະເທດເພື່ອນບ້ານໄກ້ຄຽງ ແລະ ມີການຮ່ວມ
ມືເສດຖະກິດນັບມື້ອະຫຍາຍຕົວ.
- ພະໂຍບາຍກົນໄກເສດຖະກິດໃຫມ່ຂອງລາວ ກໍໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດຢ່າງເປັນ
ກ້າວໆ ອັນເກີດຈາກການປະຕິຮູບໃນບາງດ້ານຄື :
 - + ປ່ອຍລາຄາສິນຄ້າຕາມກົນໄກຕະຫລາດ
 - + ປ່ອຍອັດຕາແລກປ່ຽນໃຫ້ລອຍຕົວ
 - + ປັບປຸງລະບົບການເງິນ ແລະ ທະນາຄານ

- + ປຸງປຸງລົດວິສາຫະກິດ ເປັນຮູບເອກະຊົນ
- ຄວາມຄືບໜ້າຂອງເສດຖະກິດ
 - + ສັດຕະຖານເຕີບໂຕ : 5.8% ແລະຄາດໄວ້ 7% ແຕ່ປີເຖິງປີ 2000
 - + ໄຂເງິນເຟີ້ : 5.8%
- ແຕ່ປີເຖິງປີ 2000 ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດຂອງລາວ ເນັ້ນໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນ 3 ດ້ານຕົ້ນວ່າຄື :
 - + ພັດທະນາສ້າງເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້າພັດທະນາ
 - + ພັດທະນາການຄົມມະນາຄົມ
 - + ພັດທະນາການອຸດສາຫະກຳປ່າໄມ້

2. ການຮ່ວມມືພູມິພາກ

ກ. ບັນຫາຄວາມຫມື່ນສ້າງພູມິພາກ

- ກອງປະຊຸມຄວາມຫມື່ນສ້າງໃນເດືອນ ກໍລະກົດ ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ
 - + ສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ
 - + ຈຳລັດການແຂ່ງຂັນເພີ່ມສ້າງກຳລັງທະຫານ

ຂ. ບັນຫາການຮ່ວມມືທາງການເມືອງ

- ລາວທີ່ເປັນນັກສ້າງເກດການຂອງອາຊຽນ
- ໄທໄດ້ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກບໍ່ຮ່ວມກຸ່ມ

ຄ. ບັນຫາການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ

- ສື່ຫລຸ່ມເສດຖະກິດ (ລາວ-ໄທ-ຈີນ-ພະມ້າ)
 - + ເປັນຄວາມຕ້ອງການຂອງລາວໃນການພັດທະນາພາກເຫນືອ
 - + ຈະອີງອາໄສພາກເອກະຊົນ ແລະອີງການຈັດຕັ້ງສາກົນເປັນຫລັກດຳເນີນການປະຕິບັດ
 - + ມີ 1 ປະເທດ ຈຶ່ງຕ້ອງມີການສຶກສາດ້ານຂອບເຂດນະໂຍບາຍ, ດ້ານກົດໝາຍ, ດ້ານເງິນຕາ
 - + ຄົມມະນາຄົມທາງບົກອາດສະດວກ
 - + ຄົມມະນາຄົມທາງນັກ ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາແລະມີເອກະສານເພາະກ່ຽວກັບເສັ້ນຊາຍແດນ, ສະພາບແວດລ້ອມ.
- ອຳນາດສາເສົ້າ : (ລາວ-ໄທ-ຫວຽດນາມ)

- + ຜ່ານທາງເລກ 12 ເປັນເຂດອຸດສາຫະກຳ
- + ຜ່ານທາງເລກ 8 ເປັນເຂດກະສິກຳ
- ສາມຫລ່ຽມມີລະບົດ (ລາວ-ໄທ-ກຳປູເຈຍ)
- ການນຳໃຊ້ແມ່ນ້ຳຂອງ
 - + ກຳລັງປັບປຸງອົງການແມ່ນ້ຳຂອງໃຫ້ອອດຄ່ອງກັບສະພາບການໃໝ່
 - + ນ້ຳຈະກາຍເປັນໃຈກາງໃນການຮ່ວມມື ຕະຫລົກສັດແບ່ງກັນ

V ປັດສະນະລຸບ

- ຈັງຫວະ ແລະການພັດທະນາຂອງລາວຈະດຳເນີນແບບຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປ ຈັງຫວະຊ້າແຕ່ ໃຫ້ຫມັ້ນຄົງແນ່ນອນ
- ລາວຈະບໍ່ພັດທະນາແບບກ້າວກະໂດດ ແມ່ນອີງໃສ່ປັດໃຈຕົວຈິງຄື :
 - + ລະດັບຂີດຄວາມສາມາດ້ານວິຊາການ ແລະອົບຮົມຂອງລາວເອງ
 - + ຮັກສາການສົມມະດານພາຍໃນສັງຄົມ ເອົາສັງຄົມນ້ຳເຂດຖະວິດ
 - + ຮັກສາລັດທະນະທຳ ແລະສະພາບແວດລ້ອມ
- ເປົ້າໝາຍສະເພາະໜ້າ ພັດທະນາ ບຸກຄະລະກອນ ກໍຄືໃຊ້ບພະຍາກອນມາດູດ ໄພອຄວາມສາມາດນ້ຳໜ້າເຂດຖະວິດ.

นักลงทุนจากไทยที่ได้รับอนุมัติโครงการลงทุนใน สปป.ลาว จาก
กระทรวงพาณิชย์กับต่างประเทศ

(1) ธุรกิจสิ่งทอ

1. Manangkong Mitaphab Co.
ลาว : ไทย 8 : 92 ทุน 207,000 USD
2. Lao Chintaphone Ltd.
ลาว : ไทย 28 : 72 ทุน 231,000 USD
3. NRT Corporation Co., Ltd.
ลาว : ไทย 33 : 67 ทุน 84,000 USD
4. Vientiane Tailoring No.1
ลาว : ไทย 51 : 39 ทุน 542,000 USD
5. Cristal Garment Co., Ltd.
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 200,000 USD
6. Lao Enterprise Garment
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 483,000 USD
7. Laenan Lao Ltd.
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 100,000 USD
8. Apontao Co., Ltd.
ลาว : ไทย 49 : 51 ทุน 495,000 USD
9. V.Kinter (Lao) Garment Co., Ltd.
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 800,000 USD
10. Lao Garment & Knitting Factory
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 232,000 USD
11. V.T. Lao-Hometex Co., Ltd.
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 500,000 USD

(2) ธุรกิจนำเข้า/ส่งออก

1. Agro Promotion Co.
ลาว : ไทย 50 : 50 ทุน 200,000 USD
2. Lao Intertrade Co., Ltd.
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 100,000 USD
3. LAO Hung Hueng
ลาว : ไทย 50 : 50 ทุน 180,000 USD
4. Lao Wood Product
ลาว : ไทย 10 : 90 ทุน 300,000 USD
5. V.I.T.
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 100,000 USD

6. Lao Pharmacie
ສາງ : ໂທຍ 40 : 60 ກຸນ 100,000 USD
7. V.P.P. Import-Export
ສາງ : ໂທຍ 33 : 67 ກຸນ 84,000 USD
8. Trivanit Ltd.
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 1,500,000 USD
9. Viengkakhom
ສາງ : ໂທຍ 40 : 60 ກຸນ 100,000 USD
10. Development Indochina
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 100,000 USD
11. Agriculture Im-Export Co.,Ltd.
ສາງ : ໂທຍ 30 : 70 ກຸນ 404,000 USD
12. Lao Export Promotion Ltd.
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 6,300,000 USD
13. Thien An Co.,Ltd.
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 71,000 USD
14. Thien An Co.,Ltd.
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 71,000 USD

(3) ກຸ່ມອຸດສາຫະກຳໄມ້

1. Phay Kiao Co.
ສາງ : ໂທຍ 50 : 50 ກຸນ 173,000 USD
2. Rattan Drying Factory
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 246,000 USD
3. Wood Enterprise
ສາງ : ໂທຍ 50 : 50 ກຸນ 200,000 USD
4. Lao Wood Product
ສາງ : ໂທຍ 30 : 70 ກຸນ 2,800,000 USD
5. Sliced Banee and Wood Industry
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 1,217,000 USD
6. Wood Product "Say Phon Luang"
ສາງ : ໂທຍ 40 : 60 ກຸນ 200,000 USD
7. Modern Sawmill
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 1,100,000 USD
8. Lao Japanese Wooden Products
ສາງ : ໂທຍ 60 : 40 ກຸນ 511,000 USD
9. Wood & Industrial Processing Factory
ສາງ : ໂທຍ 0 : 100 ກຸນ 200,000 USD

10. Lao Wood and Products Co.Ltd.
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 333,000 USD
11. Wood Factory Vientiane Municipality
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 300,000 USD
12. Wood Processing 1 May
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 1,072,000 USD
13. Lao Igelts Company Co.,Ltd.
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 662,000 USD

(4) ธุรกิจเหมืองแร่/น้ำมัน

1. Mon Thian Thong Ltd., Part
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 246,000 USD
2. Maynrich Co., Ltd
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 200,000 USD
3. Viengsavanh Partnership Ltd
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 500,000 USD

(5) ธุรกิจอุตสาหกรรม/หัตถกรรม

1. Taksin Development Ltd. (บมลัทธิ)
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 20,000 USD
2. VDX
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 258,000 USD
3. Electric wire Plastic Factory
ลาว : ไทย 46 : 54 ทุน 550,000 USD
4. Vientiane Motor International
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 40,000 USD
5. Aronatic Oil Factory (บมลัทธิ)
ลาว : ไทย 51 : 49 ทุน 28,000 USD
6. B.A.Jewellery Ltd.
ลาว : ไทย 50 : 50 ทุน 100,000 USD
7. Yasoub No. 1,2 Thapawong International
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 2,800,000 USD
8. Deo Pha Souk
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 79,000 USD
9. Phant Lao-Thai
ลาว : ไทย 10 : 90 ทุน 400,000 USD
10. Industry Development Co.
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 35,000 USD
11. Cultural Product Co.
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 100,000 USD

12. Chai Sun Wood Engineering Co., Ltd
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 100,000 USD
13. Cama Craft
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 100,000 USD
14. Alcohol 95 Degree Factory
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 2,000,000 USD
15. Lao Handicraft Development
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 37,000 USD
16. Manirath Factory Ltd.
ลาว : ไทย 2 : 98 ทุน 800,000 USD
17. Yong Machinery Co., Ltd
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 400,000 USD
18. Lao Honda Motor Co., Ltd
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 700,000 USD
19. Plastic Factory
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 263,000 USD
20. Inter Aluminium
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 20,000 USD
21. Golden Rattan Dan Xang Factory
ลาว : ไทย 4 : 96 ทุน 280,000 USD
22. Uni Pipe Industry Co., Ltd.
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 120,000 USD
23. Lao-China Sokdy Tabacco Co., Ltd.
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 150,000 USD

(6) ธุรกิจก่อสร้าง

1. Mit Sam Phanh Construction
ลาว : ไทย 2 : 98 ทุน 239,000 USD
2. Khobvonglom Construction & Repair
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 2,400,000 USD

(7) ธุรกิจโรงแรม/ท่องเที่ยว/ภัตตาคาร

1. Lao Pacific
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 16,183,000 USD
2. Lao Ambassador Hotel
ลาว : ไทย 51 : 49 ทุน 768,000 USD
3. Asia Pavilion Hotel
ลาว : ไทย 17 : 83 ทุน 240,000 USD
4. Riverview Hotel
ลาว : ไทย 65 : 35 ทุน 460,000 USD

5. Khamsouane Hotel/Tourism
ลาว : ไทย 87 : 33 ทุน 240,000 USD
6. Veng Peace Lane Xang Co., Ltd.
ลาว : ไทย 20 : 80 ทุน 91,000,000 USD

(8) ธุรกิจธนาคาร/ประกันภัย

1. Joint Development Bank
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 4,00,000 USD

(9) ธุรกิจขนส่ง/บริการซ่อมแซม

1. Lao Metro State Private Enterp Co.,
ลาว : ไทย 30 : 70 ทุน 160,000 USD
2. T.L Enterprise (lao) Co., Ltd.
ลาว : ไทย 51 : 49 ทุน 200,000 USD

(10) ธุรกิจการเกษตร

1. Charoen Roj Ltd. Partnership
ลาว : ไทย 0 : 100 ทุน 30,000 USD
2. Asia Tech Co., Ltd.
ลาว : ไทย 5 : 95 ทุน 8,000,000 USD

(11) ธุรกิจที่ปรึกษา

1. I B L Consultants (Lao) Limited
ลาว : ไทย 40 : 60 ทุน 40,000 USD
2. Betals Ltd.
ลาว : ไทย 34 : 66 ทุน 18,000 USD

ຈຸດຜ່ານແດນຖາວອນ ແລະຈຸດຜ່ອນປົນ
ລະຫວ່າງ ລາວ-ໄທ

ຈຸດຜ່ານແດນສອງໄທ

1. ທ່າສະເດັດ ອ.ເມືອງ ຈ.ຫນອງຄາຍ
2. ທ່າແມ່ນະທານາດປົນ ອ.ເມືອງ ຈ.ຫນອງຄາຍ
3. ທ່າສົ້ມ ອ.ເມືອງ ຈ.ມຸກດາຕາຍ
4. ອ.ເມືອງ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ
5. ສຸ່ງເມັກ ອ.ພິບູນມັງສາຫາຍ ຂ.ອຸບົນຣາຊະທານີ
6. ອ.ສຸງແສນ ຈ.ສຸງຣາຍ
7. ອ.ສຸງແສນ ຈ.ສຸງຣາຍ
8. ອ.ເສມມະລາດ ອ.ອຸບົນຣາຊະທານີ
9. ບ້ານປາກຫົວ ຈ.ເລີຍ
10. ບ້ານສົກໄຜ່ ຈ.ເລີຍ
11. ອ.ສຸງຄາຍ ຈ.ເລີຍ
12. ອ.ບົງກາຍ ຈ.ຫນອງຄາຍ
13. ອ.ທ່າອຸທານ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ
14. ອ.ທາດໜະນິມ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ

ຈຸດຜ່ານແດນສອງລາວ

1. ທ່າເດື່ອ ກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ
2. ທ່ານາເລີງ ກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ
3. ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ
4. ທ່າແຮກ ແຂວງຄຳມ່ວນ
5. ເມືອງປາກເຊ ແຂວງຈຳປາສັກ
6. ເມືອງຫົວຍຊາຍ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ
7. ເມືອງຕື້ນເຝີງ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ
8. ເມືອງລະຄອນເຜີງ ແຂວງສາລະວັນ
9. ເມືອງແກ່ນຫົວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
10. ບ້ານວັງໃໝ່ ແຂວງວຽງຈັນ
11. ເມືອງສາຍະຄາຍ ແຂວງວຽງຈັນ
12. ປາກຊັນ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ
13. ເມືອງຫີນປູນ
14. ເມືອງເຊບຶງໄຜ່

ຈຸດຜ່ອນປົນຊາຍແດນລາວ-ໄທ

ຈຸດຜ່ອນປົນໄທ

1. ອ. ທ່າອຸທານ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ
2. ອ. ທາດໜະນິມ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ
3. ບ້ານຫນອງປີ ອ.ທ່າລີ້ ຈ.ເລີຍ
4. ບ້ານນາກະເຊັງ ອ.ທ່າລີ້ ຈ.ເລີຍ
5. ອ.ບ້ານແພງ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ
6. ອ. ບ້ານແພງ ຈ.ນະຄອນໜະນິມ
7. ອ. ສຸງຄາຍ ຈ.ເລີຍ
8. ບ້ານເມືອງແພ່ ອ.ນາແຕ້ວ ຈ.ເລີຍ
9. ບ້ານນາຂ່າ ອ.ດ່ານຊ້າຍ ຈ.ເລີຍ
10. ບ້ານຮວກ ອ.ສຸງຄຳ ຈ.ໜະຍົາ
11. ບ້ານໃໝ່ຊາຍແດນ ອ.ສຸງຣາຍ ຈ.ນ່ານ

ຈຸດຜ່ອນປົນລາວ

1. ເມືອງຫີນປູນ ແຂວງຄຳມ່ວນ
2. ເມືອງເຊບຶງໄຜ່ ແຂວງຄຳມ່ວນ
3. ເມືອງແກ່ນຫົວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
4. ບ້ານເມືອງຫມໍ່ ເມືອງແກ່ນຫົວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
5. ເມືອງປາກກະວີງ ແຂວງຄຳມ່ວນ
6. ເມືອງສອງຕ້ອງ ແຂວງຄຳມ່ວນ
7. ເມືອງສາຍະຄາຍ ແຂວງວຽງຈັນ
8. ບ້ານເມືອງແພ່ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
9. ບ້ານເມືອງແພ່ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
10. ເມືອງສູງຮ່ອນ ແຂວງອຸດົມໄຊ
11. ເມືອງສູງຮ່ອນ ແຂວງອຸດົມໄຊ

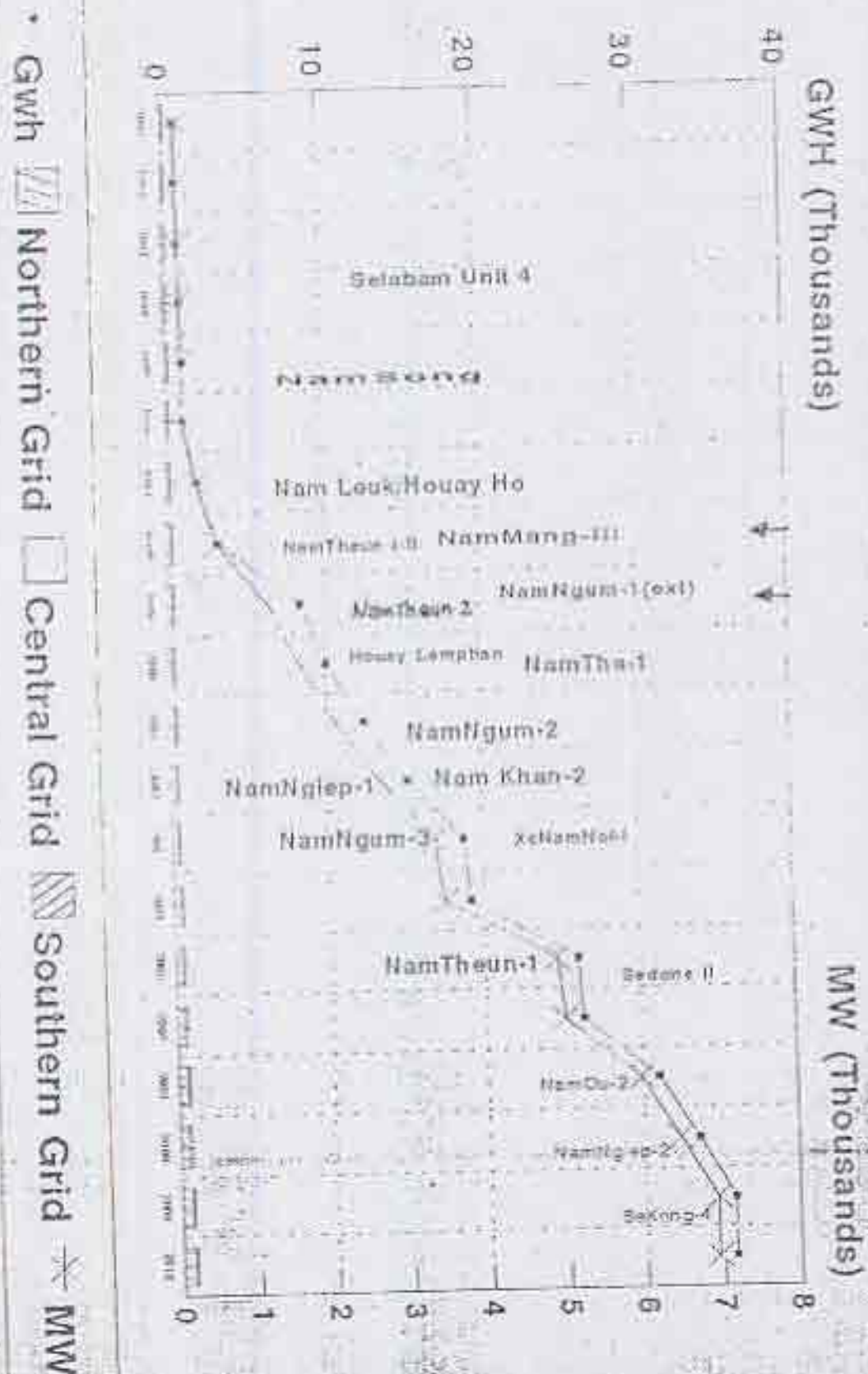
ໂຄງໂນໂລຢົດໄຟຟ້າຕາມ ສະຖານ

1. ນ້ຳໄຫຼ 1.	250 MW.
2. ນ້ຳໄຫຼ	
3. ນ້ຳໄຫຼ	
4. ນ້ຳໄຫຼ 1.	
5. ນ້ຳໄຫຼ 2.	320 MW.
6. ນ້ຳໄຫຼ 3.	400 MW.
7. ນ້ຳໄຫຼ	100 MW.
8. ນ້ຳໄຫຼ 1	400 MW.
9. ນ້ຳໄຫຼ 1/2	210 MW.
10. ນ້ຳໄຫຼ 2	600 MW.
11. ເຊລະນ້ຳ	
12. ເຊລໄຫຼ 2	50 MW.
13. ເຊລຊັດ	
14. ຫວຍນ້ຳໄຫຼ	75 MW.
15. ເຊນນ້ຳໄຫຼ	530 MW.
16. ເຊນນ້ຳໄຫຼ	390 MW.
17. ເຊນນ້ຳໄຫຼ	
18. ເຊນນ້ຳໄຫຼ	2000 MW.
19. ຫວຍນ້ຳ	150
20. ເຊນນ້ຳໄຫຼ	
21. ນ້ຳໄຫຼ	1080 MW.
22. ນ້ຳໄຫຼ	440-600 MW.
23. ນ້ຳໄຫຼ	40 MW.
24. ນ້ຳໄຫຼ	170 MW.

1,500 Mw to be developed : 1993-2000

Project No	Name	Installed Capacity (MW)	Annual Generation (GWh)	STATUS	REMARK
1	NAM NGUM 1	150	855	1971	1971-85
2	XESET	45	181	1991	
3	SELABAM	5	34	1993	1993-93
4	NAM THEUN 2	600	4,538	FS/1991	PPS 600-1,200 MW
5	SEDONI 2	54	315	FS/1991	PPS 54-108 MW
6	NAM SONG	0	125	FS/1992	
7	NAM LEUK	40	181	FS/1993	
8	NAM MANG 3	30	169	FS/1991	
9	NAM THEUN 1/2	210	1,500	FS/1993	PPS 210-420 MW
10	NAM NGIEP 1	125	2,117	PF/1993	
11	NAM NGUM 2	400	2,135	PF/1993	
12	NAM THEUN 1	400/1,120	1,700/6,779	PF/1993	
13	NAM NGUM 3	700	3,515	DS/1993	
14	NAM NGIEP 2	405	2,487	DS/1993	
15	HOUAY LAMPHAN	185	648	NU/1993	
16	NAM KHAN 2	115	726	DS/1993	
17	XENAMNOI 1	120	420	DS/1993	
18	SEKONG 4	170	2,327	DS/1993	
19	NAM THA 1	230	1,134	DS/1993	
20	NAM OU 2	950	4,718	DS/1993	
21	HOUAY HO	190	657	DS/1993	
22	UPPER NAM HAI	800		DS/1992	PUMPED STORAGE
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					

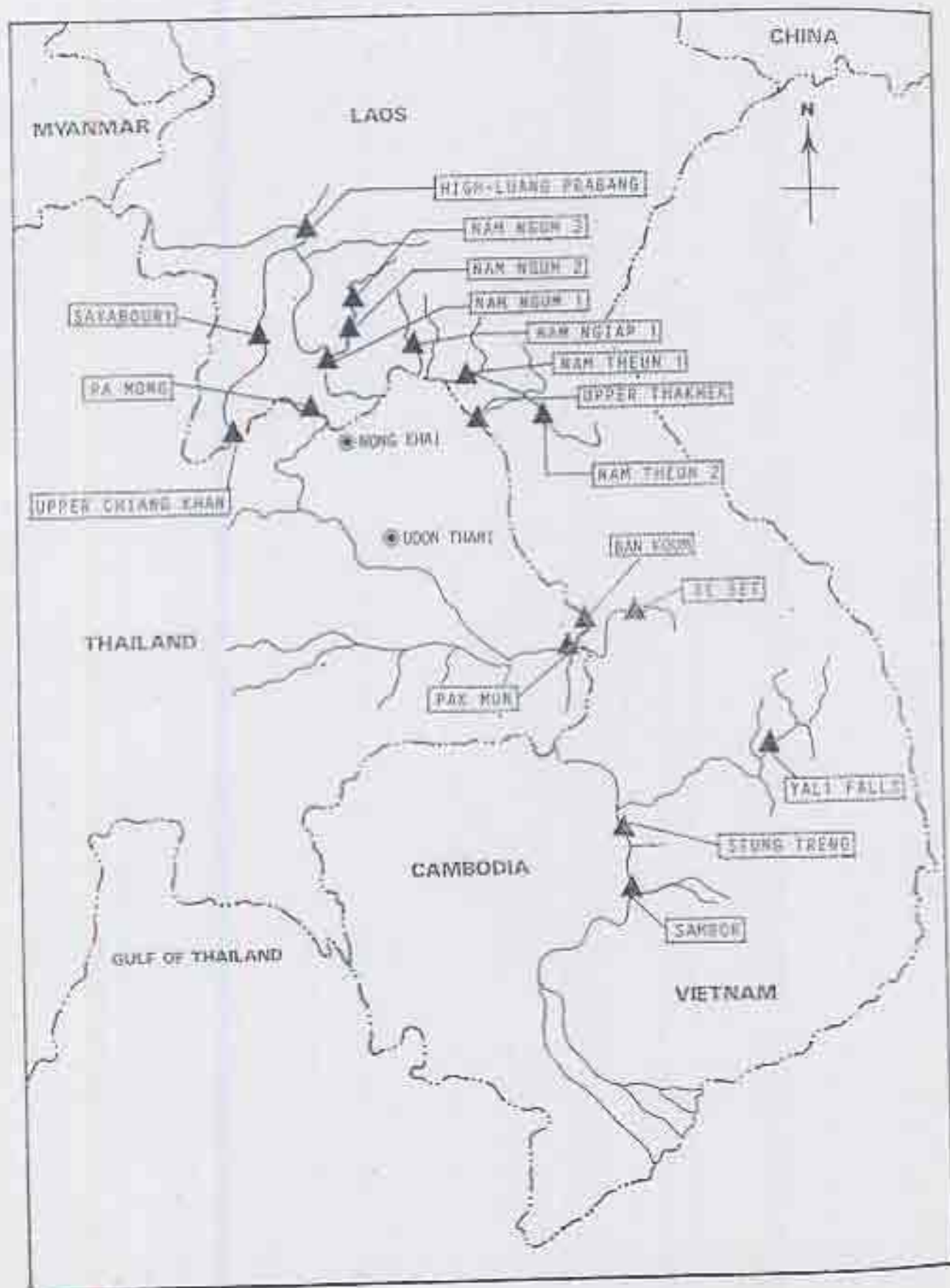
LAO PDR - POWER DEVELOPMENT PLAN PDP(1): 1991-2010

แผนที่แสดงที่ตั้งโครงข่ายไฟฟ้า
พลังงานในประเทศลาว
และ
แผนที่โครงข่ายถนนเชื่อมโยง

สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่แสดงที่ตั้งโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในประเทศลาว

โครงข่ายถนนเอเชียไมเอ: ลำดับความสำคัญตามหลักเกณฑ์ของการประชุมผู้แทนระดับรัฐมนตรี ๑๒ ประเทศ ครั้งที่ ๑

